

Stăruieți la citire
SALA DE LECTURĂ

Flacăra

anul XXXIII
16 (1505)
Vineri
20 APRILIE
1984

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

Vizita de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în R. S. F. Iugoslavia

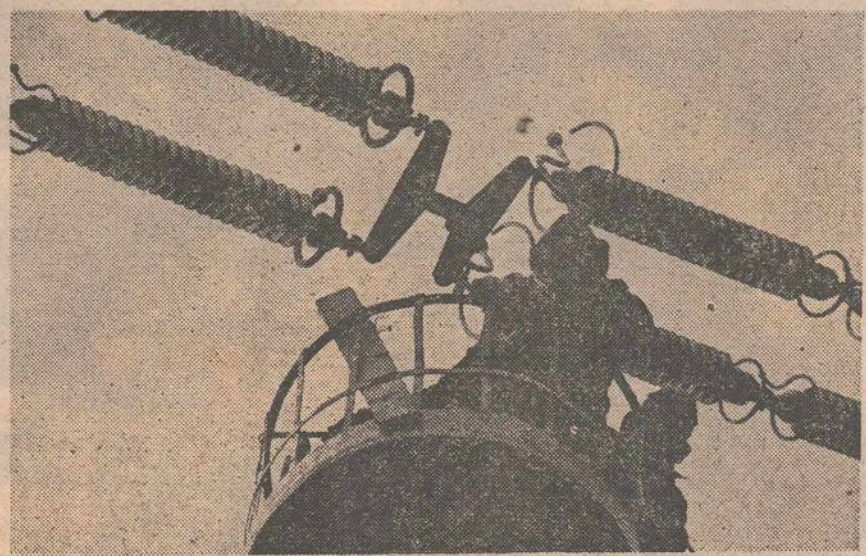
(Comentariul în paginile 2 și 3)

Starea
de rodnicie
(pag. 5)

Crezul
unui artist
(pag. 14)

Ascultă cu plăcere
și nu vorbi mult
(pag. 19)

SUB SEMNUL RĂSPUNDERII FAȚĂ DE OAMENI

În acest număr: **liniorii**

PRIMĂVARA

Și uite, iar începe această zi în care
Vin lebedele albe în dansul nupțial,
Deasupra neîntinse, cu jocul matinal
Plutesc amețitoare în cupele solare.

Și uite, iar începe mirifica iubire
Să reîntoarcă viața din drumul spre abis,
Fermecătoarea clipă născută ca un vis
Din inima-nsetată a pieptului de mire.

Ce dor, ce-ngemănare, feeric legămint
Cu sfînta-i inocență înmiresmind filința
Ce se supune veșnic aceluiași cuvînt.

Aduceți-i ofrande să-i fie pe măsură
Sau imn de înălțare aduceți-i, dar poate
De ce-ar mai fi nevoie, cînd totul e natură.

IOAN BORȘA ■

TRASEELE PĂCII,
PRIETENIEI
ȘI COLABORĂRII

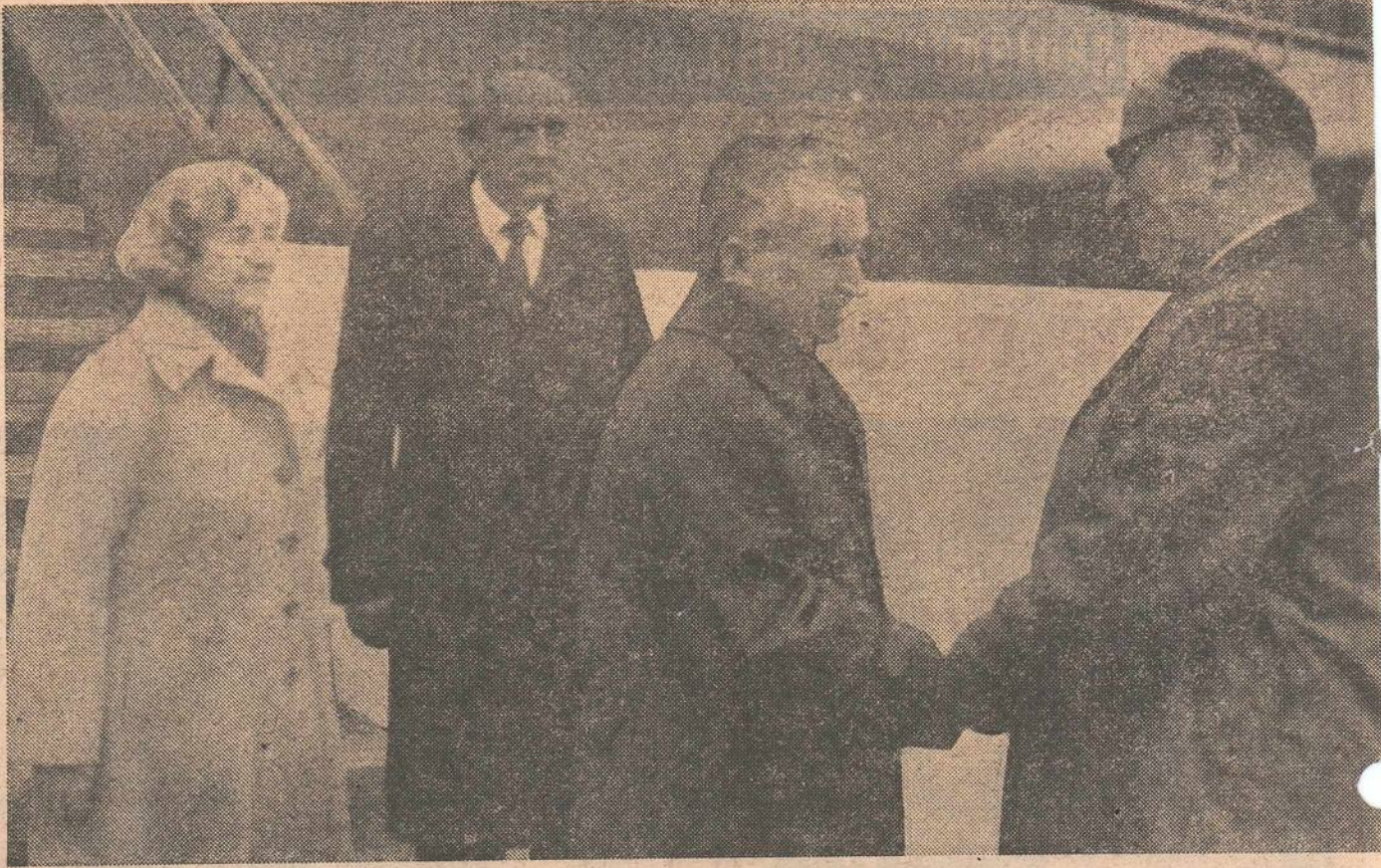
Vizita de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu

Intilnirile dese, din ultimii aproape 20 de ani, dintre conducătorii de partid și de stat ai României și Iugoslaviei au avut o mare însemnătate în ridicarea nivelului relațiilor dintre partidele, țările și popoarele noastre. În acest cadru se înscrie și recenta vizită de prietenie în țara vecină, efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, la invitația președintelui Prezidiului Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, tovarășul Mika Špiljak, și a președintelui Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comunistilor din Iugoslavia, tovarășul Dragoslav Markovici.

În cadrul convorbirilor oficiale româno-iugoslave la nivel înalt dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Mika Špiljak, în toasturile rostite, în alte documente ale vizitei, au fost abordate cele mai de seamă probleme privind colaborarea și conlucrarea româno-iugoslavă, precum și aspecte ale situației internaționale. Cei doi președinți au apreciat că raporturile dintre România și Iugoslavia s-au extins și îmbogățit continuu, prin transpunerea în viață a hotărârilor stabilite la cel mai înalt nivel. S-au evidențiat, în acest sens, progresele înregistrate în promovarea colaborării pe țărîm politic, economic, tehnico-științific, cultural. În același timp, pormindu-se de la posibilitățile de care dispun economiile celor două țări, de la prioritățile programelor lor de dezvoltare economico-socială, a fost subliniată necesitatea de a se acționa în continuare pentru amplificarea și mai puternică a colaborării româno-iugoslave, pentru creșterea puternică, prin eforturi comune, a volumului schimburilor economice și a cooperării în producție, îndeosebi în domeniul energiei, chimiei, metalurgiei, electronicii, construcției de mașini, precum și în alte domenii de interes comun. S-a subliniat, de asemenea, importanța largirii legăturilor în domeniile științei, culturii, artei și în alte sfere de activitate. S-a subliniat că aceasta este în interesul ambelor țări, al cauzei păcii, destinderii și colaborării internaționale. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Mika Špiljak au stabilit ca organele de resort și Comisia mixtă româno-iugoslavă de colaborare economică și tehnico-științifică și ministerele de specialitate din cele două țări să examineze căile și posibilitățile concrete de creștere mai puternică a schimburilor economice, a colaborării și cooperării româno-iugoslave. S-a subliniat, de asemenea, necesitatea de a se trece la pregătirea unui acord-program de lungă durată, care să dea o perspectivă largă colaborării și cooperării economice româno-iugoslave.

Cei doi președinți au făcut un larg schimb de păreri cu privire la situația internațională actuală. În acest cadru, s-a exprimat profunda îngrijorare în legătură cu înrăutățirea fără precedent a situației internaționale, ca rezultat al politicii de forță, dominație și dictat, de împărțire și reimpărțire a sferelor de influență, al recurgerii tot mai frecvente la intervenție și amestec în treburile interne ale altor țări, al creșterii neconținute a cursei înarmărilor, îndeosebi a înarmărilor nucleare, ceea ce creează mari primejdii la adresa vieții și libertății tuturor popoarelor, a păcii întregii lumi. A fost manifestată, de asemenea, preocuparea față de situația deosebit de gravă creată în Europa. În acest cadru, s-a subliniat că problema fundamentală a zilelor noastre, de care depinde pacea, securitatea și progresul omenirii, o constituie oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară. În această ordine de idei, a fost evidențiată necesitatea intensificării eforturilor pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a bunei vecinătăți, a înțelegerii, colaborării și păcii, fără arme nucleare. A fost reafirmată hotărîrea României și Iugoslaviei de a întări conlucrarea pe arena mondială, de a-și aduce contribuția la rezolvarea justă, democratică a marilor probleme ale vieții internaționale, la promovarea păcii, securității și cooperării pe întreg globul.

Vizita înaltilor soli ai poporului român a prilejuit, de asemenea, convorbiri între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Dragoslav Markovici. Președintele C.C. al U.C.I. a salutat vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Iugoslavia, exprimându-și convingerea că aceasta va contribui la extinderea pe mai departe a relațiilor de prietenie, colaborare și bună vecinătate dintre Iugoslavia și România, dintre partidele și popoarele noastre. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat, la rîndul său, convingerea că actualul dialog la nivel înalt româno-iugoslav va da un nou impuls dezvoltării multilaterale a bunelor raporturi dintre partidele, țările și popoarele noastre. Cei doi conducători de partid au dat o deosebită apreciere raporturilor dintre Partidul Comunist

Primire caldă, cordială, pe pămîntul țării prietene

În timpul dineului oferit în cinstea distinșilor oaspeți

Aspect de la convorbirile oficiale

Împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în R.S.F. Iugoslavia

TRASEELE PĂCII,
PRIETENIEI
ȘI COLABORĂRII

Flori pentru înalții oaspeți, expresie a caldilor sentimente de stimă și prețuire față de poporul român.

„Într-adevăr, între popoarele noastre s-au dezvoltat relații de colaborare largă. Aceasta contribuie mult la întărirea prieteniei și colaborării dintre popoarele și statele noastre, în deosebi la dezvoltarea colaborării economice, precum și a conlucrării active pe plan internațional”.

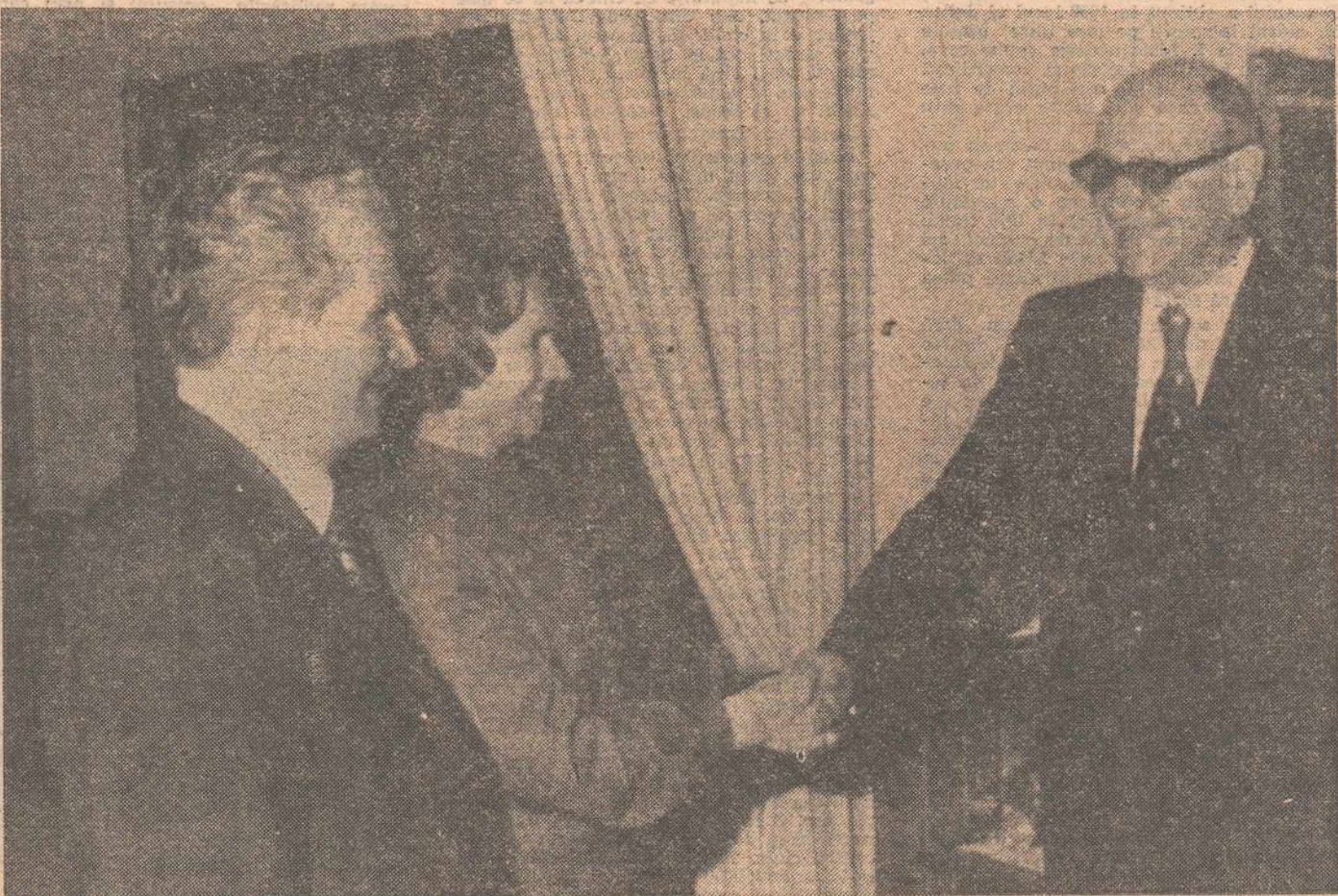
NICOLAE CEAUȘESCU

„Bineînțeles că și în prezent necesitățile și potențialul ambelor părți impun noi eforturi. Sint convins că și întâlnirea actuală va da noi impulsuri. Într-un cuvânt, cred că cele realizate până în prezent ne vor încuraja în dezvoltarea pe mai departe a colaborării, aceasta servind intereselor vitale ale popoarelor, țărilor noastre socialiste vecine”.

MIKA ŠPILIAK

„U.C.I., noi teji vom face totul pentru continua aprofundare a acestor relații ale noastre pe plan politic, economic, cultural și în toate celelalte domenii, pentru extinderea continuă a colaborării noastre multilaterale”.

DRAGOSLAV MARKOVICI

Român și Uniunea Comunistilor din Iugoslavia. A fost reafirmată hotărârea celor două partide de a întări și adânci colaborarea dintre ele, de a spori contactele și schimburile de experiență în probleme de interes comun, sublinindu-se că aceasta are o mare importanță pentru dezvoltarea în general a relațiilor româno-iugoslave, pentru aprofundarea continuă a prieteniei și conlucrării dintre țările noastre.

Dând o înaltă apreciere vizitei efectuate în R.S.F. Iugoslavia, în spiritul tradiționalilor legături de caldă prietenie și bună vecinătate, a dorinței de aprofundare a conlucrării multilaterale, vizită ce constituie o nouă și importantă contribuție la dezvoltarea colaborării dintre țările, partidele și popoarele noastre în opera de construcție socialistă, în soluționarea marilor probleme internaționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus, printre altele: „Continuăm întâlnirilor și a colaborării a îmbogățit întotdeauna experiența obținută prin activitatea comună, a deschis perspective noi pentru dezvoltarea în continuare a colaborării. Popoarele noastre sint angajate ferm pe calea construcției socialiste, sint vecine și, așa cum am menționat nu o dată, putem să facem ca relațiile dintre popoarele noastre să constituie totdeauna un model de colaborare între două popoare care construiesc socialismul... Este adevărat că, mai cu seamă în domeniul colaborării economice, nu am reușit să realizăm tot ceea ce ne-am propus, dar obiectivul pe care l-am stabilit încă cu mulți ani în urmă în ce privește ridicarea colaborării noastre economice, a cooperării în producție la un nivel înalt, trebuie să rămână în continuare ca un obiectiv central — și să facem totul pentru a-l realiza”. Referindu-se la aceleași probleme, tovarășul Mika Špiljak spunea: „Bineînțeles că și în prezent necesitățile și potențialul ambelor părți impun noi eforturi. Sint convins că și întâlnirea actuală va da noi impulsuri. Într-un cuvânt, cred că cele realizate până în prezent ne vor încuraja în dezvoltarea pe mai departe a colaborării, aceasta servind intereselor vitale ale popoarelor, țărilor noastre socialiste vecine”. La rândul său, tovarășul Dragoslav Markovici a declarat: „Doresc să subliniez că noi, U.C.I. și toate popoarele noastre sint profund interesate în dezvoltarea relațiilor cu dumneavoastră, convinsi fiind că aceste raporturi corespund intereselor popoarelor noastre, ale partidelor noastre și, în același timp, au o importanță mult mai largă pentru pacea și colaborarea internațională. U.C.I., noi teji vom face totul pentru continua aprofundare a acestor relații ale noastre pe plan politic, economic, cultural și în toate celelalte domenii, pentru extinderea continuă a colaborării noastre multilaterale”.

Conducătorii României și Iugoslaviei au apreciat, de asemenea, în mod deosebit importanța colaborării celor două țări și partide în probleme internaționale. „Aș dori să menționez cu multă satisfacție — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — buna colaborare între țările noastre într-un șir de probleme internaționale, în organismele internaționale, colaborarea bună la Stockholm și să exprim convingerea că vom întări această colaborare pentru a ne aduce contribuția la soluționarea marilor probleme ale vieții internaționale”. Iar tovarășul Mika Špiljak a subliniat: „Am în vedere multe scopuri comune ale popoarelor noastre, care au asigurat calitatea relațiilor iugoslavo-române și continuitate în colaborarea noastră pentru pace, securitate și progres în lume. Sintem interesați ca această colaborare să se dezvolte stabil și multilateral, deoarece în ea vedem nu numai un interes reciproc trainic al popoarelor Iugoslaviei și poporului român, ci și o contribuție la acțiunea pentru victoria în lume a relațiilor bazate pe principiile înscrise în Carta O.N.U. și pentru începerea soluționării problemelor care afectează soarta tuturor țărilor”.

Expresie grăitoare a cursului continuu ascendent pe care îl înregistrează, în toate domeniile de activitate, colaborarea frățască dintre România și Iugoslavia, dintre partidele și popoarele noastre, noua vizită de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu pe pământul țării vecine și prietene, convorbirile ce au avut loc cu acest prilej, desfășurate într-o atmosferă de prietenie, înțelegere și stimă reciprocă, sub semnul dorinței comune de a dezvolta și aprofunda relațiile româno-iugoslave, constituite un eveniment politic de cea mai mare însemnătate. Salutată cu aprobare și satisfacție de popoarele celor două țări, noul dialog la nivel înalt româno-iugoslav reprezintă, fără îndoială, o contribuție deosebită la dezvoltarea pe multiple planuri a prieteniei și colaborării dintre cele două țări, partide și popoare, în interesul reciproc, al cauzei păcii, securității și colaborării în Balcani, în Europa și în întreaga lume.

ION D. GOIA

23 AUGUST
40
1944-1984

Sub semnul răspunderii față de oameni

• Centrul civic va fi pe colină • Cum se desfășoară un curcubeu •

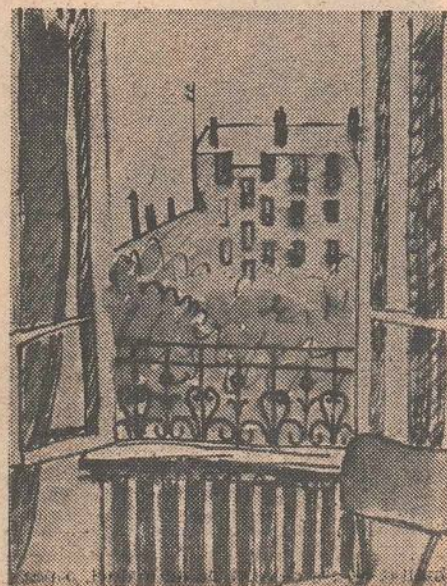
SCHITE pentru un nou municipiu

al Comitetului orașenesc U.T.C., Dumitru Hrețu, s-au făcut eforturi ca activitatea culturală a orașului să nu sufere totuși și o soluție a fost repartizarea acțiunilor în cadrul mai multor cluburi, cum ar fi cel al C.F.R.-ului. Mai avem nevoie de un cinematograful, cu siguranță tot în cadrul centrului civic, conceput într-o arhitectură modernă și ținându-se cont de populația actuală. În fine, de citva timp ne cam dă tircoale ideea unui muzeu. Cum vedeți, n-am ajuns la liman cu proiectele dar fața unui oraș nu se poate schimba brusc, oricât am fi noi de întreprinzători. E nevoie de răbdare dar și de sprijin din partea forurilor județene, fiindcă oricât ne-am zbate pe plan local, e greu, e foarte greu. Asta nu înseamnă că ne punem pe tinjeală în așteptarea minunilor”.

E adevărat, în Pașcani e nevoie de o sincronizare între realizările industriale și cele de interes social-cultural, mai cu seamă că de trecutul orașului se leagă, într-un fel, și amintirea lui Mihail Sadoveanu, scriitorul care i-a închinat dealțul o monografie, Istoria pe scurt a Țirgului Pașcani, publicată în 1955. Asta nu înseamnă însă că orașul nu are de pe acum o biografie impresionantă care să-l îndreptățască să promoveze. Realitățile sînt prin ele însele argumente trainice, care nu mai pot fi ignorate și pe care primarul nu ezită să mi le înfățișeze. Oricît ar fi de aride cifrele, ele trebuie reținute, fiindcă de această aritmomaniie aparentă atrîrnă, în fond, soarta viitorului municipiu: „Avem realizări incontestabile care ne îndreptățesc să aspirăm la titlul de municipiu și, pentru a nu vorbi în gol, vă voi expune îndată toate condițiile pe care le presupune o asemenea etapă de dezvoltare. În 1983, volumul producției marfă industrială a fost de 3,3 miliarde lei, cu 14 milioane mai mult decît prevederile cincinalului. Numai în ultimii ani s-au construit 1 200 de apartamente care, adăugate la cele existente, ridică zestia locuitorilor la 6 000 de apartamente de bloc. Cel 35 000 locuitori, suficienți pentru populația pretinsă de un municipiu, au din ce în ce mai puține probleme cu locuințele. Nu trebuie să neglijăm nici productivitatea muncii în 1983, care a fost mai mare decît cea scontată, ajungînd la 4 049 lei pe fiecare om al muncii, calculată pe baza producției marfă. Am redus cheltuielile totale la mia de lei producție marfă cu 14,6 lei. Să facem și cîteva estimări. Producția marfă industrială în 1984 va fi de 3,8 miliarde lei, cu 200 000 lei mai mare față de nivelul stabilit prin prevederile planului cincinal. Tot în 1984, exportul va fi de 31, milioane lei, cu 146 milioane lei mai mult decît cea din 1982, și lucrul acesta este posibil, fiindcă ați văzut și dumneavoastră că Integrata, de pildă, a intensificat exportul începînd din acest an. Acestea sînt doar cîteva din cifrele prin care noi măsurăm realizările orașului și prin care sperăm să dobîndim titlul de municipiu, fiindcă noi, pașcanenii...”

Într-adevăr, coborînd numeroasele trepte ale colinei, de astă dată pe lumină, imaginea orașului Pașcani începe să se strîngă caldă, armonioasă, primitoare în mîntea mea de călător și, în drum spre gară, privirea fuge nărașă pe străzi, urmînd noile construcții, lumea calmă și nițel visătoare, cu ochii adînciți în vitrine, gîndindu-se poate la viitorul municipiu. Acea zi trebuie să vină, fiindcă la Pașcani oamenii cred în proiecte și nu se lasă pînă nu le văd cu ochii.

RADU G. ȚEPOȘU ■

După lăsatul nopții, ca să ajungi din gara Pașcani în centrul orașului, cel mai simplu e să-ți ațintesti privirea asupra ceasului electronic al hotelului „Central”, ale cărui puncte aprinse taie noaptea ca lumina unui laser. Cu ochii țintă la cadranul luminos, călătorul străbate liniștit străzile nu prea întortocheate, după care urcă pieptiș scările abrupte de ciment care leagă orașul de jos cu cel de sus. De pe colină, Pașcaniul arată ca o urbe romboidală, cu clădiri mai modeste în zona gării și cu numeroase locuințe noi, de o reconfortantă geometrie, în rest, căci în ultimii ani în Pașcani s-a construit mult, uneori cu eforturi inecitate, și asta datorită edililor hotărîți să ștergă imaginea veche, de Țirg Sadovenian, unde nu se întimplă nimic. Cea mai mare izbîndă, declară cu mîndrie primarul orașului, Nicolae Rățoi, este transformarea zonei mlăștinoase într-un perimetru constructibil, prefacerea unui teren aproape impracticabil într-un spațiu util, invadat acum de blocuri noi, elegante și chiar cu o anumite personalitate, datorită soluțiilor arhitecturale pe care constructorii le-au pus în practică. Orașul din vale, cum i se spune acum acestei părți a Pașcaniului, a reușit să înlocuiască vechiul teren bălțit, în care se răsăreau broaștele și țînțarii, și să improspăteze imaginea dezolantă de odinioară prin noi forme de beton, sticlă și fier forjat. An de an, chipul orașului s-a eliberat de ridurile trecutului, adăugîndu-și noi semne de prosepțime. Tilcul schimbării stă în voința acestor bravi moldoveni decîși să îmbrace orașul în haina nouă a eleganței urbane, cartea de vizită și emblema civilizației. Nu degeaba locuitorii acestor locuri țin cu tot dinadinsul să-și declare răsădit apartenența locală, pe un ton grav, fără înfatuare totuși, cu o solemnitate desprinsă parcă din vechile hronici: „Noi, pașcanenii...”

Istoria nouă a orașului Pașcani e cea mai mare mîndrie a localnicilor. Aproape toți o cunosc în detaliu, ca pe propria lor biografie, și e normal să fie astfel, căci doar bătrînii mai au amintirile împăienjenite de vechea imagine a Pașcaniului, de Țirg prăfos și patriarhal. Cei mai tineri au în minte doar chipul proaspăt, modern al urbei, fiind legați de noua înfățișare prin propriul lor destin; aici sezură și munciră. Totuși, între vechiul oraș atestat de pe vremea lui Ștefan cel Mare, cunoscut pe la 1890 doar prin două ulițe mai importante, devenit mai apoi un oraș feroviar de tradiție, o dată cu înființarea Atelierelor C.F.R. și a depoului de locomotive, așadar, între vechiul Țirg, molcom și somnolent, scaldat vara de vîprie, și noul oraș dominat de arhitectura subtilă a construcțiilor, nu e o ruptură catastrofală, o prăpastie de netrecut. Marian Oharciuc, directorul cabinetului orașenesc de partid, are o imagine mai mult decît fidelă a continuității celor două forme urbanistice și nu ezită să-mi dea detaliile necesare: „Primele semne de schimbare a orașului datează mai demult, de pe la 1865, cînd a început construcția liniei ferate Suceava — București. Atunci au început să vină din nord, din imperiu, nemii și polonezi care, împreună cu românii, au pus bazele industriei fero-

viare aici. O anumită rigoare occidentală s-a impus în felul de a privi munca și aceasta n-a rămas fără urmări. Pașcanenii de azi sînt perseverenți, chibzuiți și meticuloși”.

Tot de la directorul biroului orașenesc de partid aflu și biografia noului oraș, al cărui ideal e de acum să devină municipiu. Primele semne de schimbare radicală au apărut în anul de grație 1973, cînd conducerea superioară de partid și de stat a hotărît să dea o nouă turnură orașului: „Marile realizări din Pașcani au o vîrstă destul de tînără; pare aproape de necrezut cit de mult s-a schimbat într-o perioadă totuși scurtă. Probabil o să vă umplu capul cu date însă nu pot trece cu vederea peste ceea ce s-a înfăptuit de-a lungul unui deceniu. Acestea sînt fie obiective industriale, fie culturale, în mare parte de interes național. Să le luăm pe rînd: I.T.P. (1973), aflată acum în al patrulea an consecutiv în care i-a fost decernat Ordinul Muncii, clasa a II-a și clasa I; Fabrica de zahăr (1978); Întreprinderea de țesături din Integrata (1978); Întreprinderea de traductoare și reglatoare directe (1980); Întreprinderea de scule și accesorii speciale (1983); Spitalul orașenesc (1982); Liceul I.M.M.R. (1973); Ștrandul Tineretului (1978); Hotelul „Central” (1982). Nu întimplător, Pașcaniul a obținut în 1982 locul al doilea în cadrul întrecerii pe țară între orașele de categoria I. Lista aceasta spune ceva, fiindcă nu e de ici, de colo să construiești atitea obiective în nu mai puțin de zece ani. Nu știu dacă sînt multe orașe care se pot mîndri cu asemenea realizări. Dezvoltarea industriei a atras și creșterea numărului populației, care e unul din parametrii după care se judecă un viitor municipiu. Orașul a cunoscut o adevărată explozie demografică. Dacă în 1970 trăiau și lucrau aici doar 16 000 de oameni, azi populația se ridică la peste 35 000 de locuitori. O industrie exigentă nu se putea dezvolta fără forță de muncă”.

Pentru ca aceste obiective să nu pară doar niște informații desprinse dintr-o dare de seamă, am dat o raită pe la Integrata, întreprinderea producătoare de țesături. Directorul Dumitru Bejenaru e într-o continuă agitație. Face repede cunoștință, fără protocol prelungit, își aprinde o țigară și începe să povestească în cascade. Are multe de spus și parcă îi e teamă că nu va apuca să relateze totul, cum a luptat cu scepticismul unor factori de decizie, ca să construiască peste drum de întreprindere un cămin de nefamiliști, cum a așteptat la uși în repetate rînduri pentru a intra în audiență, cum a perseverat și nu s-a dat bătut, fiindcă erau în joc interesele producției și ale oamenilor muncii care au și ei dreptul la niște condiții adevărate de trai. Trebuie să recunosc că nu e la îndemîna oricui să ducă la capăt asemenea proiecte ambițioase și cînd spun acest lucru mă gîndesc la căminul de lingă întreprindere care este mîndria conducerei, un bloc în toată regula pe care l-am vizitat și eu, rămîniînd cu adevărat surprins de condițiile oferite muncitorilor. În fiecare cameră în care am intrat domnea curățenia; covor, masă, scaune tapițate, televizor, cuvertură pe pat, flori agățătoare, asparagus. Înăuntru, fetele pregăteau de mîncare, croșetau sau

răsfoiau cite o carte. Nimic din acea atmosferă pustie, devastatoare, deprimantă din căminele de nefamiliști. În locul aerului rece, neprimitor, o deplină intimitate. Directorul le interpelează afectuos pe fetele stingace, sfioase, neobișnuite cu astfel de vizitatori: „Ar cam fi timpul să vă mai măritați și voi, să le faceți loc și altora. Bag seamă că nu vă mai îndurați să plecați de aici”. Tot în aceeași clădire am putut vedea o cantină excelent utilată, modernă, cum în puține locuri din țară am avut prilejul să văd. Directorul mă conduce, îmi explică scurt, sec, cu o bucurie discretă, bine stăpînită. E fericit de ceea ce a realizat.

În întreprindere, ingineria Lucia Hera, șefa atelierului de proiectare a produselor noi, îmi arată o mapă cu modele noi, multicolore. În fața ochilor se desfășoară un adevărat curcubeu. Denumiri elegante, în mare parte imprumutate din onomastica feminină: Oriensia, Lori, Livia, Gioconda, Sănduca etc. Un model are cam o sută de poziții coloristice. Numai în 1983 atelierul a creat o mie de modele pentru 1984. A început deja exportul direct cu U.R.S.S. și cu alte țări, conducerea întreprinderii nu stă cu mîinile în sin, angajamentul e angajament și oamenii țin la onoarea lor de muncitori. Aici, la Integrata, e cu neputință ca cineva să se lase pe tinjeală, căci directorul Dumitru Bejenaru e în continuă mișcare, ca argintul viu, rareori stă în birou, oricînd te poți aștepta să-ți vină în vizită și pentru cine nu se află în regulă e vîș și amar. Intransigent cu ei însuși, directorul nu-și permite să fie clement cu ceilalți. Așa e el.

Îi spun primarul orașului că în Pașcani am văzut multe lucruri demne de laudă și bucuria îi inundă chipul. Nu se laudă cu ceea ce s-a înfăptuit, deși recunoaște că s-a schimbat ceva în acest oraș, față de ceea ce-a fost înainte. Proiectele nu s-au încheiat. Dorința conducerii de a-și vedea orașul municipiu trebuie întărită mereu cu noi realizări. Nicolae Rățoi, primarul blajin și înțelept, puțin îngrijorat de soarta orașului, îmi dezvăluie cîteva din intențiile consiliului popular privitoare la viitoarea imagine a Pașcaniului. Ascult și număr pe degete: „Primul nostru gînd e de a construi centrul civic al orașului, în așa fel încît el să fie un punct de atracție pentru cine trece prin Pașcani. Va fi aici, pe colină. Mi-l închipui aerisit, bine gîndit, cu construcții frumoase. Există deja o schemă în acest sens. Așteptăm doar să putem trece la treabă. S-au mai proiectat un abator și o centrală de termoficare care să rezolve definitiv problema încălzirii. Cea mai mare nemulțumire a noastră este însă baza culturală. E adevărat că avem o casă de cultură, în cadrul căreia directorul Ioan Secărescu se străduiește să inițieze cele mai variate activități pentru a atrage tinerii doritori de divertisment. Construcția e însă mică și e aproape imposibil să organizezi aici și seri culturale-distractive, și discotecă, și spectacole. Tinerii din oraș solicită tot mai multe activități și nu o dată s-a întimplat ca sala să fie neîncăpătoare. O casă de cultură ne este absolut necesară și ea va fi construită în viitorul centru civic. Pînă atunci, mai ales prin grija organizației de tineret și în mod deosebit prin inițiativa primului secretar

Starea de rodnicie

• Ca și când florile ar avea o singură culoare • Griul a răsărit bine •

Un pas, dar pină unde?

Limitele, deocamdată, nu se bănuiesc!

Jumătate din terenurile agricole din jurul Iașiului, numai coline, se adună în averea potențială a Consiliului unic agro-industrial de stat și cooperatist Ciurea. Situație în imediata apropiere a metropolei moldovene ai fi tentat să crezi, îndemnat de unele exemple de aiurea, că terenurile astea atrag mai puțin oamenii, ei fiind ispitiiți mai puternic de industrie. Alt argument care te-ar îndemna către o astfel de eroare ar fi și acela că solurile așternute pe dealuri sînt mai puțin mănoase. În realitate, oamenii care lucrează aceste pămînturi au cules atîta roadă de pe ele încît, prin valoarea ei, se situează, față de locul întâi pe țară, obținînd de curînd Ordinul Muncii clasa I, pentru vrednicia lor.

Teodor Carp, de doi ani președintele acestui consiliu agroindustrial, un om care impune prin muncă și seriozitate, prin atașament față de oameni și față de ideile lor leșite din tipare, adică îndrăznețe, ne-a vorbit în amănunt despre ele: am obținut, zice el, 200 kilograme porumb la hectar în plus față de ce ne-am planificat, struguri am cules trei tone în plus la hectar, producții record obținînd C.A.P. Ciurea: trei tone legume în plus la hectar, 12 milioane ouă în plus, 240 tone carne în plus, și alte produse. Trezind peste alte cifre ale unor indicatori economici și rămînînd doar la indicatorul de sinteză, beneficiile, putem spune că am realizat 55 482 milioane lei beneficii în plus față de ce ne-am planificat.

Sînt doar cîteva expresii ale hărniciei acestor oameni. Fiindcă peste tot pe unde am trecut, pe la C.A.P. Ciurea, I.A.S. Bucium, Avicola Uricani, ceea ce ni s-a întipărit în memorie a fost competența acestora care conduc unitățile, oamenii de aici, interesul lor față de buna gospodărire a averilor acestor unități. Să nu vorbim, de pildă, de ordinea și disciplina care, așa cum ne încredințează Teodor Carp, au dominat în tot anul agricol care a trecut, ele fiind la urma urmei cerințe obligatorii în orice colectiv de muncă, să vorbim însă de unele inițiative care dau măsura capacității oamenilor: să diminuăm pierderile la culturile de griu, de pildă, într-un an secetos cum a fost anul 1983, au fost barate piraiele Nicolina, Stavnicul și alte izvoare, s-au creat astfel bazine cu apă și s-au irigat, prin sisteme locale, uneori cu galeata, culturile. Să ridicăm eficiența unor terenuri, conducerile cooperativelor agricole Ciurea, Mogoșești, Miroslava, au cultivat, după orz, suprafețe întinse cu castraveți obținînd o pro-

ducție de trei tone la hectar. Inițiativa asta a adus un venit de 1,5 milioane lei. S-a semănat apoi, tot în cultură dublă, după orz, porumb: la C.A.P. Ciurea și Mogoșești-Iași, din care s-a fabricat pastă pentru animale. Apoi, la C.A.P. Ciurea și Horlești s-au crescut în plus, prin folosirea mai eficientă a spațiilor din săvane, 200 000 pui, sporind de asemenea veniturile. În fiecare cooperativă agricolă din cele șase cite sînt în cadrul consiliului unic, s-au creat microferme de vaci, porci, păsări, cu rezultate peste așteptări la C.A.P. Ciurea și Birnova. Merită, de asemenea, de subliniat un alt experiment de la C.A.P. Ciurea: pe o suprafață de 800 hectare cu porumb s-au obținut 1 700 kilograme în plus la fiecare hectar, iar pe o suprafață de 150 hectare, de care s-a ocupat personal inginerul-sef Stefan Visoianu, s-au obținut 13 tone porumb stiuțeli la hectar! Cum? Îndrăznind să sondeze mai în profunzime potențialul pămîntului, să aplice metode noi, tehnologi noi. Suprafețele respective cultivate cu porumb s-au fertilizat, de pildă, numai cu îngrășăminte organice. Peste o mie de hectare s-au răspîndit 50 000 tone de gunoi de grajd. Apreciem, de asemenea, inițiativa conducerii Consiliului unic agroindustrial care a lăsat drum liber noului, aplicării lui în agricultură și zootehnie: fiecărui inginer-sef din cooperativele consiliului, ne spune președintele Teodor Carp, i s-a repartizat o suprafață experimentală, pe care să o cultive cu porumb, după gîndirea lui tehnică proprie. Rezultatul? N-am avut nici într-o țară producție de sub 5 tone porumb boabe la hectar, adică mai mult cu două tone la hectar. Am dovedit, de fapt, un lucru pe care îl știam: că avem specialiști buni și foarte bune, dar pe care trebuie să-i stimulezi, să le stîrnești ambiția creatoare. În 1984 am extins inițiativa asta și la nivelul șefilor de ferme. Le-am acordat această încredere, libertate de acțiune, dar în același timp, știm cu toții, că asta înseamnă și o mare responsabilitate.

Un alt exemplu vine să ne întărească afirmația la I.A.S. Bucium, pe 1 002 hectare plantate cu viță de vie, s-a schimbat forma de conducere a butucului pe tulpină semințială și cordoane bilaterale. Acțiunea a fost considerată, la început, drept „un mare curaj”. Dar astfel a devenit posibilă aplicarea unor tehnologii moderne, s-a extins mecanizarea în viticultură. Apoi, inginerul Mihai Tiron, directorul unității, a mai avut un curaj: a schimbat sistemul de tăiere

al viței de vie. Știința spunea că soiul fețească, de pildă, produce lăstar fertil (cu struguri) de la ochiul șapte în sus. Asta se zice și acum la carte. Noi am demonstrat, zice Mihai Tiron, un adevărat om de știință al viței de vie, al științei practice, că în condițiile conducerii butucului pe tulpină și cordoane bilaterale, precum și prin introducerea sistemului de tăiere la cepi de producție, fețeasca dă chiar de la primul ochi lăstar de rod. Rezultatul? Producția de struguri s-a dublat: de la 5 la 10 tone de struguri la un hectar! Iar extinderea mecanizării a condus la creșterea eficienței economice, la rentabilizare, la reducerea forței de muncă de la 215 zile om la hectar la 125 zile în prezent.

Astfel, știința practică a oamenilor de pe colinele cu vii ale Buciumului a cam revoluționat știința teoretică: s-au mai modificat, pe ici pe colo, niște cursuri pe la unele facultăți de profil. Nu e nici o aluzie ironică în asta. Adevărul fiind martorul cel mai convingător pentru fiecare dintre noi. Dar acest adevăr de aici de la I.A.S. Bucium are la bază vieți întregi de practică, de studiu, de căutare, de pasiune. Inginerii Gheorghe Anghel, unul dintre cei mai buni oenologi ai țării, Octavian Grigorescu, Paul Constantinescu și alții sînt propulsori ai noului, luptători vechi pe aceste baricade ale științei practice înaintate. Li se adaugă Vasile Zănoagă, inginer vechi, bun ca vinul cel vechi, și mulți alți ingineri, tehnicieni, mecanici chiar.

Că „băieții citesc” și că aplica în practică fiecare idee limpezită, capabilă de a revoluționa o altă idee, mai clasică, este un fapt dovedit prin rezultate. Am putea continua, în susținerea afirmației noastre, cu multe alte exemple de la celelalte unități economice ale Consiliului unic Ciurea. Avicola Uricani, de pildă, unitate erou, este un prag tot atît de înalt pe care l-a atins știința creșterii păsărilor. Experiența acestui colectiv, în frunte cu medicul veterinar Ioan Nicuță, director, de la prima piatră aici, este o pagină de adevăruri fundamentale, pe care știința asta se poate sprijini ca pe niște stâlpi de lumină. O metodă care se aplică numai aici în țară, regenerarea fiziologică sau năpîrlirea dirijată, devine o forță (de producție să-i zicem) care, alături de altora, conduce la dublarea beneficiilor unității: în 1983 erau planificate să se obțină 10 milioane lei și s-au realizat, astfel, 23 milioane lei. Productivitatea muncii unui muncitor aici este de 800 000 lei! Ce să mai adaug după astfel de adevăruri? Poate un alt singur adevăr: că oamenii, eroii pomeniți și nepomeniți în acest reportaj, nu se mulțumesc numai cu atît, fiindcă găsesc în scoronirile lor energii și surse pentru a mai face un pas. Un pas, dar pină unde? Limitele, deocamdată, nu se bănuiesc!...

N. GRIGORE ■

Ca și cînd am răspunde toți la același nume

— pledoarie pentru diversitate —

Ni se confirmă de mai mulți specialiști că inginerul cu care stau eu de vorbă acum, om scund și vioi, nu prea vorbăreț, este unul dintre cei mai buni oenologi ai țării. Mai este, printre altele, autorul unei metode de fermentație a vinurilor în autoclave, un fel de unicat absolut în materie. Aduc vorba de asta și inginerul Gheorghe Anghel se arată tulburat. Iar mie mi se pare un paradox ca un lucru făcut să te bucure, să genereze, dimpotrivă, nemulțumire. De aceea, caut să-l desfac învelșul supărații:

— În 1978, începe el o istorioară, ni s-a omologat vinul spumant muscat, denumit de noi Bucium, tocmai ca să ducă în lume faima acestor podgorii ieșene, vechi și generoase în materie de struguri și vinuri. Spumantul-ăsta îl obținem printr-o tehnologie aparte, deosebită de celelalte tehnologii după care se prepară alte tipuri de șampanie. Fermentația, la noi, se face în recipiente de presiune. (În loc de butelii de sticlă), iar materia primă rezultă din răvac de Muscat Ottonel. Șampania Bucium se deosebește, de asemenea, prin parametri de calitate de toate celelalte șampanii: are numai 7,5—8 la sută alcool în volum și 60—80 grame zahăr la litru. Deci, sub aspectul conținutului în zahăr, se prepară sub un singur tip, adică demidulce.

— Care e atunci motivul nemulțumirii dv.?

— După omologare și după fixarea prețului, am trecut, din 1979, la prepararea și livrarea pe plată a acestei șampanii, în cantități mari, industriale. Am livrat produsul nostru sub denumirea de Vin spumant Muscat Bucium, demidulce, cu stema județului Iași pe etichetă. Era un lucru firesc. În 1981, însă, D.G.E.H. și D.A.S. au lansat un nou tip de șampanie sub denumirea de Mărgăritar.

— Aveți ceva împotriva acestei șampanii?

— Nu, dar de atunci eticheta acestei șampanii a înlocuit toate tipurile de șampanii existente pe piață. Deși, sincer să fiu, eu nu cunosc vreo podgorie de renume cu această denumire: Mărgăritar? Neexistînd excepții, nici măcar acolo unde diferența de metodă, de tehnologie, ar impune, și produsul nostru, original, cu calități deosebite, a fost înghițat, să mă exprim astfel, de această etichetă. Livrăm, din 1981, șampania Bucium, omologată sub această denumire legitimă a podgoriilor noastre, cu eticheta de Mărgăritar. Nu este normal! Nu este firesc, zic eu, ca produse de origini diferite, preparate din soiuri diferite, după tehnologii unele foarte deosebite între ele, dînd naștere la produse ce se deosebesc foarte mult între ele sub aspectul calității, să poarte aceeași denumire.

Inginerul Gheorghe Anghel are dreptate. Astfel de măsuri pot deruta consumatorul și, ca o consecință directă, se pot transforma în frine, zice și inginerul Mihai Tiron, directorul I.A.S. Bucium, în desfacerea produsului. În plus, prin astfel de măsuri se aduce un deserviciu șampaniilor românești, care sînt trecute din rîndul produselor cu denumire de origine, în rîndul acelor comune, de larg consum. Șampania Bucium se prepară într-un singur loc în țară: la I.A.S. Bucium, județul Iași, dintr-un soi care nu se mai folosește la prepararea nici unei alte șampanii, după o tehnologie care nu se mai folosește în nici o altă întreprindere producătoare nici din țară și nici din lume. Urmare, produsul, cel puțin așa susțin specialiștii, nu poate fi comparat, sub aspect calitativ, cu nici o altă șampanie din țară. Asta pină în momentul de față. Cum se justifică atunci eticheta cu denumirea generalizatoare și simplificatoare de Mărgăritar? De ce să creăm impresia falsă, pentru cumpărător, că avem un singur tip de șampanie, cînd noi, prin faima podgoriilor noastre renumite, a specialiștilor oenologi, avem în realitate o diversitate de astfel de produse, care mai de care mai bune? De aceea, reproducem aici dorința legitimă a producătorilor acestui spumant de Bucium, a autorilor metodei originale românești, de a se reveni la denumirea inițială, sub care a fost omologată, de Bucium, vin spumant muscat, conform unei etichete care, iată, poate satisface cerințele unei raționale și eficiente publicități, și sub care ieșenii de la Bucium au livrat-o la intern și la export pină în 1981. Asta n-ar modifica, firește, cu nimic prețul, el urmînd să rămîna același sub care se vinde la ora actuală șampania Mărgăritar. Să nu diminuăm elanul celor care îl manifestă prin creații durabile și eficiente, prin anonimizarea lui prin forme generalizatoare. Este ca și cînd am răspunde toți la același nume, ca și cînd florile ar avea o singură culoare.

N. Gr. MĂRĂȘANU ■

Pină ieri pe la prînz a plouat, iar a plouat, azi dimineață soarele abia s-a desprins din picla albă a ceții și după vreo oră cerul s-a înnoțat iarăși, însă vîntul a împins destul de repede norii înspre Bărgan și ziua a rămas, pină acum, luminată. Ce fel de vreme e asta? Inginerul Ștefan Poienaru, directorul I.A.S.-ului Pietroui, nu mai are timp să-și pună astfel de întrebări, întirzie ele trenurile, al căror mers depinde de oameni, dar primăvara, și la urma urmei chiar așa întirziată cum e se poate spune totuși, cu o expresie consacrată, că primăvara și-a reintrat în drepturi și odată cu ea, în ce privește munca, și oamenii, cei vreo 500 de muncitori ai I.A.S.-ului care nu-au stat nici pină acum să privească prin ferestrele împiclite de ploaie și să se întrebe dacă primăvara a venit ci de vreo cîteva săptămîni au ieșit cu toții să sape canale și rigole pentru eliminarea excesului de umiditate, pentru a scoate de sub apă pămîntul acesta bun, din balta Ialomiței, întins pe mai bine de 8000 de hectare, pămînt pe seama căruia ei și-au făcut un renume pe care vor, bineînțeles, să nu-l piardă.

Strădania lor ține să facă, într-adevăr, ca anul acesta să fie un an agricol record și sînt speranțe că așa va fi, poate și pentru că ei, mulți dintre ei, născuți și crescuți pe-aci, pe-aproape de baltă, sînt vinători și pescari iscușiți iar cu îndemnarea și destoiniciei și răbdarea învățate din astfel de indeletniciri s-ar zice că au stat în această primăvară la pîndă pe urma fiecărui zile sau ore bune de lucru și nu e nici o îndoaială că le-au și prins, astfel inginerul Ștefan Poienaru n-ar putea spune că s-a încheiat mai demult înșămînțarea culturilor furajere, pe 180 de hectare, a așa-numitelor seminceri legumicole pe 80 de hectare și că pe alte 300 de hectare a fost semănată floarea soarelui.

Cît trecem cu bacul peste brațul lat de aproape un kilometru al Borcei, înspre incinta îndiguită unde se întind pămînturile I.A.S.-ului, oamenii au coborît din cabinele tractoarelor și autocamioanelor sau din căruțe și vorbesc despre semne știute numai de ei, apa galbenă, lutoasă, a Dunării duce la vale plavia pe care s-a înălțat ea s-o culeagă de pe maluri, o puze-

derle de rămurături și crengi, apa a crescut, într-adevăr, și dacă se mai înalță o jumătate de metru o să ajungă pină la dig și vadul acesta n-o să mai poată fi folosit. Atunci o să fie folosit alt vad, aflat mai în sus pe firul apei, acela e mai înalt. Dincolo de digul care se întinde pe aproape 50 de kilometri și apă, de fapt, vreo 9000 de hectare, dacă e să punem la socoteală și drumurile și canalele de desecare, trecem pe lingă sediile fermelor care arată, cu dormitoare și cantinele lor, ca niște sate mici, adunate printre perdele

O zi luminată între Borcea și Dunăre

de plopi și sălcii iar între ele fișii dintre cele 1500 de hectare de griu și 1200 de orz, semănată astă-toamnă, stau ca o dovadă că primăvara asta înseamnă nu numai speranță ci și certitudine, fiindcă griul, iată, a răsărit bine. În drum, între Borcea și Dunăre, îl întîlnim pe inginerul Ioan Vlad și pe Fănel Popa, care răspund de cele vreo 14 000 de oi ale I.A.S.-ului iar inginerul Costel Ilie, șeful complexului în care sînt îngrășați, în fiecare serie, vreo 5000 de taurăși, ne spune la rîndu-i că planul pe primul trimestru a fost depășit, în loc de 250 de tone de carne au fost livrate 281 iar luna aprilie a început și ea destul de bine, e probabil că planul va fi depășit și în această lună și nu întîmplător. În ultimul timp au fost luate măsuri pentru innobilarea furajelor, pentru a li se mări, cum se zice, asimilabilitatea, I.A.S.-ul dispunînd și acum de cantități de fin indeajuns de mari încît să poată să ajungă fără griji pină în pragul verii. Și reîntorcîndu-ne la grijile adevărate

ale zilelor acestea, legate mai cu seamă de lucrul pămîntului, e rîndul inginerului Ștefan Poienaru să spună: „toate forțele le-am concentrat acum la semănatul porumbului, pe cele 2700 de hectare dintre care pe 2000 vom avea cultură intensivă și mai ales pentru acestea din urmă am asigurat, prioritar, și pentru prima dată în istoria acestei unități agricole, toate cantitățile de îngrășăminte chimice și erbicidele necesare. În aceste condiții se poate spune că, într-adevăr, recolta acestui an depinde numai de noi, de felul în care vom ști să muncim. Acum se lucrează în două schimburi pe semănători și în schimburi prelungite și de noapte cu agregatele pentru pregătirea terenului. Contăm, pentru a executa lucrări de calitate, pe mecanizatori buni și foarte buni precum Constantin Mustăț, Nicu Panait, Guță Sirbu, Marian Ivan, Șerban și Manole Nicolae. Și sîntem siguri că vom încheia și această lucrare în termenul optim, pină pe 20 aprilie”. La răstimpuri, cam din sfert în sfert de oră, peste formațiile de tractoare și semănători care se grăbesc să încheie și această lucrare, poate cea mai importantă în aceste zile, dinspre Dunăre apare un avion greoi, utilitar, care se întoarce și fuge din nou spre Dunăre, de unde a venit, pulverizînd pe deasupra cîmpurilor cu griu, îngrășămintele chimice. În drum către locul unde avionul aterizează și așteaptă să fie încărcat cu îngrășăminte de o echipă de muncitori sezonieri îl întîlnim pe Stelian Asimacopol, unul dintre piloții, care ne spune că el și-a terminat schimbul și a lăsat avionul, pină spre seară, în miinile colegului său, Gheorghe Ciurtin. Pe-aproape de pista de aterizare, la cîteva sute de metri, se află cisterna cu benzină din care avionul e alimentat din cînd în cînd. Cel ce răspunde de cisternă se numește Nicolae Eliadis și deocamdată e lipsă la apel, a plecat omul să culeagă niscaiva ciuperce. Dar avionul are încă destulă benzină. Și faptul că Eliadis a plecat după ciuperce este neîndoielnic, și el, un semn că primăvara a venit într-adevăr. Ca și berzele care se rotesc mai sus decît avionul utilitar, într-o zi luminată, de primăvară, peste pămîntul acesta îmbrățișat de ape.

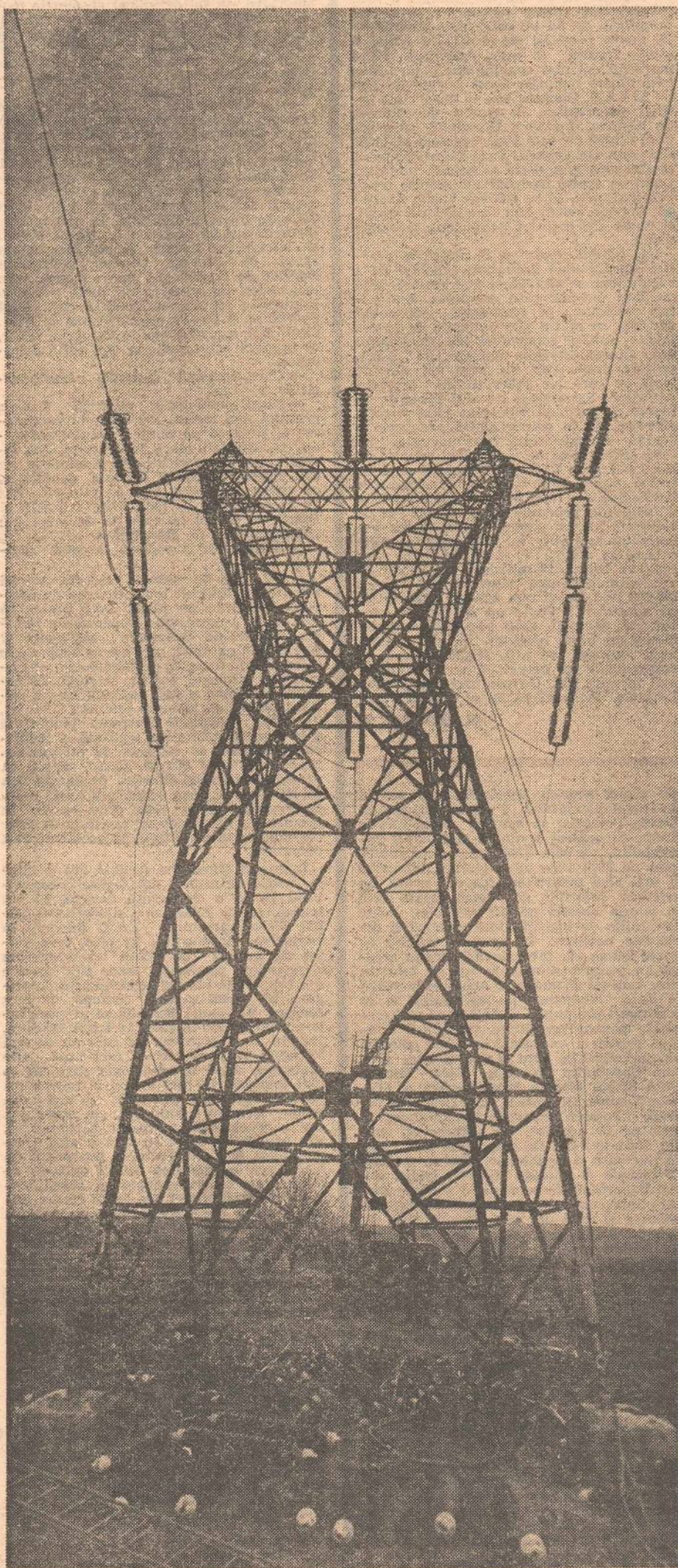
DUMITRU ELIADE ■

23 AUGUST
40
1944-1984

Acești mari anonimi care

• Viața pe stilpi, viața lângă stilpi • „Munca grea ne-a apropiat” • Marinari

Pe Valea Părului, între cer și pământ

Fotografii de PAUL AGARICI

Bate vînt năprasnic în Bărăgan, undeva între Giurgiu și Alexandria, în Valea Părului. Denumire convențională sau purtînd doar amintirea unei realități trecute, fiindcă în jur — doar cîmp cit vezi cu ochii. Cîmp și băltoace de la ploala de luni, de marți, de miercuri, de joi. Azi, vineri, nu știm ce va fi. În depărtări, căprioare săltărețe privesc curioase. Muncitorii care, cocoțați pe stilpi, repară linia de înaltă tensiune privesc îngrijorați cerul: dacă, pînă la urmă, razele soarelui vor reuși să străbată bolta norilor, miine către inserat, după un drum de 200 km, se vor afla din nou acasă pentru „un plăcut sfîrșit de săptămînă”; dacă plouă, vor lucra fără spor, îi va apuca noaptea și pentru ei plăcutul sfîrșit de săptămînă în sinul familiei va începe în noaptea spre duminică la unu, așa cum li s-a întîmplat de numeroase ori în ultima vreme celor din Ștefan cel Mare, Argeș. Mai fericiți cei din Cîmpina, Breaza, Băicoi și satele învecinate, care formează majoritatea brigăzii trimise de antrepriza (cum i se spune acum întreprinderii) „Electromontaj — Cîmpina” pentru reparația capitală a liniei de 220 kV Ghizdaru—Turnu Măgurele. Izolatorii și conductorii se pare că au îmbătrînit simultan și acum trebuie toți înlocuiți, pe o distanță de 80 km.

Cam aceasta este viața acestor muncitori „de înaltă tensiune”, care de ani de zile petrec acasă cite o zi pe săptămînă, sau una la două săptămîni ori la trei, după cum e zorul. **Marinari de cursă scurtă**, glumea unul. Dar această cursă scurtă, la maistrul șef de lot Traian Toncu, la Mihai Opran și alți montori în mijlocul cărora ne găsim la Valea Părului, durează cam de trei decenii și mai bine. Viața lor nu se măsoară numai în ani și în volți, ci mai ales în stilpi.

Sînt, firește, oameni ca noi toți, cu lumini și umbre. Cit de întortocheate pot fi căile vieții aflăm prin pură întîmplare de la o aluzie, de la un cuvînt scăpat de un muncitor aflat la cumpăna vieții, bun profesionist și de toți respectat. Cîndva, urmas și un an de facultate, de unde însă a fost exmatriculat, după ce s-a înhăitat cu derbedei, s-a pus pe băutură și s-a lăsat de carte. Greșeala de mult și-a răscumpărat-o prin munca lui cinstită de o viață, dar regretele au rămas. Și de la el și de la alții am reinvățat că linia dreaptă ideală o aflăm doar la bătrînul Euclid, care a murit acum două milenii și mai bine. Vineri 13 aprilie la amiază oamenii privesc îngrijorați cerul și intră îmbrucături, în pauza de masă (pe cîmp), ne predau la picioarele unui stilp un microcurs de înaltă tensiune.

— Așadar, viața noastră — ne spune Traian Toncu — o ducem pe și lângă stilpi. Alții scriu cărți, înaltă fabrici, pilotează avioane cu reacție, noi înălțăm stilpi, iarnă, vară, pe vifornită sau pe arșiță. Pentru 80 de muncitori, șefi de echipă și maistri, truda de astă-iarnă și astă-primăvară, truda din toamna viitoare (vara ne strămutăm, pentru a nu stînjiți lucrările agricole) pe linia Ghiz-

daru-Turnu Măgurele înseamnă 276 stilpi. Acum am ajuns la numărul 105.

— S-ar spune că nu e nici așa de rău, nici așa de greu. Rău n-o fi, dar — scuzați expresia — e al naibii de greu. Acești stilpi (și nu e vorba numai de 276) se înșiruie de-a lungul marilor magistrale ale electrificării. Lotul lui Toncu a participat la construirea liniilor de înaltă tensiune de la Vidraru (Arefu—Pitești și Arefu—Cîmpulung), apoi Tirgoviste—Pitești, liniile de la Dumbrava (Dimbovita) spre București, Pitești, Ploiești; la Sîrbu nu s-ar fi descurcat fără elicoptere. Fără a mai pune la socoteală sutele de kilometri de reparații capitale care, și ele, i-au purtat și îi poartă de-a lungul și de-a latul țării, deși scriptic depind de antrepriza din Cîmpina.

La Rîmnicu Sărat oprirea de racordare a liniei s-a întîmplat să coincidă cu sîrbătorile de iarnă și dacă liniilor n-ar fi lucrat și nopțile la lumina farurilor și a reflectoarelor, orașul ar fi întîmpinat anul nou fără electricitate, deoarece nu cîteva grupe electrogene instalate ad-hoc pentru alimentarea Rîmnicului ar fi putut suplini sistemul energetic național. Oamenii se afluiau cu cizmele în zăpadă, gerul era cumplit. Maistrului Opran i-a înghețat atunci o ureche, în ciuda căciulii de oaie întoarsă ce o purta, iar Traian Toncu și alții s-au ales cu felicitări, prime și reumatisme pe viață, dar orașul a fost recordat la timp. Cîți din locuitorii săi s-au gîndit atunci cu recunoștință și la liniiri?

Mulți din cei cu care discutăm azi în Valea Părului au pus umărul, alături de alte echipe sosite din toată țara, și la repararea rețelei de înaltă tensiune din zona Timișoarei, devastate de cicloul din 1982. Cînd i-au văzut urmările, acești profesioniști ai înaltei tensiuni au rămas fără grai, pentru cîteva clipe. Pur și simplu, nu le venea să creadă ochilor. „Stilpi de 50 t zăceau năruiți DE Vînt de parcă i-ar fi ras careva cu coasa!” Nici calculele de rezistență nu prevăzuseră o asemenea posibilitate pe meleagurile Banatului, cu climă blîndă și îndepărtate adieri mediteraneene. Maistrul Ion Barbu, Mihai Opran, Marin Gheorghie, șefii de echipă și liniiri Gheorghie și Ion Voicu, Ion Anița, Viad Traian, Ion Mărgărit, Aurelian Bucur, care lucrează în prezent la reparația capitală a liniei Ghizdaru — Turnu Măgurele, au muncit atunci o lună încheiată, plecînd pe întuneric și venind pe întuneric, șapte zile din șapte.

Și vesele, și triste. Zimbesc oamenii cînd evocă linia Pătirlagele—Sibiu.

— Mie — își aminteste Mihai Opran — mi se dăduse borna cea mai grea. Nu ajungeai acolo decît cu elicopterul, care mă lăsase pe culme ca să recunosc terenul cu o zi înainte de sosirea echipei. În jurul viitoarei borne (pe atunci simplă abstracție, un punct pe un proiect ingineresc) se întindea o pașiște cu mure, unde am distins, fără puțință de îndoială, urme de labe și păr de urs. Așadar, mă aflam singur pe creastă cu un Moș Martin, care, însă a binevoit să nu se arate.

„...că directorii
se schimbă,
numai oamenii
rămîn”

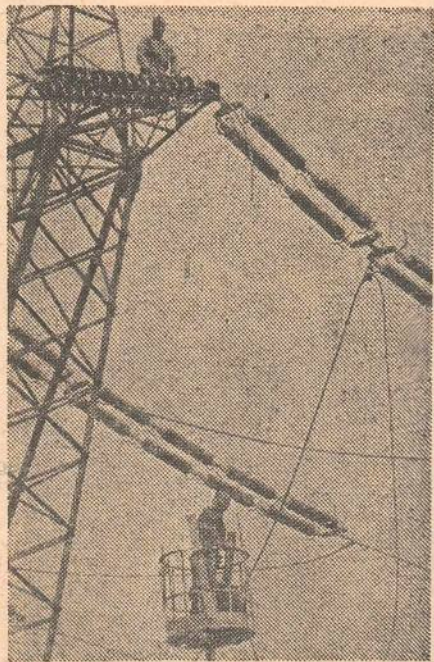
Dintre imaginile pe care le întîlnim de-a lungul și de-a latul țării, încît pentru cel ce le vede mereu ele fac parte din peisaj, aparțin naturii de parcă ar fi alcătuite doar de capriciile ei, fac parte și acele jeturi de beton ori de metal incremenite în aer care sînt stilpii de înaltă tensiune. Înșirați ca niște catalige de uriași peste riuri, peste munți și prăpăstii. Amatori de fotografii spectaculoase le ncarcerează țîșnirea spre cer și lumină în simburile de noapte al aparatului fotografic pentru a păstra — din unghiuri inspirate — chipul imposibilului. Nu există om care să nu vadă marile linii de înaltă tensiune. Milioane de ochi se prind cu uimire de crestele pe care niște inși nevăzuți au plantat minunea unui stilp de zeci de tone, ca pe o tîmboară. De cîte ori, ați văzut, dumneavoastră cei ce citiți aceste rînduri, asemenea stilpi? Nici nu mai tîneți minte de cîte ori. Dar de cîte ori ați aflat ceva despre grădinarul acestui răsad fabulos plantat pe creste de munți?

Pe cei care ați avut acest noroc vă bănuiesc — să fiu sincer — că sinteți ori rude, ori prieteni cu vreunul din acești nevăzuți autori ai celor mai văzute lucruri din România. Ei, toți, sînt grupați administrativ, adică în hirtii, de Antrepriza Generală Electromontaj București. Evident, grupați doar în scripte. În realitate, sînt în toată țara. Cele cîteva subunități ale trustului au, fiecare, lărgimea — de activitate — a cîtorva județe. De pildă Antrepriza Electromontaj Cîmpina, una din aceste subunități, cuprinde, în mod obișnuit, zece județe. Iată-le, după ordinea bătrînului alfabet latin: Argeș, Brașov, Brăila, Buzău, Covasna, Dimbovita, Galați, Olt, Prahova, Vâlcea. Se mai lucrează uneori și în alte județe. Mai ales în Tulcea și Constanța. Oamenii care caută de ani de zile cu pasul, în atitea județe, loc pentru fiecare stilp și îl plantează, ducîndu-l uneori derivat pe părți, cu elicopterul, pe creste inaccesibile utilajelor și mijloacelor obișnuite de transport, oamenii aceștia înseamnă vreo 2 800 de ochi și tot atitea miini. Care văd, care pipăie terenul, înregistrîndu-i rezistența și dificultățile, numără lopetile de piatră, de ciment, gălețile de apă din rezervoarele ce trebuie duse la bornă, într-un cuvînt tot. Tot ce e necesar. În acest tot intră chiar tot. Uneori, adică foarte des, este nevoie de drum de acces. Pentru fiecare stilp. Muncă, pe cit de neștiută de lumea mare, pe atît de aspră. Cel mai adesea. Cum, veți zice, poate fi ținut în mină un colectiv de oameni risipiți în zece județe, lucrînd izolați în grupuri mici de numai păsările le dau de urmă? Încă un lucru aparent imposibil care se dovedeste totuși cu puțință. Maistrul specialist Ion Popa consideră totul foarte firesc. Sînt oamenii aceștia conștiincioși în singurătatea în care lucrează? Dar cum altfel? zice el. Păi, șeful de echipă, de multe ori n-are cum să se sfătuiască nici măcar cu maistrul lui ca să ia o decizie. Ce să facă? Să aștepte? Ia decizia pe loc. Nimeni n-a pomenit altfel. Dacă greșeste? Nici asta nu s-a pomenit. Păi cum? Dar el e șef de echipă de ieri de-alaltăieri? Ar fi o

poartă înalta tensiune în ei

23 AUGUST
40
1944-1984

de cursă scurtă, dar cursa durează de 30 de ani • Conștiințioși în singurătate •

Am tras, totuși — nu mi-e rușine s-o mărturisesc — cea mai strânică sperietură din viața mea, care numai liniștită n-a fost.

Alții îl vorbesc de bine pe prea-cinstitul Gheorghită, căruia îi datorează aprovizionarea cu precizie de ceasornic la începutul carierei lor de liniști, când demontaseră linia dintre Coștila și Virful cu Dor pentru a o înlocui cu un cablu subteran. Era timp de iarnă și oamenii trebuiau să mănince serios pentru a-și reface forțele, după o muncă aspră pe culmile înzăpezite ale Bucegilor. Telefonau la Bușteni de la cabana Virful cu Dor: „ATENȚIE! VINE GHEORGHITĂ!” Și preopinental urca și cobora de două ori pe zi, încărcat ca un măgar. Nu s-ar fi supărat dacă s-ar fi auzit astfel categorisit, fiindcă de fapt era chiar măgarul cabanierului: de nimeni însoțit, transporta alimentele pe cărări doar de el știute. Inutil să adăugăm că „gestiunea” a fost perfectă, nu a lipsit niciodată un codru de piine sau un gram la cântar.

Dar să revenim la cele serioase. Ceea ce frapază la această formație de liniști prahoveni este deosebita stabilitate de-a lungul anilor, conștiințiozitatea, dirigența, spritul de răspundere. Autocontrolul joacă un rol cu totul special în condițiile lor specifice: lucrind răspinși pe distanțe mari și în puncte greu accesibile, nu au la dreapta lor șefi mai mari sau mai mici care să-i supravegheze tot timpul, conștiinței muncitorești și profesionalismului revenindu-le rolul predominant. Se reinnoadă în ei cumva și mai vechi tradiții prahovene. Insuși Traian Țoncu s-a

născut în Buștenarii lui Bogza („Laudă supremă și delirantă satului acesta — dar e oare un sat?“...) După 44 ani de muncă, Țoncu vorbește cu emoție de satul natal, de petroliștii în mijlocul cărora a crescut și s-a format (el însuși a început ca muncitor constructor de rafinărie), de zona de lângă Bușteni careia i se zice Ardepământ, ca semn că aci a țâșnit din adincuri aurul negru.

Pare stranie precizia reclamată de meseria de liniști pe care, uneori, în mod eronat am fi poate înclinați s-o identificăm cu „hei-rup”. Maistrul Gheorghe Marin ne povestește cum la Sistemizarea 400 kV Brașov un stîlp de 60 t și 50 m înălțime trebuia ridicat lângă o linie existentă. Pentru deplina siguranță, cablurile acestea din urmă ar fi trebuit demontate temporar, ceea ce ar fi antrenat întârzieri și nedorite intreruperi de curent. De aceea, tehnicienii de la Intreprinderea de rețele electrice și „Electromontaj” au făcut schițe, măsurători cu teodolitul, calcule pe care le-au repetat de șase ori (pentru a evita orice posibilitate de eroare), ajungând la concluzia că se poate renunța la demontarea temporară a cablurilor, cu condiția să se lucreze „ca la carte”. Muncitorii au ridicat încet-încet stîlpul cu un palan avind un cablu de 400 m. La momentul maximei apropieri, stîlpul urias a trecut lângă linia existentă la o distanță de... 30 cm. Era vorba, repetăm, de un stîlp de 60 t și înalt cit o casă cu zece etaje.

Poate sună banal, dar chiar cu acest risc vom spune că acești oameni poartă înalta tensiune în ei. Dorm uneori, după o zi de muncă grea, în camere neîncălzi-

te și cu căciulle în cap, dar își fac datoria pe stîlpii lor, sfidînd oboseala și legile gravitației. (Cînd a coborît de pe turnul telescopic a cărui platformă mobilă se legăna în bătaia vîntului, la 36 m înălțime, colegul fotoreporter Paul Agariți mărturisese că acolo sus s-a simțit ca un pendul viu. Și nu era o glumă.)

Sînt oameni a căror masă de lucru acoperă vreo zece județe. Cițiva, montînd linia de 400 kV Pitești-Brașov, la tronsonul 3, lângă Rucăr, au dormit lângă stîlpul lor, în corturi, săptămîni în șir — ne spune Ion Barbu. De pe creastă nu se puteau mișca. Ziua montau, seara găteau, noaptea — în cort, pe o palmă de pămînt. Viața pe stîlp, viața lângă stîlp.

Au intrat fără voie în istoria neserisă a C.F.R.-ului într-o iarnă cumplită pe Bărağan, cînd au obligat acceleratul de ora unu să oprească la Dragoș Vodă. Pe prahoveni cu lucrările lor itinerante i-au surprins nămeți de 3 m lângă acest sat. S-au înzăpezit cu utilajele grele în împărăția albă și, în unul din rarele momente ale vieții lor, au trebuit să se dea bătăuși și să închidă șantierul. Ca să nu înghețe de tot și să nu piardă ore prețioase s-au înțeles cu șeful de gară, care, pentru ei, a oprit acceleratul.

Bărbați duri și scumpi la vorbă, cînd încheie o „lucrare frumoasă” (adică foarte, foarte grea), se adună la o masă tovarășească și cîntă romanețe. Au văzut, unii, moartea cu ochii, dar lăcrimează la „Te aștept pe același drum!”, iar Traian Țoncu îi zice cu foc și of: „Piatra piatra de e piatră, / șade jumătate în apă, o calcă calul și crapă, / inima multe rabdă”.

După aceea, de la un pahar de vin și de la romanețe înapoi la viața cea grea

și adevărată („Inima multe rabdă”), la viața pe stîlpi, la înalta tensiune a acestor Mari Anonimi pe care iată, în mod negramatical îi cinstim în bloc scriind cu majuscule.

LIONEL NITESCU ■

explicație. O parte mică a unei marș explicații. Toți șefii de echipă au ani mulți de vechime. Fiecare din cei cinci șefi de brigadă are cel puțin 20 de ani în această funcție. Ion Popa lucrează la Electromontaj de 27 de ani. A fost, pe rînd, muncitor, șef de echipă, a făcut școala de maistri, iar azi e maistrul specialist, avind adică în subordine nu numai cîteva echipe, dar chiar maistri. Echipele sînt specializate în lucrări de cite un anumit gen. Cea a lui Gheorghe Voicu, de vreo 15 ani, a ridicat majoritatea stîlpilor grei. Mii de stîlpi. Cînd zici stîlp greu parcă nu e mare lucru. Începe să însemne mai mult, dacă te gîndești că poate avea pină la 110 metri înălțime și 160 de tone. Cui sînt stîlpii puși de cîmpineni la liniile ce traversează Dunărea la Galați și la Brăila. Om de înaltă calificare este și Ion Pătrău, șef de echipă de 25 de ani. Alt recunoscut șef de echipă prin competență este Vasile Popescu. Maistrul Mircea Toma este o autoritate între colegii lui de muncă tocmai prin experiență și mobilitate în gîndire. Și nu este de ici de colo să te remarci între asemenea oameni, să-ți recunoască ei înșiși competența și să te respecte și chiar să te iubească pentru așa ceva. Știu că poate să pară forțat cuvîntul. Un șef iubit de subalterni este, îndeobște, mai mult o metaforă, un dezi-derat. Aici însă e chiar așa. Și asta nu se-ntîmplă cu un singur om. Toți cei cu care am vorbit sînt surprinși dacă-și întrebă cum se face că, pe întinderea a zece județe, directorul Antreprizei Electromontaj Cimpina este respectat și iubit de subordonații pe care îi controlează cînd ajunge la ei, adică ceva mai rar decît își controlează și își vede subordonații dintr-o singură clădire un director care se pensionează fără să fi visat că l-ar putea iubi cei cărora le e șef. Oamenii de la Electromontaj care ajung acasă la ei o dată la o săptămîină ori la două săptămîni își respectă directorul, șeful, dar nu se pensionează fără să fi visat că l-ar putea iubi cei cărora le e șef. Oamenii de la Electromontaj care ajung acasă la ei o dată la o săptămîină ori la două săptămîni își respectă directorul, șeful, dar nu se pensionează fără să fi visat că l-ar putea iubi cei cărora le e șef. Oamenii de la Electromontaj care ajung acasă la ei o dată la o săptămîină ori la două săptămîni își respectă directorul, șeful, dar nu se pensionează fără să fi visat că l-ar putea iubi cei cărora le e șef. Oamenii de la Electromontaj care ajung acasă la ei o dată la o săptămîină ori la două săptămîni își respectă directorul, șeful, dar nu se pensionează fără să fi visat că l-ar putea iubi cei cărora le e șef.

gere: „vorbește frumos cu oamenii”, „are grijă de toți muncitorii ca de niște colegi și ca un coleg adevărat”. „Nu l-a auzit nimeni ridicînd tonul”. „La dînsul intri tremurînd și ieși liniștit, iar dacă ți-e greu, poate acasă la tine, ai o nevoie, găsește ceva cu care să te ajute, că știe ne-cazurile fiecăruia”. Disciplina, la acești lucrători ai înălțimii și ai prăpăstilor inaccessibile este efectul, poate neașteptat, al senzației de libertate absolută în singurătatea schimbătorului lor loc de muncă, dacă e să dăm crezare directorului Mihai Victor Lungu. Și are toate șansele să nu greșescă: îl cunoaște într-adevăr pe fiecare și îi cunoaște bine. El nu recunoaște că ar avea vreun merit deosebit în funcționarea corectă a angrenajului uman pe care îl conduce. Recunoaște doar atât: „Munca grea ne-a apropiat, a cam făcut din noi o singură familie. Mai mult ce pot să spun? Amănuntul acela cu vorbitul frumos, cu politetea față de subordonați e adevărat, dar este oare mai mult decît un amănunt și este oare altceva decît modul normal de a vorbi cu oamenii cărora le ceri să te asculte chiar cînd lucrează singuri? Respect oamenii. Îți respect pe toți. Și respect în mod deosebit pe cine merită asta. Poate are efect. Nici nu m-am gîndit cit.” Cam așa ar fi, deci, fără secrete, dar și fără explicații senzaționale acest lucru senzațional: pe întinderea a zece județe, o mie patru sute de oameni care muncesc din greu, uneori teribil de greu — la remedieri de linii după furtuni, de pildă — niște muncitori care acceptă anonimul în spatele unuia din cele mai spectaculoase genuri de construcții lucrează conștiințioși în singurătatea virfurilor de munte, ca și cînd i-ar vedea directorul lor, numai pentru că ei îl respectă iar el le vorbește frumos și îl ajută cînd au și nevoie de o mină de ajutor. Cine este acest inginer care a redescoperit politetea și a reușit s-o transforme în relație de muncă? Lucrează aici de 26 de ani. De 10 ani e director. S-a născut în Cimpina, în casa în care locuiește și azi cu soția — inginer chimist — și cu băiatul lor — Mihăiță, clasa a X-a, — un copil reușit, cu talent literar, dar

care se pare că se va face inginer. În copilărie directorul de azi a învățat să prețuiască munca și banii părinților. Un tremuleț-jucărie, aproape de vîrsta lui, funcționează și azi. („Mihăiță nu l-a agreat”, cum zice mama.) Părinții lui au făcut această casă cu miinile lor. „Tata a făcut singur și planul. El era de la țară, de prin Moldova, prima generație încălțată. A făcut cursul inferior de liceu la Cahul, a mai învățat la București și a venit cartograf la Cimpina, la Astra Română. A fost un om deosebit. Optzeci la sută din ceea ce sînt lui îl datorez, inclusiv bunul simț și spiritul de discernămint.” El, Mihai Victor Lungu, a fost premiant în liceu, iar în facultate printre cei buni. Studentul politehnist de atunci Lungu Mihai Victor frecventa sistematic unele cursuri de la arhitectură. Azi, în modestia lui, schimbă cu dibăcie vorba dacă îi amintesc de performanțele sportive ale tinereții sale. (A fost chiar campion național de natație la juniori). O ciudățenie a biologiei la purtător a făcut să-i apară fire albe de păr încă din liceu. „Ciudățenie, fiindcă tata a murit la 73 de ani și abia avea cîteva fire albe.” Directorul Mihai Victor Lungu e aproape complet alb. În contrast cu atletica sa robuste și cu vivacitatea lui spirituală. A admirat Niagara „la ea acasă”, a ajuns și în Africa, peste tot în excursii cu soția — de altfel oamenii din subordinea sa au executat și execută lucrări în Iran, în Irak, în Egipt — dar cel mai impresionant lucru din cite a văzut inginerul cîmpinean îl aștepta în Toscana și este vestitul turn din Pisa: „Pare ireal văzut de aproape”. Caietul de dictando pe care îl l-a dat Mihăiță cînd a plecat în America în excursie e plin de însemnările inginerului și de nostalgia lui după Carpații românești. Nu există observații asupra liniilor de înaltă tensiune de pe acolo. Am insistat, totuși, să facă o comparație între forma finală a muncii specialiștilor români în acest domeniu și ce fac alții, prin alte țări. „Ce se vede în ultimă instanță la noi este la nivelul cel mai ridicat, ori cu cine ne-am compara. Ce nu se vede sînt, uneori, di-

ficultăți de teren depășite cu o tenacitate, cu o dăruire a oamenilor care nu se îmi-linesc prin alte părți.” Intre prieteni, Mihai Victor Lungu este un reputat epigramist. Este un om de cultură, un om de spirit, cu sensibilitate de poet și vibrație de mare pedagog, toate acestea adunate într-un inginer de consacrată competență. Agilitatea sa psihică îi permite unul din cele mai rare moduri de a fi tandru cu soția, mai ales în cazul unui director cu atîtea probleme de serviciu pe cap: din clipa cînd intră pe usa casei, nu scoate o vorbă despre munca lui, despre problemele cărora trebuie să le găsească soluții la serviciu. A fost dintotdeauna o fire predispusă spre lumină, o sensibilitate care a reținut ce-a fost frumos și — print-un filtru protector — a lăsat să treacă în uitare, în obscuritatea lucrurilor lipsite de importanță, tot ce nu era frumos. Așa explică el acum, la 49 de ani (l-a implinit duminică, 15 aprilie 1984), de ce n-are amintiri grele, ori sumbre, cum se face că n-a reținut momente dramatice. Nici nu crede că a parcurs viața lui asemenea momente și mai cu seamă e împăpăcat (o bucurie calmă, de o siguranță odihnită), e multumit că n-a avut memorie pentru negrul și pentru griul vieții. Zice chiar că această memorie selectivă l-a ajutat să reziste mai ușor la drumuri (bate un sfert de țară), la comandamente (ședințele nu se mai numesc întotdeauna ședințe, s-a demodat), la alte durtăți ale vieții și ale lumii. În cîteva rînduri a refuzat oferte de a deveni un personaj mai important în ierarhiile industriale care îl cuprind și pe dînsul. „N-am putut să mă despart de acești oameni cu care mă cunosc și, poate, de această Cimpina în care am crescut, înțil ca om, adică așa cum am să rămîn, orice funcție aș avea, că directorii se schimbă, numai oamenii rămîn.” Intre autorii celor mai văzute lucruri, cum ziceam, inginerul Mihai Victor Lungu nu vrea să fie și să rămînă decît un prieten al lor, ascuns, împreună cu ei, în umbra luminoasă a stîlpilor uriași de pe culmi.

DORIN GHERGHINESCU ■

● Unirea proletariatului în lupta pentru independență și democrație ●

„Unire, muncitori, unire...”

Istoria afirmării clasei muncitoare din România a cunoscut câteva etape semnificative care, urmărite în succesiunea lor cronologică, dau la iveală o consecventă unire a forțelor politice și organizatorice, o emancipare a conștiinței revoluționare și, nu în ultimul rând, necesitatea afirmării iminente a maturității de clasă. Primele semne care au anticipat ulterioara consolidare a unei organizații politice muncitorești cu temeinic fundament politic și social, cum a fost Frontul Unic Muncitoresc, s-au manifestat cu mult în urmă, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cînd Asociația generală a lucrătorilor din România, fondată în 1872, inițiasă un program convergent de măsuri, printre care și hotărîrea de a impune un cadru unitar de acțiune pentru întreg proletariatul din România, crearea unor cercuri și cluburi muncitorești care să propage ideologia de avangardă, socialistă. Tatonată o vreme, posibilitatea unirii forțelor politice ale muncitorilor într-un organism puternic, reprezentativ, a căpătat o nouă configurație odată cu anul 1893 cînd, prin înființarea Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România, proletariatul român își văzu împlinit un deziderat fundamental, acela de a se fi constituit într-un partid politic marxist. Unitatea ideologică și de luptă revoluționară a muncitorilor, coagularea idealurilor într-un program unic deveniseră o realitate incontestabilă care avea să marcheze profund constructiv acțiunile disperate întreprinse de proletariatul de-a lungul vremii. Principiul unității de luptă își vedea astfel împlinită o primă etapă revoluționară.

Solidaritatea aceasta avea însă un substrat și o semnificație mult mai profunde, căci în spatele faptului concret care începuse să prindă contururi forțele muncitorești din România întrezăreau consolidarea unui alt deziderat fundamental, acela al afirmării identității istorice a poporului român, care avea să dea un strălucit exemplu mai târziu, în timpul mării conflagrații războinice. Muncitorimea română avea acum prilejul să-și dezvăluie impresionantele resurse revoluționare și statutul ei de forță exemplară, salvatoare pentru destinul istoric al națiunii.

La începutul secolului al XX-lea, propagarea și înțelegerea tezelor socialismu-

lui științifice privind necesitatea unirii tuturor forțelor progresiste ale poporului în lupta împotriva regimului opresiv capitalist a constituit un real sprijin pentru proletariatul român care se confruntau cu momentele dificile ale anilor 1899—1900. Noul veac însemna și un început de lume nouă, o superioară mentalitate politică și o concepție revoluționară avansată, adecvată la acuitatea proceselor sociale care se prefigurau. Organizarea treptată, metodică a clasei muncitoare în noi forme de luptă și-a găsit astfel o nouă fundamentare prin refacerea Partidului Social-Democrat în 1910, an care a marcat și o anumită profesionalizare politică. Seria evenimentelor de rezonanță capătă o și mai mare amplitudine în prima jumătate a acestui secol și un eveniment fundamental pentru conștiința poporului l-a constituit făurirea statului național unitar român, în decembrie 1918, an de răscurce care avea să joace rolul de placă turnantă pentru întreaga istorie națională. Centralizarea politică a clasei muncitoare din România își găsea în acest eveniment un punct de referință, cu totul deosebit, și o garanție a eforturilor manifestate în timp.

Nu sînt acestea singurele prefigurări ale Frontului Unic Muncitoresc de mai târziu. Înarmat cu o altă conștiință și cu o tactică revoluționară superioară, proletariatul avea să trăiască și alte momente deosebite ce reprezentau, în fond, o confirmare a tentativelor anterioare. Cînd, la congresul istoric din mai 1921, s-a făcut Partidul Comunist Român, organizat pe baza unității de spirit a muncitorilor și a voinței lor unanime de afirmare a spiritului revoluționar, noile condiții social-economice și politice reprezentau deja o realitate stimulatoare pentru unificarea eforturilor de luptă ale clasei muncitoare. La scurtă vreme, acțiunile muncitorești s-au intensificat și mai mult, evidențiindu-se mai cu seamă cu prilejul congreselor sindicale de la Sibiu și Cluj din anii 1922—1923, ceea ce dovedea o finalizare autentică a acțiunilor întreprinse de Partidul Comunist Român, intrat deja în perioada mai puternică afirmări. Evantaiul politic al acțiunilor revoluționare a căpătat noi nuanțe prin evenimentele din perioada interbelică, printre care un rol fundamental l-au jucat grevele minerilor din 1929, luptele muncitorilor din 1933 și

ampla demonstrație antihitleristă de la 1 Mai 1939, cînd, toate organizațiile comuniste, socialiste și social-democrate s-au regăsit într-o deplină unitate de idealuri. În manifestările muncitorești de stradă, unde s-a dat expresie consensului politic general împotriva pericolului hitlerist, forțele revoluționare au reușit să anihileze sciziunea anterioară din rîndurile clasei muncitorești, întreținută artificial, cum bine se știe. Un rol de excepțională însemnatate în organizarea mării demonstrații de la 1 Mai 1939 l-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Luptele politice și economice ale proletariatului român s-au intensificat și mai mult, dînd o expresie superioară acțiunilor de mai înainte, mai precis înființării comitetelor de front unic în cursul anului 1925, la București, Drobeta-Turnu Severin, Galați, Timișoara, Arad, Piatra Neamț și în alte localități, care aveau să constituie o solidă premisă pentru alegerile comunale din 1926, încheiate cu bune rezultate. Adăugat tuturor acestor evenimente, Congresul Sindicatelor Unitate de la Timișoara din aprilie 1929 trebuie amintit, de asemenea, ca un alt factor hotărîtor pentru înființarea Frontului Unic Muncitoresc a cărui necesitate se arăta de acum iminentă. Aceste manifestări politice revoluționare, privite în semnificația lor de ansamblu, au fost apreciate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la adevărata lor importanță, deoarece „au evidențiat o dată în plus importanța unității clasei muncitoare, a Frontului Unic Muncitoresc realizat — în procesul luptei — între comunisti și social-democrați”.

Marea izbîndă s-a împlinit în aprilie 1944 cînd, în urma acordului între P.C.R. și P.S.D., s-a creat Frontul Unic Muncitoresc care a dat la rîndul său, un nou impuls unificării mișcării sindicale, colaborării antifasciste. Noul organism politic creat avea să devină platforma necesară pentru constituirea Frontului Popular Antifascist și pentru desăvîrșirea luptei revoluționare, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu: „În toate marile momente ale luptei revoluționare, și mai ales în perioada luptei împotriva fasciștilor și războiului antisovietic s-au organizat acțiuni comune ale comunistilor și socialistilor, în-deosebi jos, în întreprinderi”.

Unirea proletariatului în lupta pentru independență și democrație, pentru afirmarea potențialului revoluționar devenise o realitate pe care întreaga țară a îmbrățișat-o cu bucurie fățișă. Poporul a fost de altfel înștiințat în detaliu despre idealurile promovate de Frontul Unic Muncitoresc prin manifestul acestuia prilejuit de ziua de 1 Mai 1944, în care se arăta: „În Ziua de 1 Mai, ziua ei de lupte și de speranțe, muncitorimea organizată, unită de la comunisti pînă la social-democrați, cheamă întreaga clasă muncitoare, pe toți muncitorii organizați și neorganizați, întregul popor român, toate clasele și păturile sociale, toate partidele și organizațiile, indiferent de culoare politică, credință religioasă și apartenență socială, la luptă hotărîită pentru pace imediată, răsturnarea guvernului antonescian, formarea unui guvern național din reprezentanții tuturor forțelor antihitleriste, izgonirea armatelor hitleriste din țară, sabotarea și distrugerea mașinii de război germane”. În tradiția vechiului Armîndeni, clasa muncitoare intruchipa un amplu și hotărîtor program revoluționar, fundamental pentru epoca ce se prefigura și în care se întrevădea împlinirea marilor idealuri ale proletariatului. Ecourile manifestului în rîndul poporului au fost atît de puternice, încît ele au devenit un adevărat liant în lupta celor două partide muncitorești pentru înființarea dezideratelor revoluției democrat-populare.

Frontul Unic Muncitoresc a căpătat o structură organizatorică specifică în urma înțelegerii încheiate între conducerea celor două partide, comunist și social-democrat, la 2 octombrie 1944. Prin crearea organelor de conducere proprii, Frontul Unic Muncitoresc a contribuit și mai substanțial la realizarea unității depline a mișcării sindicale, al cărui rol în dezvoltarea ulterioară a vieții economice și social-politice a României a fost covârșitor. De altfel, făurirea Partidului unic al proletariatului, în februarie 1948, constituie rezultatul firesc al procesului de clarificare ideologică, sprijinit în chip hotărît prin acțiunile Frontului Unic Muncitoresc. Evenimentele istorice ulterioare trebuie privite în consecință în înălțuirea lor firească, în semnificativa lor continuitate.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Sala Dalles găzduiește și ne oferă în aceste zile un veritabil recital plastic semnat de Brăduț Covaliu, pictură, Lena Constante, tapiserie, și Dröcsay Imre, grafică. Adică trei retrospective a căror lucrare asupra ochiului și sufletului nostru poate fi comparată cu însăși lucrarea primăverii ce s-a instalat, iată, greu, încet, dar de-adevăratelea. Am punctat, după cum se vede, o simplă conjunctură pentru a sublinia din capul locului câteva din principalele calități ale celor trei retrospective: poezia plastică, starea de grație și inefabil, misterul și reveria pe care le instăpinesc transformând spațiul sălii, mai exact spus spațiul celor trei săli, într-un lăcaș al frumosului, al trăirii autentice, al clipei ce se-necară de eternitate.

Despre maestrul Brăduț Covaliu care-și cinsteste astfel frumoasa vîrstă de 60 de ani, vîrstă pe care arta sa nu o dezvăluie, într-atît de tînăr și viguroasă e, s-a spus adeseori, încă de la primele sale expoziții („Se întâmplă foarte rar ca o expoziție de debut să se impună cu atîta putere ca expoziția de curînd deschisă în sala „Nicolae Cristea“ a tînărului pictor Brăduț Covaliu“ „...Covaliu caută doar un limbaj plastic adecvat experienței sale interioare, de natură lirică“ „...Dotat cu un acut sentiment al peisajului el resimte poezia cu putere, cu forța inevitabilului“ — scria criticul Ion Frunzetti în *Contemporanul*, 1957, reluînd din mai vechile sale comentarii, sub titlul *Trei expoziții*), că este o natură lirică, poetică. Actuala expoziție nu dezminte spusele de mai sus, dimpotrivă, le accentuează, artistul coplesindu-ne cu două fabuloase, tulburătoare cicluri de ultimă oră. *Concert și Gînditorul*, cărora li se adaugă alte zece compoziții dintr-un mai vechi și îndelung comentat ciclu, *Avînt*. Un aer vast, cosmic, o continuă alcătuire de lumi și gînduri, o mișcare perpetuă, fascinantă, abstractă și concretă în același timp, și-n mijlocul ei, ca un ulcăr creat-o și care este, la rîndul ei, creat de ea, *Gînditorul*, acea sublimă imagine a *Gînditorului de la Hamangia*, așa cum în mai vechiul ciclu în *Avînt*, în mijlocul acelor descătusate imagini, se aflau, mai întotdeauna, în galop *Calul sau Minzul*, semn al energiilor descătusate, al orizonturilor deschise. Nu întîmplător am făcut această paralelă, intrucît și-n planul construcției propriuzise, al paginajului, întîlnim aceeași dinamică relatare pe diagonală, aceeași frenețică rotire a suprafețelor. Cît despre celălalt ciclu, *Concert*, trebuie să spunem că el este o amplă sinteză plastică a unei lumi aparent calme, aparent închise, aceea

a muzicii. Și nu credem a greși sau a exagera dacă vom spune că Brăduț Covaliu a pictat chiar sunetele, chiar teribila forță a sunetului care-i unește și-i înfrățește și-i infrumusețează pe toți cei ce i se subjugă de bunăvoie, dintr-o profundă necesitate spirituală. Delectîndu-ne în fața tuturor lucrărilor din acest ciclu, auzind, dacă putem spune așa, sunetul culorilor, ne vine foarte greu să dăm un răspuns cît mai exact la următoarele întrebări ce ni le-am pus: muzica însăși este sublimă, sau oamenii ei sînt frumoși? muzica se naște din oameni, sau pentru oameni? poate fi ceva mai frumos, mai înălțător, decît cîntecul, această coplesitor de adevărată ipostază a omului? Dar, de-adevăratelea, ca și pentru maestrul Brăduț Covaliu, care ne-a provocat, prin acest ciclu, întrebările de mai sus, importante nu sînt, la urma urmelor, răspunsurile, ci doar faptul că ni le-am pus, faptul că au început să ne frămîntă.

Originală, dar nu neapărat artistă unică, Lena Constante este, mai ales, o artistă

Trei retrospective

inspirată, o artistă care a avut o clipă de geniu și acea clipă a fost, mai întîi și-ntîi, extazul în fața culorii și-a poeziei și-a străvechimii ce se ascund dincolo de o simplă cusătură populară, adică un piept de cămașă bărbătească sau de femele, sau o minecă, sau poalele unei rochii. Lena Constante, însoțindu-l pe sotul ei, pe reputatul folclorist Hari Brauner, în atît de minuoasele sale turnee de documentare, a trăit, la un moment dat, o anume clipă, o clipă în care s-a minunat cu toată ființa sa, pînă la ultima fibră, de frumusețea și taina unor, cum spuneam, simple cusături. Și-n clipa aceea, văzîndu-le așa cum numai adevărații artiști pot să le vadă, adică pe toate dintr-o dată, a avut revelația unor stranii dar, de ce nu, și tulburătoare opere de artă. Intîmplarea și numai intîmplarea a făcut ca respectivele cusături, sortite pieirii, mult prea deteriorate fiind și deci ajunse cu totul și cu totul nefolositoare, să fie toate din același sat, din *Cerisor*, județul *Hunedoara*, adică dintr-o zonă folclorică — lumea pădurilor din Munții Poiana Ruscăi — prea pu-

țin cunoscută din punct de vedere plastic. Ele puteau să vină din oricare alt sat al pădurilor și sîntem siguri că Lena Constante însăși, sau alii artiști, primind adevărată înțelegere a acestor frumuseți sortite irecuperabilului, vor alcătui, mai devreme sau mai tîrziu, lumea de vis pe care, iată, aceasta inspirată artistă ne-a dăruit-o. Mai mult decît atît, tapiseriile sale, cum ar fi *Arborele vieții cenușii*, *Grădina moartă sub razele lunii*, *Poaria nopții*, *Extaz* (din *adîncuri de viață*), *Flori și sînge*, sau *Abisuri*, ca să dăm doar cîteva exemple, sînt marcate dincolo de valoarea artistică a cusăturilor, de rafinamentul artistic al autoarei care a imbinat cu geniu (să nu ne ferim de cuvintele mari!) semnele și culorile unei civilizații străvechi, civilizație care, iată, uimeste și fascinează.

Acuarela, litografia, colografia, lino-gravura și gravura în metal, sau, altfel spus, tehnicile în care se exprimă graficianul Dröcsay Imre trăiesc în clipa de față, cum afirma specialiștii, nu doar o renaștere profesională, strict mesetugărească, ci mai ales o foarte viguroasă lărgire a tematicii, a vieții pe care o poate exprima. Din acest punct de vedere, al noutății, ca tehnică, și al domeniului de viață pe care îl relatează, grafica lui Dröcsay Imre surprinde (avem în vedere vîrsta artistului, născut în 1912!) prin nota modernă, prin viziunea alertă, poetică și, totodată, concretă. În aceeași măsură, impune prin calitatea meseriei, prin fermitatea și concizia desenului, a liniei, a compoziției. Dar, dincolo de această succintă așezare în temă, ceea ce cu adevărat impresionează la muna de-o viață a acestui venerabil artist este teribila, extraordinara vitalitate a ochiului său care, cu o nedismulată credință în forța de sugestie și frumusețe a realului, deucează cu aviditate zeci și sute de imagini, astfel încît creația sa, întreaga sa operă refac, cu sensibilitate și echilibru, imaginea însăși a lumii inconjurătoare, elogiîndu-i nu neapărat sensurile sau ideile, ci, cu o modestie demnă de toată lauda, doar partea sa frumoasă, etern romantică, etern umană. A reuși, cu un astfel de demers, înseamnă a fi sincer în tot ceea ce întreprinzi, a trăi plener, fără îndoiele, înseamnă să crezi în lumea ta, să o iubești, să i te dăruie. Și Dröcsay Imre a trăit și trăiește astfel și retrospectiva sa este, fără îndoială, un argument în acest sens, o frumoasă dovadă a unei vieți frumoase.

VICTOR NIȚA ■

Poezii frumoase

Peisajele grațioase, de un naturism cerențios, ale lui Dimitrie Anghel continuă să incită și azi prin aceeași notă de prospețime a percepției și prin galanteria florală, chiar dacă peste ele poate aburul impresionist al notației. Din spectacolul suav al naturii, poetul izolează secvențe delicate, imbinîndu-le în tablouri meticuloase, străbătute de o melancolie discretă, reconfortantă. În astfel de pasteuri psihologice, poetul pune mult rafinament, ca în *Balul pomilor*, această incintătoare ikebana lirică.

Dimitrie Anghel

Balul pomilor

Cu legănări abia simțite și ritmice,
incet-încet,
Pe paștea din fața casei, cașii,
zarzării și prunii,
Înveșmînțați în haine albe se clatină
în fața lunii,
Ștînd gata parcă să înceapă un pas
ușor de menuet.

Se cată ram cu ram, se-nclină, și-n
urmă iarăși vin la loc,
Cochetării și grații albe, și roze gesturi,
dulci arome
Împrăștie în aer danțul acesta ritmic
de fantomă,
Ce-așteaptă de un an de zile minuta
asta de noroc.

Ce e de spumă sus pe ramuri se face
jos de catifea,
Și astfel umbrele căzute pe paștea
par mantii grele
Zvirlite de dănuitorii ce au rămas
numa-n dantele,
În parcul legendar în care s-a prefăcut
grădina mea.

Pe gura scorburilor, vîntul plecat a
deșteptat un cînt,
Și-nvoalte mineci horboale se-ntind
ușoare să salute
Preludiul acestei stîmpe și dulci
orchestre nevăzute,
Și-apoi cu reverențe pomii s-au
încinat pin-la pămînt.

Ghirlânzi de flori îi leagă-n treacă
și-un arc sub fiecare ram
Boltește-albastre perspective, sub care
alte cete ninse
Coboară pe pămînt sub ceruri, venind
cu candelă aprinsă
Să facă și mai albă noaptea acestui
alb epitalam.

Așa-s în clipa asta toate, dar miine
albil cavaleri,
Despodoșiți de-atîtea grații, ce
le-mprumută luciul lunii,
Vor deveni ce-au fost de-a pururi:
cașii, zarzării și prunii,
Banalii pomi din fața casei, ce-l știu
de-atîtea primăveri.

Ion Miloș:

Trăiesc lumea
în limba română

— Ion Miloș, așa cum afirmă criticul literar Șerban Cioculescu în cuvîntul înainte la noua dumneavoastră carte de versuri, *NUNȚI BOREALE*, „ursitoarele v-au hărăzit premise dintre cele mai rare: v-ați născut român, ca fiu de țărani din Banatul sîrbesc, în Iugoslavia, în anul 1930; ați absolvit Facultatea de filozofie din Belgrad (1955); v-ați desăvîrșit studiile superioare la Paris, obținînd licența în literă la Sorbona (1963) și diploma Școlii de Inalte Studii (1964); tot la Paris, v-ați îndrăgostit de o suedeză și v-ați stabilit la Malmö; ați publicat volume de versuri în limba română, suedeză, sîrbo-croată și ați semnat numeroase traduceri. Deci, destinul dumneavoastră nu e unul obișnuit. Dar cum ați ajuns la poezie?”

— În primul rînd, pentru că am avut această „nebuție” în mine. Apoi, de la o vîrstă fragedă am fost un mare admirator al lui Eminescu. Și, în sfîrșit, a fost ca un exercițiu prin care să pot menține contactul cu limba maternă.

— Pentru asta ar fi trebuit să aveți la

dispoziție cărți. De unde făceați rost?

— Norocul meu a fost că în Sutjeska a venit un protopop contractual din Bihor care avea o bibliotecă superbă. El mi l-a dezvăluit pentru prima oară pe Eminescu. L-am învățat aproape pe de rost. După aceea am mai fost influențat de Anton Pann și Blaga. Am ajuns singur la concluzia că poezia mea e axată pe acești trei piloni: poezia cantabilă a lui Eminescu, poezia spusă a lui Blaga și cea cu umor a lui Pann.

— Dintre poeziile sîrbi care v-au marcat cel mai mult?

— În general, am fost tentat de experiența suprarealiștilor sîrbi. Iar dacă ar fi să dau un nume — ei bine, acela e Dușan Matić.

— Ce-a însemnat faptul că v-ați născut în Iugoslavia, că ați studiat la Paris, că locuiți în Suedia și că scrieți mult în limba română?

— Am fost influențat și în bine, și în rău. În bine e faptul că sînt produsul a patru limbi și a patru culturi. Asta m-a ajutat să văd ce e esențial în gîndirea poetică a diverselor popoare. Dar, pe de altă parte, faptul că scriu în patru limbi mă blochează uneori încît nu mai știu căreia îi aparțin în realitate.

— Dar am înțeles că româna, în cazul poeziei, e preferată.

— Pot scrie în sîrbo-croată, franceză, suedeză, dar româna rămîne principalul meu mijloc de exprimare poetică. Asta nu numai pentru că în Suedia — care are o populație de 8 milioane de locuitori — poezia nu e prea citită iar tirajele sînt infime. În România e altfel. Apoi, destinul meu poetic s-a fixat în clipa în care mi-am dat seama că în limba română există trei cuvinte — dor, doină, omenie — inexistente în alte limbi și care reprezintă esența poetică a sufletului românesc însetat de pace, de frumos. În concepția mea, o poezie, dacă nu exprimă așa ceva, nu există. Unde nu se poate spune adevărul nu se poate spune nimic. De aceea zice Heidegger că meseria poetului este cea mai periculoasă. Cînd trăiești pe o planetă unde mai există minclună, unde oamenii se înșală unii pe alții, poezia a rămas o posibilitate a salvării lumii de la dezastru.

— Am aflat în ce limbi scrieți. Dar în ce limbă vă trăiți de fapt viața?

— Pot gîndi în cele patru limbi de care ți-am vorbit. Articolele le scriu mai bine în limba franceză. Dar trăiesc lumea în limba română. Trăiesc realitatea suedeză și această trăire mi-ar fi mai ușor s-o redau în limba de-acolo. E un chin în plus să transpun această trăire într-o limbă care alfel vede lumea. Nu există alt om care să fi trăit viața precum ciobanul din Miorița. Să imaginezi despărțirea de

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Iubirea de frumos

Jucătorul de table

Dramaturgul Ion Coja, colegul nostru învățat filolog asupra limbii române, ne invită prin Teatrul dramatic din Constanța să-l vedem cea de-a doua piesă a sa. Am scris în acest ungher cîteva rînduri atunci, o fac și acum cu certitudinea că Ion Coja este o conștiință ce caută să discearnă adevărul sufletului omenesc însetat după lumina vieții, mai precis ieșirea din hybris în katharsis, în zarea purificării.

Există o ieșire din alienare, din singurătate, se poate ieși din pesteră necomunicării, există o șansă intru resolidarizare cu întregul? Întrebarea străveche — unde este fratele tău, Abel, se pune mereu sufletului: trebuie să acceptăm jocul măcar în doi, în trei cum spune Argezi, de unul singur nu avem nici o ieșire, stăm pe loc și ne în-

ghe uritul morții și pierderea fără urmă. Între a nu fi nimic și a sări în cealaltă extremă pentru a fi totul încă nu înseamnă ieșire din neant, din nelucrare, dovadă că aceleași personaje, aceeași familie ajunge a nu recunoaște puntea de legătură între eu și ceilalți, nu poate fi fără jertfa de sine cărarea de la un vecin la celălalt nu mai există.

Coja nu oferă soluția ieșirii, dar nici posibilitatea rămînerii în starea în care acum sunt personajele sale. Profesorul de logică de la care se așteaptă un cuvînt indicînd călăuză a căzut în betie degenerînd, uitînd totul, medicul pus în fața dilemei își la viața. În această ne-ieșire eroul se întoarce spre public, compasiunii publice, poate acolo în adîncurile suferinței colective supraviețuiește lacrima izbăvirii. Dar abia de aici ar trebui să înceapă întoarcerea, dobîndirea tărîmului ferm sub picioarele umflate de drumuri ale regelui orb.

IOAN ALEXANDRU ■

Cărțile redactorilor noștri

Victor Niță: Turnul Neboisa

Ne face o mare bucurie să reproducem din revista Amfiteatru nr. 3/1984 articolul Constanței Buzea despre volumul de versuri al redactorului nostru Victor Niță.

Cunosc starea de părăsire în care se scriu poemele fără tandrețe ale sentimentelor-limită. Acele poeme cu o înută sobră, scrise, zidite din cuvinte puține, strinse în sinea lor pină la starea de miere impietrită sau de venin solidificat. E un foc lăuntric în așteptare și o nerenunțare la absolut nimic în momentul lung al tinereții care se zbate fără să înalteze, care se întunecă fără să se răcească. Ceva arde fără-necetare / în mijlocul zăpezii cenușii // miroase a gheare de vultur / încestate în jără-tecul acela / carnea se face scrum / osul crapă și singele / sfiride prin aerul întunecat / ci altă mărturisire nu-i / doar ochii ochii / ce au văzut imma aceluși ceva // arzind fără-necetare / în mijlocul cenușii (Ceva). Întilnirea cu piatra care ești, întilnirea cu tine însuși pe un drum oarecare, unul, cind dintre toate acest drum nu este cel mai plin de bucurie, întilnirea cu imaginea ta care nu mai vrei să te surprindă și nu te mai surprinde, ci te doare, te doare și o defești? Să tot mergi pe-un cimp / seara dimineața ziua noaptea / să bată vântul să răsară / stelele să cadă seara / să te bată soarele-n cap / și să te trezești / cu o piatră la picior / să te-aplice / și o iei în mină / și să vezi că nu e nimic / altceva / decit o piatră / în care-i săpat chipul tău // atit / și nimic mai mult (Intilnire). Și iată că Victor Niță, omul liniștit care își tipărește prima carte atit de târziu, vine cu suflet prudent și ne arată o imagine a sa extremurată de fascinantă cuvintelor. Și ne arată acum, ca un print de noiembrie ce este, câteva zeci din poemele pe care a început să și le scrie acum douăzeci de ani! Vine cu dinții agățat de mtelesul / fiecărui lucru în parte, vine mușcând lacom, mărturisește, pină la simburii de piatră pe care îi sparge în dinți. Adună apoi în palma înfrigurat resturi de simburii de piatră și resturi de dinți. Astfel se scriu încet și fără tandrețe vizibilă poemele lui, poemele sentimentelor-limită. Lacom de sine, acel / arbore esențial al lumii / își oprimă frunza / întorvînd-o înapoi spre rădăcină / cum mi-ăș întoarce ochiul eu / refuzind sălbateca lumină // cum mi-ăș țiri sufletul / ... / pe tăsiu unei săbii de foc // și ca un șarpe-mbătrînit / cu ultimul venin să-mi mușc / ...lacom de sine / și flămînzit, flămînzit... (Lacom de sine). Poeme fără tandrețe, scrise în virtutea unei inerti stelară vaste, de neînălțurat. Coboririle în momente adinci de mărturisire blindă, fără scrișnire, așa cum descoperim în poemul *Iubire*, sint destul de rare. Blind-dețea, se pare, la firile comprimate, devine dureroasă, poezii o evită, nu riscă să se facă ecoul ei. Și, totuși, cind blindețea le scapă de sub control, rezultatul este priveliștea pură a sufletului eliberat, a omenescului fără scăpare. Cum te iubesc! / Imi cade cenușa din ochi / și ochii ramin limpezi / ... / Cum te iubesc! / Păsări bolnave din temple-mi tes / și porți de liniști / mari și galbene se-arată // Cum te iubesc! / Nu mai am singe, / nici gînduri, nici oase, / ca un aer străveziu, / ca o boare de suflet, / ca o rană vindecată / umblu prin lume / curat pe de-a-ntregul, / numai și numai lumină / și din picioare / cad în genunchi, / iubire! Tot astfel uimesc, liniștesc și bucură *Legendă de noiembrie*. Din nou noiembrie, *Studiu pe alb*, *Încă nu*, *Numele tău*. Piese de greutate, piese importante ale acestei cărți sint, însă, *Orfeu la curțile imperiale*, *Șchiță pentru un portret cu Hamlet*, *Moartea sfintului Gheorghe*, *Autoportret în vară*, *Pentru a fi*, *Geniu*, *Nuntă*, dar mai ales *Îrcați-dă în turnul Neboisa*. Este aici drama omului singur, dar și singurătatea în doi și singurătatea în multime, singurătatea absolută a celui care scrie de dragul oamenilor și ar vrea să dialogheze firesc cu ei. Este aici drama omului redus la condiția cea mai umilă. Drama de a vedea lumea de piatră și lumea arsă, prin transparența aripilor subțiri ale unui fluture negru. Drama omului care contempla neliniștit, și nu de sus, dramele mari ale lumii, ci din învâlmășeala violentă a cristalelor unei cascade fierbinți, ci din chiar laturile rotunde ale apei, țaturi care în loc să se risipească pe suprafața lichidă, ele se adună și se string în jurul gîtului înolătorului. E greu, foarte greu să te decizi să rezisti în viitoare de unul singur. *Hamlet*, citim în carte, avea o rană pe un ochi / un fel de fluture negru // din ceata fosforescentă a ruinelor / la ceasul cumpit al miezului de noapte / el auzea cum gilgie lumina, lumina roșie / a singelui / încernat / sub vraja cucuței, / auzea cum se nasc pururea stele / și-l vedea pe mortul fără chip / spre cimitir ducindu-i pe cei vii / așa cum limpede vedea / limba stăpinului / cu-nfrigurare lingind / ...laba cînelui // avea... / o rană pe un ochi, / un lacăt imens la gît... În schimb *Orfeu* cade cu fruntea-n singele aproape cald al celui de curind ucis, iar cel puternic așteaptă s-audă imnul venut. Nu se știe dacă eșecul despre care vorbește poetul ca despre propriul său eșec va putea vreodată să indice cu precizie și vreun vinovat. Și fi disperat, și să nu simți nimeni starea aceasta! Să te arăți de timpur care trece ca de un om, și el să ti se sfărîme în brațe! Să simți înclăstarea strivitoare a propriilor temple peste întrebări și întrebările să nu capete dezlegare, răspuns! Cine poartă vina eșecului meu / ... / Și cine poartă-n el atita disperare // încit îi crapă templele / i se zdrențuiesc buzele vinete / i se sparg ochii și-i cad unghiile, / cu-o durere ascuțită — oh, luna / ... / umbra morților se clatină bolnav-n porțile închise / și-un schelet naiv bea apă moartă / chiar din mina sardanului Ulysse (Autoportret în vară). Sint pasaje de o frumusețe dură, justificată, dar sint și zone în poezia lui Victor Niță de o duritate fără altitudine, fără acoperire. Din orice se poate face / un voal de mireasă // dintr-o injurătură / din zimbatul unui cadavru / dintr-un sur's de copil / trăit mai mult singur... Într-adevăr, din orice, dar nu oricum, un voal de mireasă fiind și poezia care ne reprezintă, otrăvită de realitate, de spaime, de incertitudini, otrăvită fiind și noi și concentrați și tăcuți în simburile realității, spaimei și incertitudinii. Voal de mireasă apărut de alt voal de mireasă! Aceasta de cind lumea, de cind se aude înspumat valul gemind *Nu te teme!* De cind poetul este primul care și-ar tăia limba în timp ce îmbărbătează lumea cu același zguduitor *Nu te teme!* De cind există impietrit și pentru totdeauna în vecinătatea flăcărilor veșnice un turn provocator secretind același indemn care ne ține în visul lui pe toți, *Nu te teme!*

CONSTANȚA BUZEA

Ultimul echinoxist

Ultimul poet debutant format în spiritul și atmosfera revistei *Echinox* este Octavian Soviany. Excelent cunoscător al poeziei autorului volumului *Ucenicia bătrînilor alchimist* (Editura „Dacia”, 1983) este prea puțin inclinat totuși spre experiențele liricii contemporane, cultivînd un voal anacronism poetic, vizibil nu atit în substanța viziunii, ci în prozodia cantabilă, cizelată, aproape narcisică. O voluptate a rostirii și o dicție impecabilă împing poezia lui Octavian Soviany către discursul muzical în care par a se fi strîns cele mai incitante ritmuri vitale Clasicismului prozodic al versurilor e o formă de eufemizare a convulsilor lăuntrice, un exercițiu exorcistic.

Fizionomia acestei poezii nu bate la ochi. Actul ei de naștere e smuls din registrul liricii lui Radu Stanca. Aceeași înclinație spre melancolia tragică, spre imageria ambiguă deopotrivă grotescă și fantastică, aceeași sensibilitate bolnăvicioasă cochetînd cu fantasma morții, într-o manieră ceremonioasă, aproape intimă, familiară. Nu e aici simplă bufonadă, ci un sentiment tragic al vieții, provenit din credința degradării lumii și a decăderii ei într-o mascaradă metafizică. Imaginile apocaliptice în care regnurile se amestecă difuz iar categoriile morale sint subminate de teatralismul existenței inundă poezia lui Octavian Soviany ca o ploaie torrențială. Exoresin barocă ascunde în spatele virtuozității o percepție abisală: „Năpirlise transcendentul / Zeii nici n-aveau coroană / Mon amour aduceți sare / Plînge soarele din rană” (*Ucenicia bătrînilor alchimist*). În atmosfera crepusculară a poeziei, de arheic-nadă tristă, stă la pîndă și o ființă demonică, predispusă la experiențe insolite, uneori chiar lugubre, ca în lirica poezilor satanici Florin, misterul, aerul cetos, experiențele alchimice, imprezizibilul thanatic sint citeva din trăsăturile acestei poezii care stilizează extincția, o adulează, o imblînzește. Contemplarea stingerii, a expierii fastuoase are o anumită măreție, surprinsă în puternice imagini ale decrepitudinii: „Gîtul meu de stîrc s-a indoit / Peste vadul apelor spre tine / Nu auzi femeie rugînd / Crucile Bizanțului în mine” (*Mihnila poveste a Inorogului*).

Excepțională capacitate de a traduce poetic obsesiile, de a le închide în versuri rafinate și eclatante își arată însă și inertiă stilistică. Virtuozitatea se consumă atunci în imagini decorative, într-o retorică muzicală plăcută dar nu într-un totuși consistent. E mai ales cazul *Rondelurilor* care, dincolo de o strălucită artă a poetizării, nu dezvăluie mai mult. Părțile cele mai puternice ale volumului sint, fără îndoială, ciclurile *Mihnila poveste a Inorogului*, cu superbe viziuni extatice și teatrale, și *Ucenicia bătrînilor alchimist*, o poveste faustică pe versuri tocmite, în care poetul se caută, încercînd să se redea sieși printr-o experiență de alchimie existențială: „Și în timp ce marea spală / Continentul de rugină / Printre gînduri cresc caverne / Răcoroase de-ametist / Timpla descărnată valul / Apa tulbure lumină / Și egal cu sine însuși / E Bătrînul Alchimist”. De fapt, toată viziunea halucinantă a acestei poezii, intruziunile macabre, histrionice, grotesci, impresia de farsă metafizică provin din căutarea exaspe-

rantă a unei experiențe fundamentale, aceea a purificării flinței prin asumarea integrală a existenței, prin parcurgerea tuturor ipostazelor posibile, prin traversarea infernului vital, indiferent de înfățișarea pe care o ia acest zărm ugiuor (și cel mai adesea el ne apare de un grotesc rafinat pină la manierism), eul poetic are o tenacitate satanică și o voluptate decadentistă. Octavian Soviany are dese tentații cruzimii care nu l-ar fi displicut lui Oscar Wilde, de pildă: „Un rac e împărțat la Galileea / Orbească-mi-se ochii mei de print / Mirtoagele leproase pleacă-n lume / Cu limba unui clopot între dinți” (*Mihnila poveste*). Supliciu are aici același sens purificator.

Nu lipseser din acest volum nici poezii scrise în cel mai curat spirit modern (fără abandonarea viziunii dinainte), cu secvențe coplesitoare: „mama trece descultă / prin singele fiului” Ori: „Iată la subțioară îți crește / măceșă sălbatică semp că / în gura ta zumzăie / o albină îndrăgostită / și că trebuie să imbraci / armura lui Agamemnon”. Simtîndu-se însă mai bine în rigizarea versului clasic în ciuda constrîngerilor, Octavian Soviany pare indiferent să-si sondeze obsesiile cu o tenacitate dureroasă, trăgînd adică poezia înspre experiența intimă. În *Ucenicia bătrînilor alchimist* freamătă sensibilitatea unui poet adevărat.

RADU G. TEPOSU

HORIA PATRAȘCU

Putea de observație

Greu de încadrat într-un gen anume volumul „CORABII ÎN INIMA DOBROGEI”, semnat de inginerul Petre Domsa: aparent ar fi vorba de un reportaj de șantier — șantierul în cauză fiind canalul Dunăre — Marea Neagră — unde autorul a lucrat și lucrează, de fapt. Spun însă „aparent”, intrucit numărînd-o pur și simplu reportaj, această splendidă carte are coerența împărțirii pe capitole a unui roman, frumusețea stilistică a unui izbit volum de versuri și se citește precum un roman polițist, adică gîndind de nerăbdarea și oafă ineditului.

Ceea ce face Petre Domsa prin această carte nu este numai un elogi al muncii, eroismului și bărbăției, nu este (deși e!) doar o cronică aproape cinematografică a unui șantier pe care se mișcă mîl și mii de oameni ci, mai ales, o demonstrație asupra capacității artei narative, de a ridică omul și mediul ambiant, din simplitatea sa aparentă, la reprezentarea ideii de înalt umanism, de valoare estetică.

Scrisă inteligent și mai ales cu un scriitor umor (iață o mostră: „Cînd a venit la Cernavodă, Mihai, omul cu atitia prieteni, era, paradoxal, celibatar, dar unul care își cîta din Maurois: „Căsătoria pentru un bărbat înseamnă moartea unui artist”. Celibatar poate și pentru că șeful de șantier își îndeplinea programul de muncă de 10 ore, de la ora 6 pină la ora 21 zilnic și apoi de la capăt A muncii adunînd metri cubi de beton cu tonele, de fier beton, cofrajele metalice cu cele de lemn și la toate astea a adunat oameni. Nu 200 sau 300, el unu și cu unu și cu unu... Iar prin iunie 1982, a mai murit un artist posibil”, cartea lui Petre Domsa are o prospețime aparte, prospețimea apei de izvor, pentru că e scrisă de la izvor, iar această nu este o figură simplă de stil. Eroii săi — oameni vii — devin ca-

ractere, tipuri sever literare; distanțarea, pe care o presupune reportajul în cele mai dese cazuri, este aici exclusă. Autorul își tubeste pătimaș eroii și — lucrul cel mai important — știe cum și cit anume să vorbească despre ei. Unele „personaje” revin pe parcurs, așa cum îl stă bine unei cronici adevărate, își prind conturul cu timpul adică, altele, dintr-o simplă creionare, dintr-o singură frază, se nasc și se întipăresc constant în memorie. Răreori am avut ocazia, la lectura unei cărți, să descopăr cum o realitate total lipsită de ficțiune, așa cum e aceea a unui mare șantier, capătă proporții și culoare de ficțiune pură; și asta simplu, fără efort, numai din puterea de observație și virila seninătate a scrisului unui autor de acum consacrat.

„Corabiile” lui Petre Domsa sint, de fapt, oameni și utlaje (Doamnei, cit de sec pot suna aceste cuvinte), reconstruite ideatic și într-o viziune modernă. Despre aceste corăbii vorbește autorul, adresîndu-se cititorului său, și îndemnîndu-l, patetic: „Privește-le o clipă cu atenție, ele sint rătăcitoare, iar nu rătăcite, trimite-ți spre ele (vînt prielnic) gîndul cel bun și fii fără teamă, nu vor incurca defel circulația navelor moderne de pe noul fluviu! Privește-le doar cu atenție și puțină răbdare, sint sufletele noastre”.

Închei, cu convingerea că prima mare carte despre Canalul Dunăre — Marea Neagră a fost scrisă.

Clasicii nu vor să îmbătrînescă

Volumul cu titlul fermecător *Clasicii nu vor să îmbătrînescă*, scris de Amza Săceanu, are o calitate fundamentală: e de o mare sinceritate care trece dincolo de obiectivitatea criticului și amenință poezia. Amza Săceanu își ia drept complice cîțiva mari dramaturgi din vaste istorie a literaturii noastre și se instalează în foliolu de orchestră ca să privească mai atent fenomenul teatrului contemporan. Îi simți cum își potrivește ochelarii, cum soarhe din cafea, cum răsofoiește ziarele și cronicile timpului, cărțile de altădată și transcrie citatele semnificative, îi simți ironic cu distincție, blajin și înțelegător, clipind ades din ochi cu umor, rîzînd în hobote și implicîndu-se în dialogul artelor cu o vehemență demnă de riscurile unui iluminat cărturar care suferă pentru fiecare abdicare de la valoare, de la adevăr, de la bun-simț și democrație în relațiile dintre creatori. E adevărat că în lungul său periplu prin timp, oprindu-se mai ales asupra prezentului și comentînd cu participare de cronicar fierbinție dar bine temperat fenomenele teatrului contemporan, Amza Săceanu își face nu numai complice din clasici dar îi folosește și ca pretext pentru a atrage atenția asupra unor evoluții nesemnificative și uneori aberante în spațiul artei teatrale. Caragiale este, evident, personajul cel mai des chemat în sprijinul autorului și acesta vine cu spiritul său lucid, acid, vitriolant dar necesar, ca să repună unele lucruri în dreptul lor, să redea teatrului dimensiunile pe care trebuie să și le recîștige în contextul artelor și mai ales în societate. Lupta pare uneori inutilă pentru că Amza Săceanu pledează în favoarea unor

CAP LIMPEDE

Am primit în citeva rînduri invitația de a urmări spectacolul „Războiul începe după pauză” pus în scenă la Timișoara de tinăra regizoare Magdalena Klein. Nu am apucat să dăm curs invitației și acum avem de ce regreta: spectacolul a luat marea premiu la Festivalul teatrului contemporan de la Brașov și noi nu avem posibilitatea deocamdată, de a-l comenta avizat. Spectacolul este realizat de secția maghiară a Teatrului Național din Timișoara și a re purtat cu această ocazie un adevărat triumf. Piesa lui Oldrich Danek a fost servită exemplar de un actor de mare anvergură pe care-l cunoaștem încă de pe vremea cind era un foarte inspirat profesor de teatru la Institutul de teatru din Tîrgu Mureș: este vorba de Șinka Karoiv, interpret de o mare eleganță, subtilitate și expresivitate, de o mare forță dramatică, onorat cu

Premiul pentru cea mai bună interpretare masculină. De asemenea, juriul a decernat scenografului Dan Horia Chinda premiul pentru cel mai bun debut în scenografie. Surpriza cea mai plăcută pentru noi a constituit-o performanța regizoarei Magdalena Klein care realizează, cu citva timp în urmă, spectacole reprezentative pentru Teatrul din Galați, unde puseuse în scenă, din păcate, în deplin anonim, un extraordinar spectacol Cehov (Unchiul Vanea) împreună cu Adrian Lupu, regizor cu multe și interesante montări prin țările din țară. Magdalena Klein a primit cu ocazia Festivalului de la Brașov Premiul pentru cea mai bună regie a unui spectacol. O aplaudăm și noi cunoscîndu-i realizările anterioare, definite printr-o profundă meditație asupra condiției umane, printr-o viziune caldă și plină de poezie asu-

ora lumii ridicate pe scenă și printr-o mare invenție de imaginație. Bravo teatrului din Timișoara pentru performanța sa. Teatrul Blandra a înscris în reperoriul său o piesă de mare amplitudine filozofică, o piesă reprezentativă pentru dramaturgia noastră: „Labirintul” de Eugen Barbu. Spectacolul propune publicului bucură-reștea viziunea extrem de plastică și convingătoare a regizorului Kinceses Elemer de la Teatrul Național din Tîrgu Mureș, unul dintre cei mai originali directori de scenă ai teatrului nostru la această oră. Vom reveni în numărul viitor cu o cronică detaliată asupra spectacolului. Interesante emisiunile puse sub genericul unui „dialog al artelor” pe micul ecran, emisiuni în care s-au întilnit actori, muzicieni și pictori, într-o armonie definitorie pentru ceea ce trebuie să însemne o ediție a conflu-

enței artelor. Remarcăm actrițele Olga Delia Mateescu și Cristina Deleanu pentru sensibilitatea și frumusețea rostirii versurilor. Astor case luminate. Un disc de excepție ne prezintă zilele acestea Electrecordul. Este vorba de citeva cîntece redescoperite în „Cartea Sătalui” din colecția lui George Breazu. Este o mare surpriză fiindcă marelui muzicolog a strîns și a publicat aceste cîntări tradiționale (au fost auzite pe meleagurile noastre la începutul veacului) în urmă cu peste o jumătate de secol. Dar aceasta nu este singura surpriză. Realizarea discului, care se numește Astor case luminate, a fost incredibilă unui cor de copii din satul Palanca-Stoienesti, comuna Florești-Stoienesti, județul Giurgiu. Totul în acest disc este pur. Cîntecele, parcă

principii ale teatrului care sînt subînțelese, fără de care nu se poate concepe teatrul în general și arta scenică în special. Pare că Amza Săceanu devine avocatul unor cauze cîștigate de zeci de ani și chiar de secole în domeniul teatrului dar efortul autorului este de a reaminti unor spirite confiscate de probleme laterale, presate de alte împrejurări istorice, eșuate din primul plan al bătăliilor pentru un teatru de rezonanță în conștiință, pudice și impudice, speriate și alergice în fața adevărilor perpendiculare pe care le reproduce prin transfigurare scena, că teatrul este o artă complexă, o sinteză încandescentă a vieții (și a celorlalte arte în general), cu forța de percție cea mai adîncă și prelungă, de influențare a opiniei publice pînă la incandescentă. Cartea lui Amza Săceanu reprezintă o reevaluare extrem de minuțioasă a dimensiunilor reale ale vieții noastre teatrale, începînd cu problematica repertoriilor, conținînd cu frămîntările din domeniul exprimării scenice, a regiei, a artei actorului, terminînd cu elementele definitorii ale condiției în care se află publicul astăzi. Teatrul nu este o artă care trebuie recondiționată. Teatrul este o artă în continuă mișcare pentru că reprezintă însăși viața, este cea mai sensibilă, mai imediată formă de transfigurare a realității pe care o trăim. Surpriza este că atît în Caragiale cit și în Camil Petrescu, în Victor Ioan Popa cit și în G. M. Zamfirescu, clasicii la care apelează de această dată în analiza asupra teatrului contemporan Amza Săceanu, se află argumentele cele mai expresive pentru orientarea teatrului în sensul unui adevăr responsabil și nu demagogic în fața publicului. Ceea ce adaugă cărții lui Amza Săceanu o notă gravă de perspectivă asupra fenomenului teatral este sinteza pe care o elaborează cu prestigiul unui extrem de fin și avizat observator al vieții teatrale, care cunoaște toate elementele ce compun spectacolul pe dinlăuntru, fiind aplicat direct, de foarte mulți ani, epicentrul seismelor teatrale. Comentariul fiecărui principiu este completat de o experiență de cules bogată, barocă, iar apelul autorului — dincolo de comandamentele imediate politice ale vieții teatrale — la clasici reprezintă și îndemnul la un teatru care aprofundează fenomenele esențiale ale vieții și nu cele laterale, de margine, problemele fundamentale ale individului și nu cele efemere, conjuncturale asupra cărora optica se modifică după cum bate vîntul.

Clasicii nu vor să îmbătrînescă este o carte scrisă cu mare eleganță, cu stil cursiv, oral, cu o logică fără cusur, cu o înlănțuire a ideilor în cascadă și cu o expresivitate exactă. Punctele de vedere sînt exprimate cu diagnostic ferm, nu ezitant, nu replit în ultimul moment. Amza Săceanu e tonic, nu pesimist. Nu crede în moartea teatrului și luptă cu argumentele exegetului și ale activistului din planul inaltei culturi pentru un teatru viu, frenetic, ancorat profund și nu epidermic în real, expresiv și adevărat, nu mincinos rădător. Pornind de la ideea că cultura nu trebuie să-și trădeze clasicii, pornind de la faptul că tradiția unei culturi trebuie păstrată cu strategie și tactică în sensul viitorului, Amza Săceanu reduce în actualitate nobilele principii ale teatrului nostru care sînt încă de o actualitate dureroasă dar și binefăcătoare.

ADRIAN DOHOTARU ■

TEATRU

Succes la prima piesă

Platon Pardău nu este un scriitor care să intrige atunci cînd se manifestă public dar mărturisesc că am luat loc în stal cu justificată curiozitate, căci era pentru prima oară cînd autorul ni se înfățișează drept dramaturg. Piesa începe să te captiveze chiar după primele replici și am certitudinea că **Iubirile de-o viață** vor ține multă vreme afișul Naționalului. Dacă te gîndești bine, piesa nu are nici un secret de fabricație, deoarece ea abordează deschis, curajos, viața noastră cea de toate zilele. De data aceasta autorul pătrunde în viața a doi activiști care au și ei probleme personale ce se cer rezolvate firesc, omeneste. Pentru că se mai poate intîmpla, dragi cititori, ca un primar dintr-un mic orașel, care fără discuție are multe merite în munca trecută și prezentă, să fie negat ca om și activist, de cine credeți? Chiar de propria-i fiică, supărată că tatăl nu-i înțelege tribulațiile sentimentale. Și pentru că un necaz nu vine niciodată singur, viața îi joacă primarului Vlad o nouă festă: fata îi fuge de-acasă. Acest lucru se intîmplă tocmai omului care, pe lângă altele, are drept sarcină să ocrotească Omul și ocrotirea ce este altceva decît prevenirea unor intîmplări? Dar în viață, ne arată autorul, totul e posibil.

Nea Stelian, activist de profesie, om în pragul pensionării, care pînă la vremea senectuții nu-și astîmpără dorul de muncă și curiozitatea, este un personaj foarte bine desenat de autor. Peste toate, nea Stelian este de o bună parte și înțelegere rară, singura lui dorință fiind să nu-și termine activitatea fără să bată o dată, cel puțin o dată, cu pumnul în masă. Și o face tocmai atunci cînd nu e cazul. Trauma vieții acestor două familii este condusă cu talent și inteligență de autor.

Piesa a fost pusă în scenă de un mare profesionist: **Sanda Manu**. Regizoarea a făcut risipă de ingeniozitate atît în punerea în scenă cît și în alcătuirea distribuției, reușind să conducă cu atîta măiestrie toți interpreții încît am fi tentați să nu facem nici o remarcă specială. Dar nu putem încheia scurta noastră însemnare fără a ne opri, în mod expres, la doi actori care, indiscutabil, ridică măiestria interpretativă pe cele mai înalte culmi.

Costel Constantin, de cîțiva ani buni urcă parcă seară de seară scara invizibilă a marilor consacrați. Acest rol — al primarului — ca și pe celelalte, îl intuieste perfect, traversînd cu o ușurință fantastică toate stările sufletesti ale personajului, fiind cînd duos, cînd ironic, cînd cinic, cînd zeflemist, cînd autoritar preocupat în egală măsură de activitatea politică de care răspunde și rezistînd cu stoicism tiradelor răutăcioase ale propriei fiice.

Gheorghe Dinică, actorul care ne-a lăsat imaginea durilor în numeroase filme, dar pe care-l știm încă de pe vremea cînd, amator fiind, a făcut un Bogoiu care mai stăruie în memoria noastră în cluda anilor scurși în clepsidra teatrului și a vieții, a intruchipat în bătrînul Stelian un, activist calm, modest, totdeauna prezent acolo

unde este mai greu, dovedind înțelegere pretutindeni dar și în familie, acolo unde îl este dat să asculte tumultul verbal al proaspătului său inginer dar și liniștea camerelor unde fiica sa creează muzică mută. Scenografia, foarte sumară, dar perfect funcțională, ne-a arătat cum în iurul unei mese și al cîtorva scaune se poate nara o poveste adevărată a zilelor noastre. **Iubirile de-o viață** este „una din cele mai semnificative pagini ale dramaturgiei noastre inspirată de munca politică și socială“.

DAN BIRLADEANU ■

PLASTICA

Un al doilea secol plastic

Nu demult, **Galeriile Tribuna** au sărbătorit cea de-a 100-a expoziție, trecîndu-se, cu alte cuvinte, în al II-lea „secol plastic“.

Alături de celelalte spații expoziționale existente, **Galeriile Tribuna** se vor deschide continuu în fenomenul artei plastice contemporane. Astfel, pe lângă artiști profesioniști (din diverse centre ale țării), au expus sub semnul generos al Festivalului național „Cintarea României“ și artiști plastici amatori. Se fac remarcate, de-a lungul anilor, numele unor artiști cu un profil distinct în peisajul plasticii românești: Sabin Bălașa, Vladimir Zamfirescu, Ion Grigorescu, Theodor Bogoi, Sabin Ștefănuță, Spiru Vergulescu (București), Eftimie Modică (Brașov), Ion Popdan (Satu Mare), Sever Iustian (Constanța), Radu Ceantea (Tg. Mureș), Ilie Boca (Bacău), Eugen Tăutu (Sibiu), Helmut Scheibling (Reșița), Nicolae Kruch (Oradea), Vasile Pop Silaghi, Paul Sima, Mircea Vremir, Alexandra Crișan, Dan Bimbea, Maria Kopacz, Gavril Gavrilas, Mihai Barbu, Virgil Svințiu, Bardocz Lajos, Octavian Cosman, Laurențiu Buda, Florin Maxa, Ioan Sbrăncu (Cluj-Napoca). Am recurs la această repede trecere în revistă în care trebuie să vedem, dincolo de răceala contabilicească a enumerării, punctele cromatice fierbinți de pe harta plastică a țării, modul în care s-a realizat dialogul dintre artă și public. Să amintim în acest sens impunătoarea retrospectivă care a avut loc în martie 1979 la Muzeul de artă din Cluj-Napoca. Să adăugăm apoi expozițiile itinerante la Bistrița, Sibiu, Medias etc., încheind cu piosul omagiu pe care **Galeriile Tribuna** l-au adus personalității lui A.E. Baconsky, printr-o primă expoziție — „Itinerar venețian“, expoziție ajunsă și la București, unde de asemenea s-a bucurat de un deosebit succes de public.

Acum, cu prilejul centenarului revistei **Tribuna**, **Galeriile „Tribuna“** asamblează pe simezele Muzeului de artă clujean viziunile plastice ale unor artiști care au expus la **Galeriile Tribuna**, numărul acestora apropiindu-se de 150, anunțînd un alt moment jubiliar, pentru luna martie 1985: un deceniu de la inaugurarea **Galeriilor Tribuna**. Un deceniu de-a lungul cărui aceste galerii s-au străduit și credem că au reușit să se impună atenției iubitorilor de artă.

NEGOIȚĂ IRIMIE ■

Argument

Variațiuni pe aceeași temă

A cincea ediție a Concursului cîntecului politic pentru tineret, desfășurat în zilele de 12, 13 și 14 aprilie în Studioul de concerte al Radioteleviziunii Române, a strîns, cum se intîmplă în orice concurs, creații diferite ca structură melodică, discurs muzical, orchestrație etc. dar și inegale valoric, lucru la fel de normal, căci altfel juriul ar fi fost pus în situația de a nu putea diferenția piesele prezentate pe scenă. Cel mai pretențios gen muzical care s-a dovedit și cel mai aproape de uniformitate și stereotipie a fost muzica corală, prezentată în ziua întii. Privite oarecum sintetic, piesele interpretate de cîteva coruri do acum recunoscute au dat la iveală două structuri muzicale, adaptate și prelucrate după chipul și asemănarea compozitorilor. Melodia impetuoasă, avîntată, sugerînd dinamismul psihologic și elanul vital s-a regăsit în cîteva marșuri semnate de Radu Șerban, Vasile Vasilache, Ștefan Octav Ciutac, Adalbert Winkler, Ștefan Andronic, Dan Beizadea, Valențiu Grigorescu, Iacob Ciorte, Costică Andrei, Alexandru Pleșca. Sigur că multe dintre ele au semănat ca niște picături de apă, ceea ce vrea să spună că le-a lipsit mult dorita personalitate muzicală. Fără partitură nu pot fi reproduse. Alte melodii au abordat linia calmă, legănată, apropiată de reveria elegiacă. Gheorghe Bazavan, Iovan Miclea, Anton Dogaru, Zaharia Popescu au încercat să se diferențieze, pe măsura posibilităților, în cadrul unui gen proxim, reușind atunci cînd inerția compoziției n-a împins melodiile spre monotonic. În interpretarea elevată a Corului mixt al Ansamblului artistic al Uniunii Tineretului Comunist, dirijat de Voicu Enăchescu, a Corului de cameră „Preludiu“ al aceluiași ansamblu, a Corului Filarmonic „Gheorghe Dima“ din Cluj-Napoca, dirijat de Florentin Mihaescu, a Corului „Cantores Amicitiae“ al Conservatorului „George Enescu“ din Iași, dirijat de Nicolae Gîscă, melodiile prezentate în cadrul concursului au stîrnit interesul cel mai adesea dar au și plictisit uneori, căci, trebuie s-o spunem, cîteva din compozitori s-au prevalat de gravitatea tematicii, permițîndu-și însăși muzicale de complezintă (*Aripi se deschid*, *Studentii comuniști din România*, *Noi, studenții României*, *Puterea tineretului nostru*). Lucrările premiate s-au distanțat însă vizibil de uniformitatea celorlalte, impunîndu-se prin subtilitate compozițională și melodicitate: *Iată drumul* de Radu Șerban (premiul I), *Ceașcușcu-Brigadierii* de Vasile Vasilache (premiul II), *Vis de aur* de Zaharia Popescu (premiul III), *În partid încreditori* de Iovan Miclea (mențiune). În mod cu totul inexplicabil, juriul a trecut cu vederea cele două melodii interpretate a capella de Corul „Cantores Amicitiae“, cu un discret subtext intelectual și o complexă linie melodică. Corurile audiate la această ediție a concursului au dat la iveală, pe lângă reușitele semnalate, și un anumit profesionalism de circumstanță.

Muzica interpretată de soliști a arătat calitățile și defectele muzicii ușoare românești, adică melodicitate, pe de o parte, și inexpersitate, pe de alta. Un rol hotărîtor l-au avut, cum era și firesc, compozitorii și n-a fost greu de anticipat de astă dată pretenția la premiul întii a melodiilor semnate de Ion Cristinoiu, *Pentru pacea lumii* (interpretată de Cvintetul „Luchian“) și Marcel Dragomir, *Să păstrăm pămîntul teafăr* (interpretată de Mirabela Dauer). Distinse *ex aequo* cu cel mai înalt premiu, cele două melodii s-au situat într-un mult prea mare decalaj față de următoarele premiate: *Primăvara din noi* de Dan Ștefănică (premiul II), *Să fii om* de Mihai Ilie Gheorghe (premiul III), și *Primăvara țării* de Dan Stoian și *Virsa epocii de aur* de Ion Cristinoiu (mențiune). Ca și în cazul muzicii corale, și aici s-au strecurat melodii lipsite de personalitate, compuse în virtutea aceleiași inerții profesionale și a unei lipse de exigență artistică derutantă.

Incontestabil de ținută, pregătită cu seriozitate, dar mai ales cu responsabilitate, ultima ediție a Concursului cîntecului politic pentru tineret a sugerat, dincolo de valorile muzicale pe care le-a impus, și o morală artistică: valoarea politică a unei creații muzicale nu poate fi concepută în afara valorii estetice. Tema singură nu face muzica.

G. RADU ■

CAP LIMPEDE

tălnuite în testamentele bunicilor, își găsesc în interpretarea copiilor o autenticitate fără egal. Profesoara Viorica Matei Lungu, dirijoarea corului, a știut să le împărtășească dragostea pentru ceea ce este adevărat într-un cîntec. Alexandru Pașcanu nu spune, în prezentarea de pe copertă, că ne aflăm în fața unui „disc rar, de un farmec aparte, unic în acest gen pînă acum“. Desigur că așa stau lucrurile dar, am adăuga noi, discul este, fără exagerare, un act de cultură. Această colecție de cîntece redescoperite reușește să ne aducă din îngălbănitele partituri, din uitatele voci, din cărțile anticariatelor, din mult frămîntată noastră istorie, acele note și cuvinte care au dimensiunile eternității.

Cel care își leagă numele de această apariție sînt: redactor Adrian Velicov-Dan, recondiționare și stereofonizare, Andrei Papudof și Gheorghe Grosaru iar grafica mapei aparține lui Valentin Săhleanu.

Mulțumim Electrecordului pentru bucuria pe care ne-a făcut-o oferindu-ne o bijuterie a cîntecului românesc. (Sorin Postolache).

Popas între umoriști. În relația cauză-efect incap o sumedenie de excepții. În destule situații, efectul stă înaintea cauzei și dacă n-o băgăm de seamă e pentru că ne-am obișnuit prost, să căutăm adică lucrul numai după pricina lui. În grafica lui Ștefan Popa-Popas se petrec o multime de treburi importante și teribile, care au devenit importante și teribile doar fiindcă artistul le-a socotit astfel. Impresia noastră — că în lumea desenelor lui Ștefan Popa-Popas se intîmplă ceva extrem de semnificativ — e tocmai cauza faptului că în aceste planșe tot ce se vede e plin de sens. Altfel zis, obișnuți să vedem atîția caricaturisti cheltuiindu-și talentul pe fleacuri, reacționăm cu exces de simpatie la grafica ironică preocupată de chestiuni mari. Plusul de conside-

rație îl obligă pe artist să se ia foarte în serios. Și așa mai departe, încît nimeni nu mai știe unde s-a oprit cauza, ca să apară efectul. Ceea ce la un caricaturist oarecare e un banc, la Ștefan Popa-Popas e parabolă. O parabolă e, pînă la urmă, un fel de a trage cu tunul în vrăbii, iar noi am învățat că nu e recomandabil să pui tunul după vrăbii. Dat fiind că numărul celor care țin cont de recomandare e covârșitor, cetățeanul care dă foc la țeva tunului atunci cînd nimeni nu se așteaptă ajunge să fie luat drept unul care știe ce face (deoarece numai omul care știe ce face se încumetă să facă singurul lucru la care nu se îndeamnă nimeni).

Astfel, cu o seamă de adevăruri netede și la îndemînă, Ștefan Popa-Popas ajunge, într-un timp neverosimil de scurt, vedetă într-un domeniu unde e aproape periculos să fii vedetă. Și asta intrucît de la câmpion public cer mereu performanță. Cînd Ștefan Popa-Popas va

deveni, ca tot artistul, dijașul unei maniere, ne vom fi deprins într-atît să-l iubim încît îl vom ierta că se repetă, că falma îl împiedică să se innoiască. Cînd, în fine, va cîștiga și ultimele premii de caricatură pe care nu le-a cîștigat încă — iar efectul, numit notorietate, va semăna perfect cu o cauză — îl vom critica aspru pe Ștefan Popa-Popas.

Cum Ștefan Popa-Popas n-are nici treizeci de ani, cum steaua lui de caricatură cu idei e în urcare, să subînțelegem faptul că datorită lui vedem idei acolo unde nu le-am fi bănuț. Și le descoperim cu ochiul lui ușor ostentiv de lumina mică a veiozei, de nopțile cocoșate pe planșetă, de gînduri imperioase și grele.

Cea mai recentă expoziție a lui Ștefan Popa-Popas s-a organizat la clubul-galerie a Intreprinderii Electrotimis din Timișoara, întreprindere în care caricaturistul inginereste de cîteva ani. Patronajul Electrotimului — industrie ce obține pentru a două

oară consecutiv Ordinul Muncii clasa I — ne pare pildurilor și grija pe care conducerea uzinei a dovedit-o pentru ca vernisajul expoziției să aibă ștaful marilor vernisaje, de asemenea. Să-ți urăm lui Ștefan Popa-Popas, caricaturistul care, alături de Mihai Stănescu, are prietenia multor scriitori, să-și consolideze tinerețea și să-și clasicizeze umorul. (Tudor Octavian).

Remarcăm în ultima vreme sumarul variat, bogat și atractiv al **Suplimentului literar artistic al „Științei tineretului“**. Revista se află întotdeauna în cea mai stringentă actualitate a vieții noastre culturale, promptă în comentarii asupra ultimelor apariții editoriale și manifestărilor artistice, scrisă cu spirit critic și expresiv, pasionantă prin dezbaterile asupra fenomenelor de actualitate, aprofundînd probleme care țin de laboratorul și de atelierul de creație al artiștilor consacrați sau în curs de afirmare, debutînd va-

lori autentice și păstrînd un echilibru tonic în peisajul vieții noastre spirituale. Ceea ce incită la o lectură aproape totală a Suplimentului, odată cu fiecare apariție săptămînală, este atitudinea tranșantă asupra actului literar și artistic, atenția distributivă în sfera tuturor manifestărilor cu caracter estetic, punctele de vedere de bun simț și de ținută teoretică avizată, aerul tînăr, proaspăt, și viu al publicației începînd de la titluri și de la rubricile inspirat distribuite și elaborate, terminînd cu ilustrația imediată care atrage atenția asupra unor nume noi aflate în focul concentrice al dezbaterilor. Colectivul de redactori și de colaboratori al publicației merită toată stima, toată admirația noastră pentru altitudinea spirituală la care a ajuns în acest moment Suplimentul „Științei tineretului“. (A. D.)

INEDIT

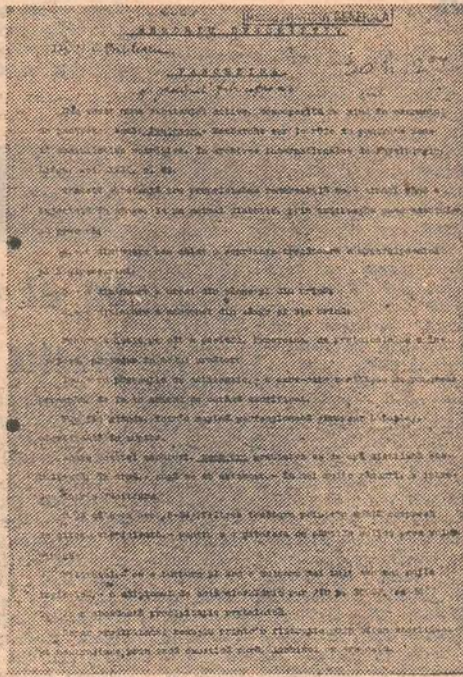
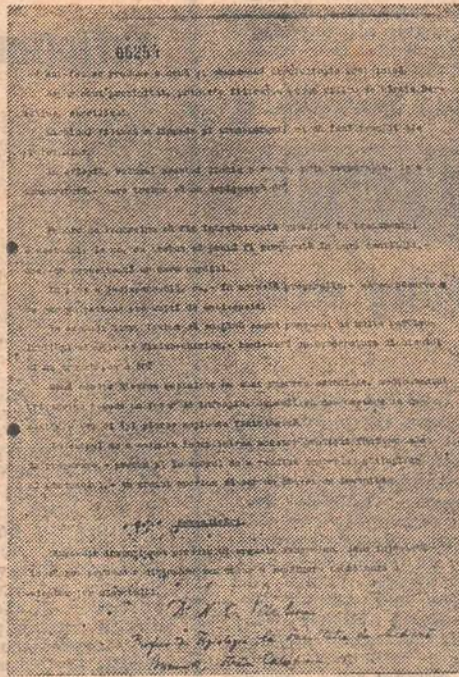
O nouă rectificare la istoricul insulinei

Nici un cercetător de bună-credință nu mai poate pune azi sub semnul îndoielii prioritatea absolută pe care fiziologul român Nicolae Paulescu (1869-1931) o deține în descoperirea insulinei. Mărturi de epocă aduc dovezi indubitabile în legătură cu studiile consacrate de compatriotul nostru, încă din 1911, extractului de pancreas. Cunoscut e și faptul că Nicolae Paulescu publică în 1921 într-o revistă belgiană (cu 8 luni înainte de enunțul lui Banting și Best) comunicarea sa privind obținerea de efecte hipoglicemizante prin injectarea extractului apos de pancreas. Cu toate acestea, cum bine se știe, savantul român a fost privat de premiul Nobel, distincția acordându-se pe nedrept canadienilor Banting și Macleod.

Dar iată că, recent, un nou document, descoperit prin pasiunea laborioasă a unor cercetători ai Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci vine să aducă o nouă rectificare la istoricul insulinei, ca și în biografia și cercetările fiziologului român. De data aceasta este vorba de un înscris oficial, purtând data de 10 aprilie 1922, și care demonstrează fără drept de apel că accișă om de știință român, este înaintea altora nu numai descoperitorul insulinei, ci și omul care brevetează pentru întâia oară în lume procedeul de fabricare a extractului pancreatic. Vom încredința de îndată tiparului, această nouă și emoționantă mărturie, dar nu înainte de a reaminti cititorilor noștri câteva din momentele ce au premers mult controversata istorie a pancreinei.

La sfârșitul secolului trecut, medicii Hering și Minkowski notează importanța pancreasului în metabolismul glucidelor. Pe această bază, ulterior, se întreprind cercetări în diverse țări europene pentru extragerea din pancreas a substanței presupuse de a provoca sau de a contribui la simptomatologia diabetului zaharat. Fără să izbutesc să o izoleze, De Mayer o denumește în mod ipotetic „insulină” (1909). Încercări repetate de separare a principiului antidiabetic sînt sorțite în continuare eșecului, astfel că, pînă în 1920, cercetătorii ajung la concluzia, exprimată în diverse lucrări, că substanța „insulină” se află în cantități insuficiente stocate în pancreas pentru ca prin extracție să se obțină un produs activ. În august 1921, în revista „Archives internationales de physiologie” apare articolul medicului român Nicolae Paulescu prin care acesta anunță lumii științifice mondiale izolarea hormonului pancreatic cu efecte hiperglicemizante pe care îl numește „pancreină”. Ei bine, dacă în ultimile două decenii, studii de exegeză, apărute în România dar și dincolo de hotarele ei, dovedesc că lucrările savantului nostru au precedat cu aproximativ doi ani pe cele ale cercetătorilor F.G. Banting și C.H. Best, totuși în literatura de specialitate mondială nu există nici o referire la brevetul românesc de invenție al profesorului dr. N.C. Paulescu. Acest document a fost găsit, așa cum arătam mai sus, în arhiva Oficiului Național pentru Invenții și Mărci.

În fapt este vorba de un memoriu descriptiv de invenție și se compune din două pagini dactilografiate. Pe prima pagină, sus în dreapta, a fost aplicat sigiliul instituției emitente: „Ministerul Industriei și Comerțului, Of. Proprietății Industriale, Nr. 112 — 10 aprilie 1922, Re-

gistratura Generală”. Urmează titlul documentului: „Memoriu Descriptiv” și subtitlul: „Pancreina”, sub care autorul a adăugat cu cerneală „și procedeul fabricației”. Pentru autentificarea acestei intervenții, Nicolae Paulescu ține să specifice în subsolul paginii „Adaosul e făcut de mine”. Memoriul poartă și la început și la sfârșit, în original, semnătura autorului: „Dr. N.C. Paulescu, Profesor de Fiziologie la Facultatea de Medicină București, strada Calomfirescu 15”. Iată acum textul integral al documentului, pe care îl reproducem folosind ortografia originalului:

„Dau acest nume substanței active, descoperită de mine în extractul de pancreas. Vezi: Paulesco — Recherche sur le rôle de pancreas dans l'assimilation nutritive, in Archives internationales de Physiologie, Liège, vol XVII p. 65.

Această substanță are proprietatea remarcabilă ca — atunci cînd e injectată în sânge, la un animal diabetic, prin extrirparea pancreasului să producă:

- a. o diminuare sau chiar o suprimare trecătoare a hiperglicemiei și a glicosuriei;
- b. o diminuare a ureei din sânge și din urină;
- c. o diminuare a acetonei din sânge și din urină;

Pentru a izola, pe cât e posibil, Pancreina, de proteinele ce o însoțesc, procedezi în modul următor:

Iau — cu precauție de antiseptic — o oare-care cantitate de pancreas proaspăt, de la un animal de curînd sacrificat.

Toc fin glanda, într-o mașină perfecționată (Broyeur Latapie), sterilizată în cuptor.

Adaos acestei locături, zece ori greutatea sa de apă distilată sterilizată; în urmă — după ce am agitat-o — în mai

multe rînduri, o introduc într-o răcitoare.

După câte-va ore (6-24), filtrez tocătura printr-o duză compressă de tifon, sterilizată — pentru a o debarasa de părțile solide prea voluminoase.

Filtratul — ce e turbure și are o culoare mai mult sau mai puțin gălbuie — e adăugată de acid clorhidric pur (10 p. 1000) ce dă loc la o abundență precipitației proteice.

Separ precipitatul cenușiu printr-o filtrație prin tifon sterilizat și neutralizez, prin sodă caustică pură, lichidul ce era acid. Astfel se produce o nouă și abundență precipitației proteice.

Separ noul precipitat, printr-o filtrație de un filtru de hirtie Berzelius, sterilizată.

Lichidul filtrat e limpede și transparent; el dă încă reacții ale proteinelor.

În sfîrșit, volumul acestui lichid e redus, prin evaporare, la o temperatură — care trebuie să nu depășească 50°.

Pentru ca Pancreina să fie întrebunătățită cu folos în tratamentul Diabetului, la om, ea trebuie să poată fi preparată în mari cantități ceea-ce necesitează un mare capital. În plus e indispensabil ca — în această preparație — să se observe cu scrupulozitate precauții de antiseptic. În același timp, trebuie să se țină seama punctual de multe particularități minunțioase fizico-chimice — buni-ora ca temperatura lichidului să nu treacă peste 50°.

Dacă aceste diverse postulate nu sînt riguros executate, medicamentul ori devine repede un focar de infecție, capabil să dea naștere la dezastre — ori el își pierde acțiunea fiziologică. În scopul de a asigura îndeplinirea acestor condiții fundamentale de preparare — precum și în scopul de a realiza controlul științific al

produsului — am crezut oportun să un brevet de invenție.

Revendicări

Revendica invenția produsului ornic Pancreina, care injectată în sîr produce o diminuare sau chiar o su mare trecătoare a simptomelor diabetului.”

Cititorul nostru, chiar lipsit de curiozitate de specialitate, va remarca desigur modul riguros și complet prin care Nicolae Paulescu își descrie tehnologia de ținer și purificare a extractului pancreatic. De remarcă că procedeul propus butează cu extracția apoasă a materiei organice la temperaturi joase, pentru obținerea unui extract cât mai pur. Autorul prevede precipitarea și separarea în repetate rînduri a substanțelor de lăst și a celor inactive cu ajutorul acidului clorhidric și a hidroxidului de sodiu. Procedeul conține în schemă tehnica actuală, modernă. Și azi se urmărește a hilarea activității proteolitice a enzimelor existente în extractul brut și se încetodată îndepărtarea celorlalte proteine inactive prin precipitare repetată în rîndu acid și izolarea extractului lichid.

Vom remarca apoi că savantul român să menționeze încă din preambul descrierii invenției că pancreina a fost descoperită în extractul de pancreas și a comunicat acest lucru într-o prestigioasă revistă europeană în anul 1921. Devastat astfel evident faptul că Nicolae Paulescu a deținut, anterior acestei date, rezultate experimentale privind producerea pancreinei. În 1920, de altfel, Nicolae Paulescu publică deja rezultatul unor cercetări personale consacrate injectării extractului pancreatic în vena periferică a animalelor diabetice. Cu acel prilej sunt indicate și primele date de obținere a unui extract pancreatic cu efecte monstrate în diminuarea hiperglicemiei scăderea glicosuriei la zero. (Traité de physiologie médicale, Phenomenes nutrition, Bucarest, Cartea Românească — Société Anonyme, 1920). Pe baza acestui memoriu, N.C. Paulescu a primit brevet de invenție nr. 8354. Acest brevet românesc, acordat profesorului Paulescu, a ce dovada peremptorie că nimeni înaintea savantului nostru nu a indicat un procedeu concret de obținere a insulinei. Rezultatele lui J.B. Collip din 1923, o metodă izolare a insulinei semipure, apare ca „originală” numai în măsura în care prezintă elemente noi față de b. românesc. De remarcă, de altfel, că Collip nu a obținut niciodată pentru această invenție de brevet de invenție.

Nimeni nu mai poate pune la îndoială adevărul acestor fapte. Înaintea lui Banting, Macleod și Collip, românul Nicolae Paulescu a realizat pentru întâia oară în lume izolarea și prepararea principiului antidiabetic. Document descoperit de cercetătorii Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, încredințat pentru întâia oară tiparului prin mijlocul revistei „Flecăra” reconfirmă odată mai mult prioritatea absolută a omului știință român. Publicarea documentului reprezintă un simplu gest pios cinstire postumă. Istoria — iar o dată ea și cea a științelor exacte — rămîne permanentă o carte deschisă, chiar d. învățămintele ei se intrupează din eroi și durerile trecutului.

În sfîrșit, este momentul să adresăm caldele noastre felicitări autorilor descrierii, farmacistei Mioara Rădulescu, inginerului Petru Costinescu, precum și directorului Ion Marinescu, animator programului de reconsiderare a brevetului național. Mulțumim acestora, dintr-o potrivă, pentru privilegiul acordat vistei noastre în publicarea prețiosului document.

LIVIU TIM

Fără doar și poate, unul din cele mai vii simboluri ale rapidei și spectaculoasei ascensiuni ialomitene pe coordonatele civilizației socialiste îl intruchipează Slobozia — municipiul de reședință al județului. Dintr-un biet tîrg ca multe altele, cu puzderie de cocioabe printre care se ivea ici și colo cite o casă mai scăpătată, împințit de ulițe unde căruțele și vitele se împotmoleau în nămol pe timp de ploaie sau stîrneau nori de colb în zile de arșiță, dintr-o așezare a sărăciei și mizeriei, ceea ce îndreptătea într-un totul trista denumire Valdeci sub care era cunoscută la începuturile atestării ei documentare, Slobozia — reconstruită din temelii — a devenit în ultimul deceniu și jumătate o urbe modernă în cea mai deplină accepțiune a cuvîntului, un oraș al Soarelui în Cîmpia Soarelui.

Aici, la Casa de cultură — edificiu monumental ridicat lingă frumosul parc din centrul cu originale și elegante linii arhitectonice — am urmărit deunăzi un spectacol emoționant prezentat sub egida Festivalului Național „Cîntarea României” de formațiile artistice reunite ale gărzilor patriotice și detașamentelor de tineret din județ. În timpinarea gloriosului jubileu de la 23 August și a Congresului al XIII-lea al partidului, conștind în recitaluri de poezie, cîntece și marșuri patriotice, muzică pentru fanfară, folclor muzical și dansuri populare specifice zonei, momente coregrafice. Era cu neputință să nu încredințăm sentimente de mîndrie și profundă emoție văzînd cum, la luminile rampelor, se perindau, în uniformele gărzilor patriotice, ale formațiilor de pregătire a tineretului și ale soimilor patriei, bărbați și femei de diferite vârste și profesii, adolescenți și copii — recitatori, coriști, soliști vocali, instrumentiști, dansatori — care aduceau în fața sălii arhipele sinceritatea, forța și vibrațiile unui mesaj nobil, sintetizat în cuvîntele: edificăm și apărăm. Rostite cu glasuri fierbinți, ca un omagiu înălțător adus evului nou al țării, cetăților României moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul

încercat al partidului și statului, comandantul nostru suprem, versurile aveau rezonanțe de imn.

Talentații artiști amatori prezenți pe scenă în uniformă cu ecusonul tricolor al gărzilor patriotice fac parte din colective muncitorești fruntașe cum sînt, bunaoară, cele ale Fabricii de Ulei din Slobozia — unitate distinsă recent cu Ordinul Muncii cl. I — a II-a pentru rezultate deosebite obținute în întrecerea socialistă în anul 1983 — Complexului C.F.R. Fetești etc. De menționat și faptul că gărzile patriotice din aceste

„Și rodul muncii noastre vom ști a-l apăra...”

unități, ca și cele din alte întreprinderi și localități ale județului au fost apreciate cu calificativul foarte bine în cadrul unui control de fond efectuat recent în scopul verificării nivelului pregătirii lor de luptă, politico-educative și pentru acțiune. Succesele de prestigiu obținute încorporează și munca fără preget a artiștilor amatori în uniformă gărzilor patriotice — fruntași deopotrivă în producție, în procesul instructiv și în arta interpretativă.

Preponderent vatră de piine, Cîmpia Soarelui își pregătește intens osmoza producțiilor agricole record. Toate forțele și mijloacele sînt concentrate zi și noapte, noaptea și zi pentru executarea lucrărilor din campania agricolă de primăvară la timp și în cele mai optime condiții sub deviza: ritm, calitate, eficiență. Văzîndu-i pe lucrătorii ogoarelor din C.A.P.-uri și I.A.S.-uri cu cită trageră de inimă muncesc spre a pune în valoare întregul potențial productiv al fiecărei brazde de pămînt, își dai seama că, în

tr-adevăr, soarta recoltelor bogate este în mîini sigure. Mulți, foarte mulți dintre ei sînt înrolați în gărzile patriotice, demonstrînd cu prilejul controlului de fond că sînt și destoinici luptători. Prin tradiție, din moși-strămoși — ne mărturisese Dumitru Maxim, secretar de partid în C.A.P. comuna Girbovi — sîntem gata ori cînd să răspundem prezent și răspundem ca atare tuturor îndatoririlor ce ne revin ca făruri de piine și ca apărători de țară. Pacea, munca, roadele cîmpului ne sînt scumpe ca lumina ochilor. Tocmai pentru a le apăra ne-am deprins să

Muncii Socialiste. Cooperativa agricolă de producție din această comună a fă din plin dovada virtuților comunistilor ale vrednicilor săi oameni, pe drept cî vînt campanii ai producțiilor record. Acum, ei sînt angajați plener în efort de a obține în acest an hotărîtor pentru realizarea prevederilor întregului cîmpul cele mai mari recolte și produse din analele C.A.P.-ului. Vor izbui? hotărîrea flecărului și a tuturor loailor Oameni atit de harnici, atit de temerari, conștienți de menirea și obligațiile lor au știut și știu să-și conjuge în așa energiile și elanurile încit, împletind monios indeletnicirea lor fundament — de a smulge pămîntului roade tot n bogate — cupregătirea ostășească, conferit așezării în care muncesc și tesc valențe ale unei crescînde bogă materiale și spirituale, atributele unei cetăți de muncă și de apărare, așa cum cere tovarășul Nicolae Ceaușescu comandantului nostru suprem. Ca urma garda patriotică a comunei se prezintă la absolut toate categoriile de pregătire cu calificativul cel mai înalt: foarte bine. Autorii prestigiosului succes și alături de Aurelian Ilie — secretarul comitetului comunal de partid și comandant al găzii patriotice — de președinte C.A.P.-ului, Gheorghe Ghiță — locțiitor politic de companie — de Gheorghe Roman — comandant al unei companii de pușcași — și Cristina Dragonescu — comandant al companiei de pușcași femei —, toți luptătorii și toate luptătoarele acestor subunități.

Oamenii din Cîmpia Soarelui, oameni care, într-un gînd și într-o simțire, toți concetățenii noștri, nu preocupă nimic pentru a pune noi și strălucite nestemate pe fruntea României socialiste în acest an al jubileului de la 23 August și al Congresului al XIII-lea al partidului și în același timp, pentru a se pregăti să apere împreună cu ostreaza, cu întregul popor, roadele propriei munci, niștea căminelor, integritatea, suveranitatea și independența patriei.

Însemnări de NICOLAE POP

„Să fim una cu poporul Cu drapelul și cu brazda Noi CENAACLUL Flacăra jurăm aceasta”

Iată ce fel de gânduri stîrnește
in cei care-l iubesc CENAACLUL Flacăra

Așa cum spuneam și atunci cînd am relatat despre ultimul spectacol al cenaacului, acela desfășurat pe Stadionul Republicii din București, în fața a 30 000 de spectatori, în mulțimea de bilețele primite, tineri din Capitală și din alte localități din țară veniți la spectacol își deschideau sufletul cu entuziasm și candoare pentru a exprima bucuria participării libere la această întimplare de muzică și poezie dominată de spirit revoluționar, de tinerețe, de dragoste de țară, de opțiune fermă pentru pace pe planeta Pămînt. Iată cîteva din aceste rînduri.

● Vin, așa cum am mai făcut-o și-am s-o mai fac, la CENAACLUL Flacăra cu inima deschisă, cu bucurie, cu multă dragoste — la fel ca atîtea mii de tineri din țara noastră față de dumneavoastră, cei care ne dăruieți aceste frumoase și înalțătoare clipe de artă. Cuvintele sînt prea puține, înțelesul lor rămîne uneori banal în comparație cu sentimentele noastre, ale tinerilor ce venim (și nu numai noi) la cenaclu să cîntăm pentru dragoste, pentru pace, pentru unitatea lumii, pentru trecut și viitor, pentru eroii națiunii noastre de ieri și de azi, pentru oamenii criști și veseli, adolescenți și bătrîni, bolnavi și sănătoși... Am fost întrebată zilele trecute de ce vin la cenaclu. De ce? E poate singura manifestare în care mii de tineri ne putem manifesta gîndurile cele mai sincere și mai curate, de unde pleacă mai cu bucuria unei atîte dorite regăsiri și cu nostalgia inevitabilei despărțiri, de unde plecăm mai buni, mai frumoși, mai curați, mai noi înșine. Și dacă vreodată au existat și mici, singulare excepții, noi, covârșitoarea majoritate, ne cerem de-o mie de ori scuze. Cred că dacă aceste cuvinte le-am spus în numele tuturor bucureștenilor, am exprimat, cu o elipă mai devreme, sentimentele tuturor. Noi, cei ce trăim aici de mii de ani, pe aceste minunate meleaguri, în București, Iași, Timișoara, Sibiu, Drobeta, Focșani, Craiova, Arad, Suceava, din Moldova în Oltenia, din Muntenia în Bucovina, din Banat în Dobrogea, într-un cuvînt și-un suflet, vrem doar atît: SĂ FIE PACE-N LUME! Trăiască Republica Socialistă Romînia și tovarășul Nicolae Ceaușescu! Fie să domnească viața, dragostea și zîmbetul copiilor să strălucească sub un cer albastru, senin! Trăiască CENAACLUL Flacăra! (Camelia Luminița Bostan, alături de care mai semnează alți 11 tineri)

● SĂ FIE PACE ÎN LUME — atît dorim și nimic mai mult. Să fie soare și lumină mereu pe planeta Pămînt. Sîntem tineri și cîntăm libertatea. Noi cei aflați sub arme sîntem aici, prezenți în tribunele „Republicii” și optăm pentru PACE. În numele tuturor semnează caporalul **Toda Mihai**.

● În lumea asta, CENAACLUL FLĂCĂRA mă trezește din monotonia vieții mele, mă face să fiu mai sensibilă, mai receptivă la tot ce-i frumos și bun. Mă gîndesc în unele clipe, cît de buni și frumoși sufletește pot fi unii oameni și cît de răi pot fi alții. Oare ce ne-ar costa pe noi, oamenii Pămîntului, dacă ne-am înțelege unii cu alții, dacă pacea ar domina sufletele noastre? Eu scriu aceste rînduri în timp ce pe glob unii nu au ce minca, iar alții construiesc rachete... Ce poate fi mai minunat decît să știi textul și melodia cîntecelor minunate ale CENAACLULUI FLĂCĂRA; ce poate fi mai plăcut decît să te străduiești să găsești versurile unui cîntec mai nou și să n-ai timp de lucruri urite și dezagustătoare? Tinerii Romîniei socialiste și nu numai ei, întregul popor dorește să fie pace în lume! Ei, tinerii, vin la CENAACLUL FLĂCĂRA fără să-și dea seama că devin patrioți adevărați, se infiripă în sufletele lor acest puternic sentiment de dragoste profundă față de țară, față de istoria poporului nostru. Noi, tinerii, ne bucurăm pentru libertatea în care ne putem exprima. Mulțumim din tot sufletul presedintelui nostru, tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, omul bun — care zi de zi, ceas de ceas veghează pentru pacea și bunăstarea Romîniei socialiste. SĂ DAM O ȘANSA PĂCII ȘI VIETII PE PĂMÎNT! Un grup de tineri iubitori de pace și cultură din București, în numele cărora semnează I.P.

● Abia am ajuns în București cu acceleratul, dar mama mea vă simțea încă din gară. Nu vă pot descrie bucuria și emoțiile ce le simte, vă face mereu cu mina, bate din palme alături de toți tinerii de aici. Este și ea un „tinăr”, dar

incărunțită prea devreme. Vă mulțumesc în numele ei și-al meu. Cu respect vă îmbrățișează o țărăncă din Banat. Noi vă mulțumim mult, mult de tot. (Ana, învățătoare).

● Aproape că nu avem cuvinte să vă salutăm, dar totuși îndrăznim să o facem pentru fantasticele clipe pe care le oferă spectacolele CENAACLULUI Flacăra tineretului Romîniei, dîndu-ne prilejul ca, pe această cale, să dăm glas voinței noastre ferme de a fi veșnic PACE pe planeta Pămînt. Vrem, tocmai de aceea, să-i mulțumim înțeleptului nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru minunatele condiții de care beneficiem astăzi. Vom fi din nou la înălțime, promitem să nu vă dezamăgim nici de această dată. Încă o dată mulțumim. (Mădălina, în numele unui grup de prieteni al cenaacului de la Liceul Industrial „Dumitru Petrescu”).

● Din inimile noastre tinere de adolescenți pornește o caldă urare de pace pentru toți oamenii Romîniei, pentru întreaga noastră planetă pe care vrem să o păstrăm liberă și frumoasă. Sîntem alături de toți acei care doresc pacea și luptă pentru ea, sîntem alături de președintele Romîniei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, fiul cel mai iubit al acestei țări, cel care prin neobosită sa activitate luptă pentru pacea minunii ce se numește PĂMÎNT. Vrem pace și liniște, vrem ca nici o armă să nu mai existe, vrem ca zgomotul bătăliilor să nu mai răsună, vrem să fie eliberate de coșmarul inarmării nucleare toate continentele și apoi să strigăm tare: ESTE PACE PE PLANETA PĂMÎNT! Vrem să trăim în pace, într-o lume fără arme atomo-nucleare. SĂ FIE PACE ÎN LUME! (Ada, Anca, Emilia, Iulian, Florin, Mihai, Laurențiu, Daniel, Florin, Cristi, Coco, Eugen).

● Într-o seară de mai, anul trecut, jîcîndu-ne la scala unui aparat de radio, undeva pe malul Vîstulei, din eter au răsunat versurile: „Hai, hai Romînia, hai, hai România / Hai, hai, haida-hai tricolori”. Nu pot descrie prin cuvinte cele simțite atunci, acolo, departe, printre străini, cînd am simțit îmbărbătarea celor de-acasă. A doua zi am avut un concurs mai mult sau mai puțin important pentru alții, dar foarte important pentru noi. Rezultatul încurajării primite pe calea undelor a fost o victorie zdrobitoare asupra partenerilor noștri de întrecere. Vă mulțumim pentru acea seară și pentru cea de azi. (Un grup de sportivi de la Clubul „Steaua”).

● Iubiți membri ai CENAACLULUI Flacăra, iată că după o absență îndelungată din fața publicului Capitalei, v-ați reîntors din nou la noi pentru că vă iubim și, de cinci luni, vă așteptăm cu nerăbdare. Pe ceața timpului asupra voastră nu și-a putut exercita drepturile și a lăsat nealterate doriința fierbîntă de a face artă, de a ne face pe noi mai buni și mai drepi, de a ne da dreptul la fericire și a ne găsi fericirea. În această seară memorabilă de 7 aprilie 1984, alături de voi, care printr-o muncă titanică învingeți oboseala acestui lung turneu de trei luni, printr-un minunat spectacol ne-ați ajutat să extragem pulberea fină a aurului numită fericire. Da, fericiri că trăim într-o țară nouă, liberă, înfloritoare, fericiri că sîntem tineri și ne putem bucura de aceste frumoase daruri oferite de țara noastră și de conducătorul ei iubit. Fericiri că putem cînta în liniște și pace, într-o țară liniștită și pașnică, într-o țară ai cărei copii învață să se joace cu porumbelii albi, nu cu soldații de plumb și cai de lemn, într-o țară în care pacea e lucrul cel mai de pret.

Vă mulțumim, iubite CENAACLUL Flacăra, că, o seară, ne-ați făcut să fim mai buni, mai frumoși, mai tineri. Împreună să facem frumos acest spectacol care mult timp va rămîne în sufletele noastre. Vă așteptăm cu dragoste din nou. (Mihaiela Dăndăriță).

Turneul in date sintetice

- A fost turneul anului 1984. Cel mai lung turneu din existența CENAACLULUI Flacăra: 3 luni și 4 zile! Din 3 ianuarie pînă la data de 7 aprilie, CENAACLUL Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a totalizat în 96 de zile 116 manifestări (de la 1 158 la 1 274).
- S-au parcurs în această perioadă peste 13 500 km, prin 33 de județe, media pe zi fiind de peste 140 km.
- Turneul a însumat 634 de ore și 35 de minute de spectacol în fața a 416 000 de spectatori.
- Numărul spectatorilor prezenți la manifestările noastre în cei 10 ani, 3 luni și 10 zile de existență a cenaacului este de 4 600 000 de spectatori!
- Media pe fiecare manifestare — 3 600 spectatori.
- Record de audiență în sală: 13 000 la Iași.
- Record de audiență pe stadion: 30 000 la București în ultima și cea mai teatrală desfășurare a cenaacului din întreaga sa istorie.
- Din cele 80 de ore petrecute în județul Botoșani, 43 au fost pe scena cenaacului.
- Alături de publicul din Brăila, Iașiul, Timișoara, Rm. Vilcea, Aradul, Zalăul, Reșița au fost campioanele de sală ale cenaacului din acest turneu.
- În manifestările desfășurate pe stadioane, Piteștiul și publicul amiral din București s-au alăturat marilor campioni din anii trecuți, Galați, Timișoara, Ploiești, Brașov, Alba Iulia, Cluj-Napoca, Medias.
- Noutăți prezentate de membrii cenaacului în acest turneu: Satul tău (Vali Șerban), Fosta iubire (Valeriu Penișoară), Să credem în flori, Nefiniști, Ar fi bine (Dinu Olărașu), Eclipsă (Nica Zaharia), O singură Putină, Plopii fără ei, Cîntec de așteptat în gară (Emilian Onciu), Niciodată (Octavian Bud), Remember (Trupa din Nord), Lancesa lui Horea (Cristian Buică), Actor ambulant (Vasile Șeicaru), Bieți lampagii (Ștefan Hrușcă), Unitatea lumii (Vasile Șeicaru și Ștefan Hrușcă), În serviciul dumneavoastră (pe o temă muzicală mai veche — interpretat Vasile Șeicaru și Ștefan Hrușcă), Minzul, Gînd despre pămînt (Ducu Bertzi), Fintini (Mirela Atudorei), Hai să mergem într-o seară, Brad, Redevenim copii (Majay Gyözö), Epigrame (Poesis), Desculți prin zăpadă, Mi-e bine, mi-e jală (Partaj), Melancolie (Fabry Aladar), Maria, Cîntecul lui Ștefan cel Mare, În cartierul de sus, Pe la noi pe la Săliște (Sorina Hașigan), Iarbă oarecare (Stela Bica Hea), Antipartaj (grupul Partaj), În grabă, Roboții (trupa Totuși), Baltagul (Camelia Daj).
- Peste 360 de debuturi pe scena cenaacului. Majoritatea au fost menționate în cronici. Ceea ce nu înscamnă însă că avem și obligația de a-i prezenta în revistă după ce au fost elogios prezentați publicului, ori chiar și alte obligații, cum credea, de pildă, Doina Chiriță din Rimnicu Vilcea. Dintre debutanții au devenit membri permanenți Sorina Hașigan, Camelia Daj, Maria Tănase, Grupul amuzistic Divertis, Liliiana Ioniță, grupurile rock: Riff (Sibiu), Paradox și Miniparadox (Rm. Vilcea), Viorica Bursuc.
- S-au cîntat și recitat versuri ale poezilor: William Shakespeare, Omar Khayyam, Serghei Esenin, Itshak Katsenelson, Walt Whitman, Evgheni Evtuşenko, iar din lirica românească Mihai Eminescu, George Bacovia, Lucian Blaga, George Coșbuc, Vasile Alecsandri, George Bocu, Andrei Mureșanu, Nicolae Labiș, Zaharia Stancu, Radu Stanca, Emil Botta, Constant Tonegaru, Mihai Beniuc, Nichita Stănescu, Dumitru Popescu, Ioana Alexandru, Ion Gheorghe Marin, Sorescu, Ștefan Augustin Doinas, Romulus Vulpescu, Alexandru Brad, Constanta Buzea, Ana Blandiana, Horia Bădescu, Ion Gheorghe Fricop, George Damian, Mircea Dinescu, Daniela Crăsnaru, Ion Singorean, Mihai T. Ioan, Adrian Gavrilă, Adrian Păunescu.
- Componența maximală a cenaacului: Adam Erzebet, Mirela Atudorei, Carmen Antal, Ducu Bertzi, Stela Bica Hea, surorile Blaga, Cristian Buică, Viorica Bursuc, Nicolae Cenani, frații Chiriac, Marian Corjos, Costas Caracostas, Divertis (Toni Grecu, Florin Constantin, Dorin Antonescu), Arpad Domokos, Dorin Dumitru, Cătălina Dumitrașcu, Simona Florea, Aladar Fabri, Flapo (Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Beianu, George Ivanov), Vali Gere, Ovidiu Haidu, Sorina Hașigan, Ștefan Hrușcă, Gil Ioniță, Iulia Iosipescu, Adrian Jacotă, Valentin Moldovan, Dinu Olărașu, Partaj (Tatiana Filipolu și Magdalena Finna), Valeriu Penișoară, Poesis (Marius Batu și Eugen Babot), Mihaela Popescu, Mihail Stău, Vasile Șeicaru, Vali Șerban, Maria Tănase, Totuși (Andrei Păunescu, Ioana Păunescu, Cristian Minculescu, Nic. Dinescu), Trupa din Nord (Octavian Bud, Emilian Onciu, Fabry Aladar), Nica Zaharia, conducătorul cenaacului, poetul Adrian Păunescu.
- Echipa auxiliară a cenaacului a fost formată din: Roland Panteli, Sandu Petre, Costel Ionescu, Cristian Nemuc (sunet și lumină), Florea Jianu, Gheorghe Matei, Alexandru Avornicescu, Toni Belciu, Vasile Paraschiv, Ioan Dobre (soferi), Pompiliu Dumitrescu (secretariat și regia de culise), Alexandru Medar, Constantin Balaciu, Ducu Bertzi și Dorin Gherghinescu (organizare).
- Cele mai întinse manifestări: Comarnic, Tg. Neamț, Cislădie, Valea Doftanei, Pașcani, Sala de festivități a liceelor pedagogice și de științele naturii din Galați, Călan, Săveni, Dorohol, Rădăuți, Roman.

UCU BERTZI ■

Desene pe asfalt

De ce scriu poezii-țărani? (II)

Ana Muntean (Bîrzava, Arad): „Mă ocup de poezie de prin anul 1970 când o verișoară de gradul doi a bărbatu-meu a fost la concursul Steaua fără nume. Ne-am dus amândouă la București: Ea însă avea nevoie de o poezie. Nefiind pregătită i-am făcut eu poezia. «Și să vă spun de pe la noi». Bărbatu-meu, care nu era prea încântat cu mă ocam eu de treburi ca acestea, a zis că să nu mai spun la nimeni cum că am făcut-o eu. După emisiunea respectivă am primit scrisori și telegrame din multe colțuri ale țării. Atunci tare am prins curaj! (De unde se vede că bărbaiții nereceptivi la poezie, anticipează în lumea satelor, figura criticului literar. Dar, chiar, că veni vorba, pe cînd și critici literari „naivi“?)

Caietul în care-și adună versurile Ioana Orban (Mureșeni Birgăului, Bistrița-Năsăud) e sorocit cu o urmeze în locul de îngropăciune: „Caiet drag caiet cu file, / Nu mă mai despărț de tine, / Că eu simt o sete grea, / Cînd nu pot să scriu ceva. / Vreau să scriu și să-mpletesc / Traiul nostru românesc / De mult și de ultima oară / Ce s-o petrecut în țară, / Caiet, tu ești prieten bun / Și la muncă și la drum / Mi-ai fost prieten de copilă / Și acumă că-s bătrînă. Iar atunci cînd o să mor, / Să-mi puneli cununi de flori, Cunună de violele / Și caietul printre ele.“

Din Sebișul (Județul Arad) poetului Mihai Beniuc ne vine această mărturisire de taină: „Prima dată imi reprezintă poezia în minte, cum ar face cineva cu o schiță. Pe urmă încep să o conturez pînă ce capătă forma cea adevărată. Mai mult inspirația imi vine noaptea, deoarece atunci sînt foarte liniștită. Cînd mă spol ca să scriu (dacă este rece mă îmbrac ca să nu mă îmbolnăvesc) îl spușoțului: Aprinde tu lampa, ca să nu imi treacă inspirația! Procedez astfel, ca să-mi notez cit mai repede ideea care mi-a venit în minte. Dacă nu procedez astfel, dacă nu mi-am notat gîndul care mi-a venit odată, îl pierd și nu mai mă întilnesc cu el niciodată. Pe urmă continui săptămîni întregi și șlefui poezia respectivă. Uneori compun pînă la zece și chiar douăzeci de variante. Mereu corectez pînă ce imi place una ce am scris. Eu așez poezia între piine și flori.“

Gheorghe Săhlean (Frasin, Suceava): „Eu nu am decît bruma de învățatură a celor șapte clase și ceea ce am putut aduna din cărțile citite și culese cu ochii minții de la oameni, după datini și legi nescrise. Piinea mi-am cîștigat-o muncind din greu cu brațele, iar meseria artistică nimeni nu m-a obligat s-o îmbrățîșez, (și nu m-am apucat numai de poezie ci și de pictură și sculptură, am scris versuri și cu dalta și cu pensula) prea mult m-am întins; m-am gîndit că viața e prea scurtă. Am fost pus în fața publicului, uneori avînd succes, alteori eșecuri, din care am tras învățăminte necesare creatorului de frumos: adică să facă ceva să placă oamenilor.“

Cu Gheorghe Nistor Ungureanu (Mușeștii, Gorj) m-am însoțit cîndva, la o șezătoare literară. Poeziile sale începeau sau stîrseau cu un distih, același totdeauna:

„Io sînt ciobanu.
Gheorghe Nistor Ungureanu!“
Văzîndu-mă pe mine mai june dar...

„celebru“ mi-a făcut două versuri consolatoare:

„Tare mult oi fi-nvățat.
Ca s-ajungi poet de stat!“
Moș Gheorghe Poetul, cum îl spuneau oamenii, doarme acum în cimitirul satului. Înainte de a se stînge, a mai avut timp să le spună alor lui: „Lăsați... Eu plec la oi... la Paring!“ Ne-au rămas nu numai versurile lui Moș Gheorghe ci și răspunsurile lui la întrebările unui reporter: „...Pe aceste locuri cum sînt Paringu Mare și cel Mic, Dealul izvorului Slaveiu, Culmea lui Rusu și a Mohorului, Urdele și Păpușa a pășunat baciul meu Dumitrache, ce plecasă de pe platurile ardelenne ale Cîndrelului și din Sibîșel cu turmele spre pășunile mănoase ale Țării Românești și nu s-a mai înapoiat în Ardeal, alegîndu-și pășune vara pe aceste culmi alpine și nutreț de iernat pe moșia Larga și Bobu. Mie imi ardea în suflet meseria de cioban a lui Moșu. Și am rămas să pasc oile și să cînt pe înălțimile Paringului.“

Alt ciob de interviu. (Imi cer scuze de la cititor pentru stupiditatea întrebărilor reporterului de televiziune, dar sînt obligat să le reproduc): Reporterul: Cîți ani ai fost cioban? Rapsodul: 42 de ani! Reporterul: Cîte turme de mioare v-au trecut, cite oi ați păstorit? Rapsodul: Cîte flori și iarba sînt pe Munții Paringului. Reporterul: Dintr-o activitate atît de bogată cum este a dv. aveți și multe amintiri? Rapsodul: Da, avem. Imi amintesc că în vara anului 1958 la 3 lunie, ieșînd cu oile cooperativei la stîna „Fîntina untului“ a venit un lup turbat și s-a băgat în turmă. Am alergat să salvez oile. S-a repezit la mine. Și-am dat cu ciomagul pînă mi s-a rupt. Am fost nevoit să scot cuțitul. Am avut noroc. A venit cinele. Și atunci am găsit un pîrg rămas de la cărăușii care cărau bușteni de la Movilișu și am dat în el pînă l-am omorît. Reporterul: Alte amintiri? Rapsodul: În 1962 la stîna cooperativei Mușeștii a venit o rupe de nori și m-a accidentat, fulgerîndu-mă. Atunci am scris versurile astea: „Și-a venit un nor de sus / Numai fulgere-a adus / Și-o trăznit drept între noi / Între mine și-n tre oi!“

Să recapitulăm: Poetul țăran nu urmărește, scriînd, să se acopere de onoruri. Scrie din dragoste. Și i se pare lui că numai într-o țară ca a noastră pot exista poezii-țărani. Un poet adevărat e acela ce rămîne în fața timpului. Se vorbește despre dragostea scrisului. Versurile par a veni singure, izvorite dintr-o conștiință curată, ele par a avea capacitatea de a alunga necazurile, scrierea lor e o plăcere intens simțită. Adunate într-un caiet, locul lor e să se „stîngă“ alături de cel ce le-a plămăuit. Poetul-țăran se îngroapă cu versurile cum monarhii Orientului fabulos intrau în mauzolee cu harmurile lor și cu cali... Inspirația vine, firesc, noaptea, dar nu de drag de lumina lunii ci, motiv prozaic, fiindcă ziua e ocupată de alte, nobile munci, ale lăutului. Poetesa țărăncă poruncește bărbatului ei să facă lumină și el, supus, se scoală și aprinde lampa, miinile femeii sînt ocupate cu desenarea secundeii inefabile... Rezultatul? Poezia e pusă între piine și flori! Oamenii scriu pentru că viața e prea scurtă și, am văzut, o poezie se poate scrie chiar între două războiri cu lupul și cu o mină fulgerată!

Avem datoria să păstrăm zestrea poeziei țărănești, s-o apărăm de „dăunatori“ și să ne bucurăm de vitalitatea ei fără egal...

GHEORGHE TOMOZEI

S-o ascultăm pe Magda Ianculescu

Consecvență liniei ce și-a propus, Opera Română continuă ciclul spectacolelor-medalion cu PORTRET MAGDA IANCULESCU, ce va avea loc luni 23 aprilie, la ora 18. Într-un

bogat program, artista emerită Magda Ianculescu va apărea alături de nume de prestigiu al primei scene lirice ca artistul emerit Valentin Teodorian, Constantin Gabor, Valentin Loghin, Rodica Mitrică, Lucian Marinescu, Cornelia Angelescu, Dan Zancu, Constantin Ene, Eleonora Enăchescu, Lucia Cicoară. Figurează, de asemenea, în program invitați de la citeva teatre muzicale din țară: Elena Gaja și Marilena Mihăilescu de la Opera Română din Timișoara, Ruxandra Vlad de la Teatrul muzical din Brașov, Mihaela Jarnea și Mihaela Mingheraș de la Teatrul muzical din Galați. Iși mai dau concursul tinere talente, studenții ai Conservatorului „Ciprian Porumbescu“, Emilia Ciurdea, Florin Georgescu, Alexandru Moisiuc.

Se vor prezenta actul III al operei „Werther“ de Jules Massenet, finalul din „Bărbierul din Sevilla“ de Rossini, arii din opere de Mozart, Donizetti, Verdi, Puccini, Saint-Saëns, Delibes etc.

Conducerea muzicală a spectacolului este asigurată de dirijorii Carol Litvin și Constantin Petrovici, regia de Vasile Calomîtescu, iar scenografia de Hristofenia Cazacu. Comentariul spectacolului va fi susținut de Magda Ianculescu și Valentin Teodorian.

Gală a gloriilor

Luni, 9 aprilie, aplauzele îndelungi din sala Operei Române, purtătoare de emoție și tandrețe, au răsplătit nu o arie perfect executată, nu farmecul unei interpretări, ci vieți trăite în artă și pentru artă, omagînd pe cîțiva din cei ce au muncit, luptat și biruit ca arta lirică românească să fie cunoscută în lume. Spectacolul, regizat de Hero Lupescu în scenografia Hristofeniei Cazacu, a cuprins pagini de glorie din istoria teatrului nostru liric, răstoite cu respect și duioșie de artista poporului Arta Florescu care, citîndu-l pe Balzac, a dat un moto serii: „Un mare artist este un prinț fără titlu“. Dar artiștii de operă, ale căror voci au fost și sînt daruri neprețuite, suferă o nedreptate: vine o vreme cînd nu mai pot cînta. De la Emil Marinescu, care a interpretat un repertoriu covârșitor cu aproape toți dirijorii generației lui Toscanini, Victoria Costescu Duca, strălucitoare cîntăreață a Operei Române timp de peste 25 de ani, profesoară, printre alții, a lui Nicolae Herlea, Emilia Guțianu, fermecătoarea creatoare a rolului Suzana la premiera din țara noastră, artișta emerită Dora Massini, despre care un critic praghez afirma că parcă Smetana a scris „Mireasa vindută“ pentru ea, Maria Moreanu, care a cîntat cu George Enescu, Ionel Perlea, George Georgescu — n-am putut asculta nici măcar înregistrări. Dar cite gînduri, cite amintiri, cite emoții vor fi străfulgerat pe artistul emerit Mihail Arnăutu, baritonul ce și-a încîntat auditorii în peste o mie de spectacole, pe artista emerită Ioana Nicola, cea mai frumoasă voce de soprană a generației ei, care a cîntat în Rusalka de Dargomijski la inaugurarea noului edificiu al Operei Române, pe tenorul liric George Corbeni, pe artista emerită Cornelia Gavrilăscu, pe artista poporului Arta Florescu, ce a umit pe iubitorii artei cu puritatea vocii sale, ascultîndu-se interpretînd Verdi, Gounod, Mozart, Rossini. În lumina reflectoarelor, invăluți în căldura binefăcătoare a aplauzelor, toți acești mari artiști au trăit clipe unice. Spectacolul a fost continuat de artista emerită Elena Cernel, cu glasul ei rafinat cizelat ce-și subjugă ascultătorii, artista emerită Magda Ianculescu, o voce studiată la perfecțiune, artistul emerit Valentin Teodorian, creatorul a peste 40 de roluri, soprana dramatică Elena Dima Torolman și Iulia Buciuceanu, deținătoare multor premii internaționale, ale căror voci minunate au triumfat pe numeroase scene ale lumii, cîntînd sub bagheta lui Cornel Trăilescu și Constantin Petrovici. A fost o seară de neuitat, dăruită publicului acum, cu un an înaintea marii sărbători a Operei Române, centenarul acestei tribune a cîntecului. O seară în care am văzut primul zarzăr pregătîndu-se de nuntire.

REGHINA VARVICI

Crezul unui artist

Noblețea sufletului de țăran român

În strada Popa Savu la nr. 10 te întîmpină o mulțime de ochi. Priviri blinde, încrinate, umite, mărețe, sfidătoare, melancolice, incit ai senzația că ajungi într-un sat în care toată lumea te cunoaște. Mă găsesc, de fapt, în lumea ochilor pe care pictorul George Lövendal i-a fixat în nemurire. Cu amabilitatea gazdei, Lidia Lövendal-Papae, fiica pictorului, voi încerca să mă apropiez de picturile așezate pe pereții îmbătrîniți de vreme.

Nu demult, la Muzeul de Artă al R.S.R. a avut loc o seară muzeală închinată acestui pictor. Au luat cuvîntul oameni de artă, critici și scriitori, pictori și mesageri ai cîntecului popular. Acea seară de triumf și de îngîndurare a adus, iată, cit de cit, pictura lui Lövendal mai aproape de noi.

— Se știu multe despre viața pictorului, dar v-aș ruga, stimată LIDIA LÖVENDAL-PAPAE, să ne vorbiți despre tatăl dumneavoastră.

— Tatăl meu a lăsat deoparte noblețea pe care o moștenea și s-a dăruit nobleței sufletului de țăran român. A trăit mult timp în Bucovina și a putut cunoaște particularitățile deosebite ale celor de aici, reușînd să le redea în pictura sa tot zburcîmul lăuntric. Priviți aceste chipuri de țărani; demnitatea lor nu poate să nu te tulbure.

— Țăranii pictați de Lövendal sînt într-un permanent dialog cu istoria. Cum reușea să-i aducă în această stare de sublimă încordare?

— Tatăl meu zicea că țăranul rezistă la muncă dar nu la odihnă. Cînd îl așeza să pozeze, rupt de preocupările sale permanente, se girbovea, i se împănăjenea

ochii și nu visa decît să doarmă. Copil fiind nu vedeam în acel om decît o masă diformă și somnolentă. Aici intervenea tatăl meu. Din acest moment, adeseori auzeam un monolog: „Știi, pletele mătale sînt semnul răzeșiei, al libertății țăranului din vremuri străvechi, că moșii și strămoșii mătale au luptat pentru acest pămînt și pentru libertate? Pletele mătale spun că moșul dumitale a fost unul din oamenii apropiați ai lui Ștefan cel Mare. N-ai voie să stai ca un biet neputincios, trebuie să fii demn și mindru“. Pentru o clipă, sau pentru mai multe, țăranul își ridica fruntea și privindu-l cu umire, îndrăzneală și mindrie, chipul său lua altă expresie. Era de-ajuns ca modelul să reacționeze pentru o clipă.

— În pictura sa amănuntele sînt evidente. Se văd cicatrice, cutele frunții, crisparea buzelor.

— Nu de dragul realității stăruia în amănunt, ci dintr-o credință a sa. Atunci cînd vezi pe catafalac chipul tatălui tău, încerci să-ți imprimi fiecare trăsătură și nu numai frumusețea buzelor de păr ci chiar cicatricea din obraz, pe care o vezi pentru ultima oară. Și, poate că, peste ani, văzînd undeva, la altcineva, tocmai o cicatrice asemănătoare, întreaga ființă a celui dispărut îți va apărea chemată de dor... Tot așa, părinții acestui popor, pe care Lövendal i-a redat în pinzele sale, prin fiecare amănunt de pe chipul lor, doresc să trezească amintirea în fil, nepoți și strănepoți.

— Culoarele folosite sînt asemănătoare cu cele din natură blinde, ușor estompat, lăsînd loc luminii să-și împărtășe candoarea.

— Tatăl meu avea o vorbă: „din 100 de pictori, 101 sînt pictori de culoare“. Vorbind de culoare, știu că avea însemnate pe caiete diferite metode de obținere a culorilor din buruleni și frunze, adunate de la țăranii.

— Mi-ați vorbit despre arta populară românească. Locuința dumneavoastră este dominată de stilul popular, de culorile populare românești. De unde această înclinare?

— Dacă nu vibrez în fața artei populare nu poți spune că ești un bun român. Tatăl meu spunea că „arta este o vrajă“. „Tot ce nu vrăjește este meserie“. Nu mă consider o tradiționalistă dar nu pot înțelege de ce, uneori, trebuie să cerem explicații la unele desene sau picturi.

— A călătorit mult?

— A străbătut aproape toată țara, pictînd, chipuri de mirese, minăstiri și portrete de mîneri, dar niciodată de la vîrsta de 21 de ani, de cînd s-a stabilit în România nu a mai trecut granițele țării. La mare a ajuns o singură dată, cînd l-am dus eu.

— L-am ascultat pe Sabin Bălășa vorbind despre pictura lui Lövendal, citiți despre metoda de lucru a pictorului, despre inimaginabila virtuozitate în minuirea penelului, despre concentrarea și modestia cu care-și privea pictura. A vorbit înălțător și adevărat, simplu și sentimental, scoțînd în evidență merite pe care critica de specialitate ar fi trebuit să le aducă demult la cunoștința publicului. L-a cunoscut bine pe Lövendal, Sabin Bălășa?

— Vai, ce bine. Fiindu-i elev, Sabin Bălășa a avut prilejul să-l studieze, să-l înțeleagă și ca om, să-l pătrundă în cotloanele sufletului. Credința lui în artă era fără seamăn. Ați observat că multe tablouri nu sînt semnate. Nu ținea neapărat la asta. Era atît de convins că mai devreme sau mai tîrziu o ființă superioară va recunoaște arta încît nu se ostenea cu inițialele. Nici catedrala Notre-Dames nu e iscalită și totuși rezistă tuturor curențelor.

— Și totuși, ceva aveți pe suflet.

— Cred că ar merita mai multă atenție pictorul Lövendal. Nu pentru că e tata, ci pentru că „viața ar fi fost o veșnică singurare dacă n-ar fi fost arta“.

IOANA PROCA

Salon de grafică satirică

În acest an, Biroul de Turism pentru Tineret, organizează în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste și Uniunea Artiștilor Plastici, cea de-a IV-a ediție a Salonului republican de grafică satirică pentru tineret, în Stațiunea Tineretului Costinești, în perioada iunie-septembrie 1984 cu tema salonului „Nici muncă fără piine, nici piine fără muncă“.

La salon pot participa (membri sau nemembri ai U.A.P.) în vîrstă de pînă la 35 ani; autorii vor trimite minimum 4 lucrări pe adresa Biroului de Turism pentru Tineret, strada Onești, nr. 4-6, sectorul 1, București, cu mențiunea „Pentru — Salonul republican de grafică satirică pentru tineret“. Acestea vor fi însoțite de o fișă cu principalele date personale ale autorilor și o fotografie 4/6 cm. Dimensiunea exterioară a parspatului să fie de regulă de 42/60 cm.

Organizatorii și unele ziare și reviste centrale acordă premii.

FLĂCĂRA
LA DISPOZIȚIA
DUMNEAVOASTRĂ

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ „În calitate de vechi cititor al Bibliotecii județene Dolj (fosta „Fundatie Aman“), aş dori să vă semnalez o frumoasă inițiativă a acestui vechi și prestigios aşezământ de cultură. Prin grăja directorului institutului, prof. Tudor Nedelcea, s-a inițiat alcătuirea unor caiete bibliografice complete (cuprinzând nu

numai lucrările de referință, ci absolut toate scrierile tipărite în țară ori peste hotare), purtând pe coperti numele unor scriitori contemporani originari din Oltenia. Săplografiate, aceste caiete sînt la îndemina oricărui cititor interesat. Iar cititori interesați sînt destul!” (Romeo Popescu, Craiova).

■ „La noi, la Curtea de Argeș a luat ființă un cabinet de acupunctură pe lângă policlinica spitalului, specialist fiind dr. Irina Reichel. Trebuie însă să spun, ca om care sînt un statornic pacient al amintitului cabinet, că nu prea există condiții pentru aplicarea tratamentului cum se cuvine. Mai întîi că dr. Reichel lucrează singură, nemaiputînd face față asaltului de pacienți; în al doilea rînd, spațiul devine neîncăpător din cauza supraîncălzirii. Sperăm cu toții ca aceste rînduri să aibă ecoul convenit asupra celor în măsură să rezolve problema!” (Musat Ion, Curtea de Argeș, strada Eroilor nr. 15)

■ **Consiliul popular municipal** Roman ne face cunoscut că sesizarea lui Costică Tudorache s-a dovedit a fi reală în cea mai mare parte. S-au confirmat deficiențele privind organizarea și evidența la capitolul manoperă și transport (privitor la construcția ghețării din complexul studentesc Tei de către Grupul de șantiere nr. 8): La baza Ozana nu există un registru de evidență a comenzilor pentru confecții executate, s-au acordat cantități de lucrări care nu justifică manopera plătită, iar la transporturi nu s-au completat bonurile de transport cu datele impuse de formular și dispozițiile C.C.M.B., după cum, s-au confirmat unele curse ce nu au putut fi justificate. Tot la Ozana nu s-a completat registrul de poartă cu datele privind mișcarea autovehiculelor. Măsurile luate au fost pe măsura faptelor: s-a dispus recuperarea sumelor incasate necuvenit; măsuri pentru introducerea și înținerea la zi a registrelor și a evidenței; înlocuirea șoferului de pe autobasculanta 34 B 7330; Cristian Constantinescu a fost eliberat din funcția de șef de lot gradul III și trecut în funcția de șef de lot gradul IV, după cum au fost retrogradați, cu o gradatie pe 3 luni, alți doi lucrători.

■ „Tatăl meu, Ion Calinovschi, în vîrstă de 72 de ani, domiciliat în Sulina, strada Octombrie Roșu 92, este posesorul unui frigider „Arctic“ foarte frumos, dar care, deși cumpărat doar din septembrie anul trecut, n-a funcționat decît cinci zile. Atelierul reprezentanței din Tulcea a fost înștiințat imediat, în scris, de acest fapt. Nici un răspuns! Ce să facă tatăl meu? Să ia „Arcticul“ în spinare și să se deplaseze, cu vaporul, 70 km pînă la Tulcea? Nu-i prea mult pentru un om bătrîn?” (I. Calinovschi, bd. Lenin 52, Constanța)

■ **Golea Constantin din satul Cioroboreni, comuna Jiana, județul Mehedinți**, apelează, pe această cale, la bunăvoința cititorilor pentru a-și procura medicamentul „Vladilrad“!

■ **Consiliul popular județean Brașov** ne comunică, privitor la sesizarea Emiliei Neagu din Brașov, că se confirmă faptul că gestionara magazinului I.L.F. nr. 39, Lupu Irina, a vindut, uneori, marfă după ora închiderii, preferențial, direct din magazin. Biroul executiv al C.O.M. a sancționat-o cu „muștrare scrisă“.

■ „Vă scrie Eugen A. Mihache din satul Calapodestii, comuna Dealul Morii, județul Bacău. Sînt pensionar dar nu pot trăi fără să muncesc. Țin vacă de lapte, cresc taurasi (în fiecare an predau statului cite un vițel sau taurăș de 330—450 kg) și, pentru agonisirea hranei animalelor, ca și pentru nevoile mele personale, trebuie să fiu mereu cu sapa sau cu coasa în mînă. De-asta vă scriu, să-i rugați pe tovarășii care fabrică sape și coase (este vorba de lucrătorii cooperativei „Munca“, aparținînd UCECOM) să se gîndească mai mult la calitatea acestor unelte. Sînt făcute dintr-un material feros de slabă calitate și, pe deasupra, sînt și foarte grele, își smulg brațul din umăr. Iar cînd mai și trudești pe pămînturi grele, pe ripi și pe pante abrupte (cum sînt pămînturile din satul meu), nu mai e muncă, e chin!”

■ „Sînt locatară a blocului 38, scara C, apartament 36 din cartierul Cantemir, strada Bir-

sei, Sibiu. Din cauza izolației necorespunzătoare lucrate, apa a pătruns în apartament, făcîndu-l de nelocuit. OJCVL Sibiu, sesizat de situație, tace!” (Șchiopu Victoria, Sibiu)

■ **Întreprinderea pentru construirea și vânzarea locuințelor București** ne comunică, privind sesizarea Asociației de locatari de la blocul 6 A 1, strada Soldat Iosif Ion, că parte din deficiențele, cum ar fi chepengurile și înlocuirea geamurilor sparte, au fost rezolvate, urmînd ca pentru celelalte să se întocmească liste pentru fiecare apartament în parte astfel ca ele să fie executate de constructor imediat.

■ „Din luna septembrie '82 mi s-a repartizat un apartament cu două camere în Constanța. De atunci și pînă în februarie '83 mi s-au reținut pe ștat de plată chirie și întreținere pentru ambele apartamente. În sfîrșit, am fost plimbat de colo-colo cu promisiunea că mi se va rezolva situația, cert este însă că și în prezent lucrurile au rămas la fel. Mă întreb, în baza cărei legi mi s-a reținut, în continuare, suma aferentă cheltuielilor de întreținere și chirie pentru un apartament pe care eu îl predasem legal altei familii?” (Blagoci Nicolae, Constanța, strada Lirei nr. 51, bloc FC 18, scara A, ap. 5).

■ **Asociația de locatari din strada Careiului nr. 6—8 (micro 14) Satu-Mare**, ne anunță, prin vicepreședintele ei, Iosif Sălăjan, transformarea unor apartamente în... locuințe lacustre! Apartamentele de la etajul IV al blocurilor 13 și 14, administrate de această asociație, sînt supuse, încă din anul 1980, unui veritabil asediu al infiltrărilor de apă. Intervențiile insistente pentru repararea hidroizolațiilor s-au izbit și se izbesc de refuzul îndărătnic al EGCL-ului. Locatarii încă n-au disperat. Sînt siguri că EGCL-ul le va procura niște bărci.

■ „În noiembrie 1983 am sesizat organelor de drept o serie de nereguli de la Depozitul de alimente ICRA Oravița, datorate șefului de depozit, Emil Deliu. Cercetările efectuate mi-au dat dreptate. Mi s-a comunicat în scris, de către Ministerul Comerțului Interior și Militia județeană Caraș-Severin, că „se vor lua măsurile corespunzătoare” și că „seful de depozit va fi schimbat din funcție și i se va întocmi dosar penal”. Și, într-adevăr, E. Deliu a fost schimbat... Adică nu mai este, la ceasul de față, șeful depozitului de alimente, ci șeful altui depozit al ICRA, cel de ambalaje, păstrîndu-și, bine mersi, retribuția și toate celelalte drepturi. (S-a făcut, practic, o rocadă, șeful depozitului de ambalaje trecînd în locul lui, la alimente). Teribilă sancțiune!” (Delicia Leopold, Oravița)

■ Ne scrie **Constantin Virteș din comuna Bogați, satul Chițești, județul Argeș**, împreună cu alți 9 consăteni. Ne roagă să intervenim pentru rezolvarea unei probleme mărunte — privită de la distanță, dar pentru ei, cei ai locului, extrem de importantă. Este vorba de construirea unui podet, ceva mai larg decît cel existent, peste cîmpa Glimbocului, amplasat între satele Chițești și Cureeni. Lipsa lui îi obligă, cînd vin ploile, să facă un ocol foarte mare, rămînd uneori izolați de comună. Rugăm și noi pe cei în măsură să rezolve problema să recepționeze apelul oamenilor, ajutîndu-i efectiv.

■ **Ministerul de Interne**, privind sesizarea lui Rotaru Mihai din Halta C.F.R. Tărtăria, județul Alba: „Se confirmă aspectul privind comiterea de infracțiuni. Astfel, la 5 aprilie 1983 s-a stabilit că Tomulescu Valentin, muncitor la Districtul L din stația C.F.R. Mintia, a sustras dintr-un vagon aflat în gară 8 saci cu făină de griu și împreună cu Dolcan Gheorghe, care avea căruța cu un cal, și concubina sa, Lazăr Maria, i-au transportat pe ascuns. Primii doi au fost cercetați în stare de arest, iar Lazăr Maria, în stare de libertate, avînd în îngrijire 3 copii minori, fiind condamnați la judecătoria Deva pentru faptele săvîrșite“.

■ **Constantin Ciocăianu și alți cinci săteni din satul Gura Șușitei, comuna Ionești, județul Gorj**, ne trimit un emoționant „SOS”: „Pe lângă satul nostru trece un pîriu. Acest pîriu avea apa limpede cum e cristalul. O beau vitele, o foloseam și la irigații grădinilor de legume înșirate pe malul lui. De doi ani, într-un sat vecin, aflat mai sus de noi (Șușița, comuna Grozăvești, jud. Mehedinți), s-a înființat o crescătorie de păsări. De atunci, pîriul nostru a căpătat culoarea păcurii, din cauza dejecțiilor deversate în el. S-a creat o periculoasă sursă de infecție, apa infectată putîndu-se infiltra în fîntini; de pe acum orăntăniile și vitele noastre au început să se îmbolnăvească. Ne-am plîns Sanepidului, dar nimeni nu ne aude”. Chiar nu vrea nimeni să audă necazul oamenilor din Gura Șușitei?

■ „În urma unui virus gripal mi s-a accentuat hipertiroidia nodulară de care suferam de multă vreme. Fiind și bolnavă de inimă (cord ischemic), trebuia să fiu operată urgent și, mai ales, cu grijă maximă. Un simplu bilet de trimitere de la Pitești, expediat Institutului „C.I. Parhon”, a fost de ajuns ca să mi se salveze viața. Am fost internată urgent și operată de dr. chirurg Alexandru Damian. Din două în două luni revin, pentru control, la domnia-sa, și de fiecare dată îl întreb: „Spuneți-mi, vă rog, ce vă datorez pentru că m-ați salvat?” „O floare” îmi răspunde. (Lily Ciumber, Str. Victoriei 87, Pitești)

■ **Ministerul Educației și Învățămîntului**: „Urmare adresei dv. privitoare la sesizarea lui Radu Alexandru din București, vă comunicăm: Ținîndu-se seama de pregătirea sa de specialitate (absolvent al școlii postliceale de biblioteconomie) cit și de infirmitatea pe care o are, i-am oferit post de bibliotecar la Școala generală nr. 190, unde funcționează de la data de 15 februarie a.c.“.

■ „Am cumpărat recent cartea „Lucian Blaga și cultura populară” de Al. Teodorescu (Ed. Junimea, 1983). Uitați-vă și dv. ce „perle” pot fi întîlnite în mai fiecare pagină: „Înscrierea poetului, a cărui volum...” (pag. 28); „Poetul reia motivul arborelui, a cărui rădăcini...” (pag. 104); „Năstureii moi de lîngă ale viitoarelor cornite...” (pag. 88) etc. etc. Oare abordarea unei teme mari, generoase, să te scutească de respectarea regulilor gramaticale elementare ale acordului?” (Doina Șişman, studentă, strada Sărării 220, Iași)

■ **6 asociații de locatari de pe Calea Moșilor (nr. 227—235, blocurile 37, 33, 39 A, 41, 43 45, 47)** „colaborează”, cu ștampile și semnături în regulă, la o scrisoare din care desprîndem: „Din luna ianuarie 1983, apartamentele de la etajele superioare (5—10) ale blocurilor noastre sînt lipsite complet de apă caldă. Furnizorul este punctul terminic nr. 4, aparținînd Dispeceratului de termoficare Colentina. Toate reclamațiile noastre, adresate și acestuia „furnizor” care nu furnizează ceea ce are datoria să furnizeze au rămas fără răspuns. Și situația asta durează de mai bine de un an de zile!”

■ **Ministerul Comerțului Interior** ne răspunde, privitor la rezolvarea scrisorii lui Alexandru Voicu: „Cele sesizate sînt juste, dispunîndu-se întreprinderii reincadrarea petentului în funcția de electrician, funcție avută la data pensionării pentru invaliditate. Deja reincadrarea lui a fost făcută!”

■ O lungă și patetică scrisoare ne adresează **Geo Dobrin din satul argeșean Aref**, deplîngînd soarta căminului cultural din localitate. Dintr-un focar de cultură celebru în zonă, răsplătit cu numeroase distincții, acest aşezămînt a ajuns — scrie corespondentul nostru — o oarecare alcătuire de ziduri care este ținută mai mult sub cheie. Printre alte lucruri pe care Geo Dobrin nu le înțelege este dispariția unor instrumente care, conform deciziilor luate la nivel județean, trebuiau să se afle, de

mult în posesia artiștilor amatori din Aref. Este vorba de o stație de amplificare, 3 acordeoane „Sonica”, un clarinet, o vioară 10 fluier, făcute pe comandă, toate noi, oferite ca premiu pentru activitatea ansamblului folcloric de aici. Respectiv instrumentele nu au ajuns în Aref nici pînă azi.

■ Tot despre un cămin cultural cu tristă soartă ne scriu **tinerii din Vasilați, județul Călărași**. Există în curtea acestui cămin un adevărat parc, cu alei de brazi, loc de recreere pentru cei ai locului. O ciudată hotărîre luată pe plan local a avut drept urmare apariția, în locul acestui părculeț, a unei plante tehnice — ricinul. Se întrebă nedumeriți: ce caută plantația de ricin în inima satului cită vreme, la marginea comunei există atîtea locuri virane, pradă bălărilor?!

■ **Regionala Căi ferate Iași** ne comunică rezolvarea favorabilă a solicitării lui Emil Bălan. Începînd cu data de 3.1.1984 i s-a reanalizat situația în sensul că i s-a emis o nouă comunicare de încadrare pe post de lăcătuș montator agregate energetice și de transport LD, funcție corespunzătoare calificării de bază pe care o are.

■ **Dumitru Dragomir din București, Aleea Imasului nr. 7, bloc 42, scara A, etaj 2, apartament 9**, sesizează mai multe nereguli ce persistă în stația C.F.R. Găești Dimbovită. Sala de așteptare a fost toată iarna înghețată, la ușa de la intrare are geamuri sparte, lipsește lumina la grupurile sanitare s.a., totul dovedind indiferență și lipsă de respect față de călători.

■ **Ne scriu 90 de elevi navetiști din satele Frincești, Coșari și Surpatele de Vilcea**, toți elevi ai școlii generale din comuna Băbeni. Propun conducerii întreprinderii de transport două variante de trasee ale curselor (starea lor prezentă neputînd continua — merg pe jos către școală): 1. Autobuzul Horezu-Surpatele-Rm. Vilcea să fie reintrodus în circuit cu plecarea din Horezu la 10.30, iar din Rm. Vilcea la 13.30. 2. — În cazul în care nu se poate introduce în circuit acest autobuz propun ca autobuzul Govora-Băi — Dezrobiți (care pleacă la ora 12.00) să plece la ora 11.00 și să-și prelungească traseul cu încă 8 km — pînă la Băbeni-gară, iar de acolo să plece la 14.00.

■ **Consiliul popular al municipiului Bacău** ne anunță că în urma verificării sesizării Mariei Sandu, au constat următoarele. Maria Sandu a fost încadrată pe perioadă determinată ca muncitoare necalificată la Agrocoop Bacău. În 1981 i s-a încheiat contractul de muncă pe perioada nedeterminată la această unitate — după cum se dovedește din dosarul personal. Neînțelegera constă în faptul că nu i s-a remis o copie după contract și petiționarei, vina fiind a inspectorului de personal Munteanu Ana, care a fost sancționată administrativ cu „muștrare” pentru această greșală.

■ **Consiliul popular județean Vrancea**: „Privînd modul de soluționare a cererii Aureliei Rozeanu din Arjud, vă comunicăm: În urma rezultatelor investigațiilor medicale prezentate la Comisia județeană de expertiză medicală și a anchetei sociale efectuate, Comisia de expertiză medicală a propus Comisiei județene de pensii să i se acorde din nou gradul II de invaliditate.“

■ **Primim de la Oficiul de informare documentară pentru industria construcțiilor de mașini**, sub semnătura șefului de compartiment A. Schlanger, trei propuneri concrete menite să îmbunătățească transportul în comun în zonă. 1. Mutarea stației autobuzului 135 și 235 —

Calea Văcărești, cu direcția de mers către centru, la o mică distanță mai jos pentru a avea stație comună cu 131. 2. Readucerea a două linii de troleibuz — una avînd traseul spre Gara de Nord și una către Aeroportul Băneasa — pe ambele direcții de mers pe Splaiul Unirii, așa precum au circulat inițial, urmînd a avea stații comune cu cele ale autobuzelor 3. Readucerea liniei de tramvai 1 pe vechiul traseu: Abator—Timpuiri Noi—St. Gheorghe—Colentina.

Pagină realizată de
GEORGIA ȘTEFANESCU

Poșta redacției

■ **Asociația de locatari** — bd. D. Golescu nr. 43 — București: Cotele de întreținere pentru furnizarea energiei termice pentru încălzire și apă caldă, transmise de G.I.G.C., se repartizează de către asociație. Facturarea energiei termice se face în rate lunare și se regularizează pe semestru, în limita februarie și august de către G.I.G.C., în funcție de cantitățile de energie termică efectiv consumate și care au fost măsurate la C.T.D.-uri ■ **Maria Burascu** — Giurgiu: Ca soră a decedatei nu puteți beneficia de pensie de urmaș ■ **Ioana Băltoiu** — Roșiori de Vede: Puteți depune o nouă plîngere penală în vederea tragerii la răspundere pentru neplata pensiei de întreținere chiar dacă nu cunoașteți adresa și locul de muncă al fostului soț, identificarea domiciliului revine organelor de urmărire penală ■ **Viola Ticeșu** — Sinaia: Începînd cu 1.IX.1983, în retribuția medie, calculată pe ultimele 60 de luni, la retribuția tarifară de încadrare se adaugă și sporul de vechime în muncă în aceeași unitate ■ **Aurel Agapi** — Piatra Neamț: Blocul în care locuim, avînd părți comune la etajele superioare, suportate și dv. cheltuielile pentru funcționarea liftului ■ **Andrei Eugenia** — Iași: Adresați-vă Oficiului farmaceutic Iași, str. Smirdan nr. 19, care a primit medicamentul și care vă va indica farmacia de unde puteți să-l obțineți în baza prescripției medicale ■ **Mihai Niță** — Sînnicolau-Mare: Concediul suplimentar de odihnă pentru condiții deosebite de muncă se acordă de către unitate care, cunoscînd concret condițiile în care prestați munca, poate să stabilească, în baza reglementărilor în vigoare, dacă puteți beneficia de alimentație specială și concediul de odihnă suplimentar ■ **Fănică Alexandru** — Buzău: Unitatea nu poate dispune încetarea activității celui care a cerut înscrierea la pensie decît după ce a primit decizia de pensionare ■ **Grup profesori** — Iași: Gradele didactice obținute de profesorii absolvenți ai institutului pedagogic sînt valabile numai pentru nivelul studiilor pe care le-au avut profesorii în cauză la acordarea lor ■ **Mihai Dochitoiu** — Strugari (Bacău): În Decizia Centrocop nr. 250 din 1983 se prevede ca personalul operativ și muncitorii din unitățile comerciale pe timpul cit acesteia se află în inventar planificat sau în cazul verificării gestionarilor la cererea organelor de urmărire sau control, va fi retribuit în raport cu realizarea sarcinilor de muncă.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Omul, o lume mică

Minus 300, plus 97000, egal 6,6...

Hm! Să fie vorba de o „eroare“ de calcul?... Într-adevăr, vom anticipa noi, pentru a nu vă pune răbdarea la încercare, rugându-vă, în schimb, să aveți paciența de a urmări atent și, dacă se poate, cu un dram de interes civic, datele esențiale cuprinse în această „ecuație“ economico-social-judiciară...

Deci, primul element, acel „minus“, care înseamnă 300 lei găsiți lipsă, în gestiunea restaurantului „Debarcader“ din orașul Buftea, al cărui responsabil era Anghel Radu, este rezultatul (?!) unui inventar executat la solicitarea Miliciei din localitate, care primise mai multe sesizări despre o serie de ilegalități săvârșite de acesta, cu îndrăzneala tipică individului lacom, pus pe căpătulă, dar și „cu abilitate, cu șiretenie, care poate induce în eroare, la prima vedere“ — se aprecia în sesizările respective.

Ce putea să însemne, așadar, acel minus de 300 lei, la o gestiune de restaurant? Exact o picătură la un butoi de câteva sute de litri...

Ar fi trebuit, nu?, să se ceară scuze pentru deranj și totul să reintră pe făgaș... obisnuit.

Ofițerii Nicolae Matea șeful miliției locale și Dumitrache Brindus, de la economic, ar fi rețors la această formulă, politicoasă și simplă, dacă n-ar fi știut... ceea ce știau.

Așa că, fără să se lase impresionat, împreună cu colegul lor Gheorghe Nenciu de la cercetări penale, au început să verifice cu atenție documentele de evidență contabilă, să audieze martori atit din rândul personalului care lucra în restaurant, cit și al consumatorilor, rezultând în final, indubitabil, că prin câteva procedee infracționiste — cunoscute, de altfel, dar aplicate de gestionar, cu o anumită discreție, între care, pretinderea zilnică, de la barmani a sumei de câteva sute de

lei, impunerea ospătarilor să deconteze băuturile, în special berea, cu supraprețul stabilit de el, introducerea de băuturi alcoolice procurate de la alimentara — între altele 250 sticle (1/2 litru) de Bitter, de la care a realizat un plus de 27,50 lei pentru fiecare sticlă vindută și altele, incit în numai 8 luni, Anghel Radu a realizat un câștig suplimentar ilegal de 97000 lei.

Și ne mirăm, uneori, cum reușesc, unii să se chivernească, să se „descurce“ chipurile, obținând, în timp record, în cazul respectiv — 8 luni, cit nu reușesc alții, prin eforturi proprii, fizice și intelectuale, dar și prin corectitudine, nici în doi-trei ani.

Ne mirăm, ne indignăm, pe bună dreptate, dar nu ne punem întotdeauna și întrebarea: de unde? prin ce mister pot fi realizate asemenea câștiguri fabuloase?

Iată că în cazul fostului responsabil de la restaurantul „Debarcader“ din orașul Buftea, s-au găsit cițiva cameni care, cunoscând preocupările rapace ale acestuia, să-și pună și întrebarea: de ce trebuie să tolerăm asemenea apucături meschine?

Și au procedat în consecință. La rândul lor, ofițerii de miliție, cărora le-au parvenit sesizările, după ce s-au convins că așa stau lucrurile, au procedat, metodic, la stabilirea certă a realității, fără să se lase induși în eroare de aparențe, precum rezultatul inventarului amintit.

Și astfel, instanța de judecată l-a condamnat pe Anghel Radu la 6 ani și 6 luni închisoare, pentru delaoidare și abuz în serviciu-contră intereselor obștești și contra intereselor persoanelor.

El, da, a fost, într-adevăr, o greșală de calcul, dar din partea fostului responsabil de restaurant...

MIHAI GROZAVU

Omul — interioare de conștiință

Tată și (totodată) fiu

Mamă, tată și fiică. Familia Apostol. Ploiești, 1962. Fiica are doi ani. Rămine cu mama. Mamă și fiică își ajung una alteia. Tatăl se recăsătorește. De trei ori.

1982. Mama nu s-a mai recăsătorit. Fiica a terminat școala și s-a calificat desenatoare tehnică la Întreprinderea 1 Mai. Tatăl a urcat pină în apogeul unei cariere administrative și nu mai e demult tinăr. N-are alți copii. Relațiile între ei sint intimplătoare, cind sint.

(Dați-mi voie să iau o gură de aer, fiindcă nu sint nici atit de sec, nici atit de calm cum ar putea să arate rindurile de mai sus.)

Deci bunicul (tatăl tatălui) lasă nepoatei lui, într-o formă convenabilă pentru amindoi (contract) o parte din casă și din mobilă în valoare de 18 000 lei. Poate bunicul a resimțit obscur nedreptatea destinului față de nepoata sa și a vrut să compenseze în acest fel vitregia impusă de tată. Dar bunicul moare...

Tatăl, ajuns în apogeul unei cariere administrative, fără alți copii, cheamă în judecată la parțaj, în calitate de tată al decedatului pe văduva acestuia și pe propria sa fiică pentru 34 000 lei sumă pe care bătrînii, amindoi, o obținuseră din vinzarea unei case în urmă cu ani; pentru cei 18 000 lei negociați cu nepoata; pentru 5 139 lei, CAR contractat de bătrîn la Casa pensionarilor (nu rezultă de aici că bătrînii nu mai aveau bani?); pentru 1 300 lei, ultima pensie a decedatului și pentru 800 lei ajutorul de înmormintare. Nici o exagerare!

Fiica ne scrie: „Insolența de a nu-și fi ajutat tatăl, pe bunicul meu, niciodată, nu e întrecută decit de pofa aceasta pentru banii unei bătrîne și pentru acea părțică din casă cedată mie, fiica lui.

Instanțele locale dau câștig de cauză tatălui, ajuns la apogeul carierei sale. Nu însă și Tribunalul Suprem.

Restul sint întrebări retorice sau de natură morală și se formulează implicit.

NICOLAE CRISTACHE

Țăranul nr. 38 Mateești
vrea să fie nr. 91 Alimpești

În zilele cind la Alimpești se făcea recensămîntul animalelor, pe la începutul lui februarie, Nicolae Andronie a urmărit itinerarul uneia dintre comisii cu atenția pe care e probabil că a dovedit-o și în armată, cind în urmă cu vrea 30 de ani era sergent și avea misiunea de observare a spațiului aerian. De data asta era atent ca nu cumva comisia să treacă pe lîngă casa lui fără să intre în curte și să-i numere animalele. Seda la poartă cind au apărut cei trei membri ai comisiei dar în gospodăria lui n-au intrat, i-au spus că nu are rol în registrul agricol și au trecut mai departe. Nicolae Andronie se duce la Tirgu Jiu, ajunge la tovarășul Vasile Crețan, secretar al Consiliului popular județean Gorj, și primăria Alimpești primește dispoziție să recenzeze vitele din gospodăria țăranului. Era vorba, dealtfel, de respectarea dispozițiilor unui decret. Recensămîntul se face iar dovada e trimisă primăriei din comuna Mateești — Vilcea.

Story Nicolae Andronie. Alimpești se află la marginea dinspre Vilcea a județului Gorj iar Mateești la marginea dinspre Gorj a județului Vilcea. Între cele două comune sint doar vreo cițiva kilometri. Nicolae Andronie e de fel din Mateești. Prin '55 el s-a însurat cu Elena Șarpe din Alimpești. În '67 nevastă-sa moștenește de pe urma unei mătuși o casă și câteva hectare de pămînt. Începînd din '70, pe buletinul de identitate al lui Andronie apare că domiciliul lui stabil e în comuna Alimpești. Din pricina de neînțeleș el nu-și poate deschide însă în această comună și rol în registrul agricol. Citim în registrul de la Mateești, la pagina 38, că la 14 martie 1975 cineva a scris: „Partidă închisă. Mutăție în comuna Alimpești, județul Gorj“. Dar la Alimpești nu ne putem lămuri cum de nu i s-a deschis aici un rol nou, la pagina 91, unde avusese rol mătusa moștenită de nevasta lui Andronie. Secretarul primăriei, Dumitru Vlăduțescu, zice că registrele vechi au fost depuse la Arhivele Statului. Așa că Nicolae Andronie continuă să fie trecut tot în registrul agricol din Mateești. „Am încercat — zice el într-o scrisoare adresată redacției — să-mi achit singur impozitele către stat pe clădire și animale trimitînd cu mandat postal la secția financiară a județului Gorj sumele ce ar fi trebuit să le plătesc Consiliului popular. De fiecare dată sumele mi se returnau, comunicîndu-mi-se că nu am rol în Alimpești“. Pe de altă parte, își neglija datorile la Mateești.

Nouă și cu unu, zecă. Nichit Drăghici, secretarul primăriei Mateești: „Andronie avea de plată, pe ultimii trei ani, 4 032 lei. Și ne-a zis că are bani, dar nu plătește aici, ci să mergem la Alimpești. În octombrie anul trecut am plecat la Alimpești tot Biroul Executiv 9 oameni, și cu

el 10. Am luat 12 oi. Am vrut să le dăm la cooperatie cu 10 lei kg viu, pentru sacrificare, dar erau oi bune, oi de reproducție, tinere. Le-am dat la C.A.P. cu 12,50 lei kilogramul, preț oficial. Am obținut 5 250 lei. Diferența am păstrat-o pentru plata impozitelor pe acest an.“

Pur și simplu un sfat. Pavel Banu, instructor la Comitetul județean de partid Vilcea: „Trebuie să restituiți diferența, să-i înapoiati omului banii“.

Sentimente. Primăria din Mateești, Elena Gică: „Am și eu animale și m-a impresionat cind s-a făcut sechestrul celor 12 oi că una avea piciorul rupt și Andronie a zis să fim atenți, să n-o luăm din neabagare de seamă și pe-aceea“.

Nu numai oile. Nichit Drăghici: „Am zis că 95 la sută trăiește aici cu familia și aici muncește, așa că am cerut miliției să-i facă din oficiu domiciliul stabil la Mateești, pentru că se poate face și din oficiu. Cind am făcut sechestrul, i s-a luat și buletinul“.

Drumuri. Nicolae Andronie: „Imediat pe 26 octombrie, am plecat și am fost în audiență la tovarășul Stefan Babu, secretar al Consiliului popular județean Vilcea, care a transmis Consiliului popular Mateești în prezenta mea, telefonic, să elibereze animalele iar dacă am ceva impozite neachitate să fie transmise la Gorj, unde am domiciliul stabil. Buletinul cred că mi-a fost ridicat pentru ca eu să nu mă mai pot adresa și să nu mai pot intra spre a raporta organelor în drept abuzurile ce mi s-au făcut. Nici în prezent nu am buletin sau vreo dovadă, așa că sint un vagabond“.

Necesara înțelepciune. Vasile Crețan, secretar al Consiliului popular județean Gorj: „Chiar dacă țăranul mai trecea la Mateești, nu trecea un hotar între județul nostru și nu mai știu care țară din lume“. — Nicolae Andronie a găsit înțelegere și la Tg. Jiu și la Rm. Vilcea. Și de la dv. și de la tovarășul secretar Stefan Babu a primit sfatul de a face cite o cerere la Mateești și Alimpești pentru a-și transfera rolul din registrul agricol. A făcut cererile, dar fără rezultat. — Am vorbit cu secretarul primăriei Alimpești, Dumitru Vlăduțescu. I-am spus să deschidă rolul. Să facă exact ce spune Decretul 692 privind registrul agricol, cetățeanul avînd domiciliul stabil în Alimpești, locuință, animale etc. Depinde și de înțelepciunea de care trebuie să dea dovadă cel ce sint datori să rezolve problema.

O nouate cu ștampilă. Dumitru Tăpirlan, șeful postului de miliție din Mateești: „Pe la mijlocul luni martie i-am făcut, din oficiu, domiciliu stabil pentru comuna Mateești“.

Dialog. Sintem martorii acestui schimb de cuvinte: — Ia-ți buletinul, tovarășe Andronie. — Nu-l iau, tovarășe șef. Eu

am domiciliul în Alimpești, nu unde scrie în buletin.

Precizări. Dintr-un schimb de adrese între primăriile Alimpești și Mateești. Zic cel din Alimpești: „Precizăm că acest cetățean, dacă ar avea conștiință și ar fi un om corect, nu ar mai fugi cu oile de la Mateești la Alimpești în fiecare an în noaptea cind începe recensămîntul animalelor“. Și tot ei, în paragraful următor: „Precizăm că în fiecare an susnumitul vine pe raza comunei noastre cu o zi pină începe recensămîntul cu oi, miei etc — pentru a le înregistra în comuna Alimpești“. A fugit Andronie undeva cu avuțul lui pe patru picioare ca să-l ascundă, să nu-l declare? O dovadă, și nu-i singura, e chiar felul cum s-a făcut recensămîntul animalelor din gospodăria lui — la sesizarea lui — în luna februarie din acest an.

Duel cu miei și cu mioare. Nicolae Andronie: — Adică 12 oi mari, luate pe ales, fac 4 000 de lei? Nichit Drăghici: — Și dacă-ți luăm și cele 14 sau 16 mioare, adică miei fătați în primăvara lui '83, pe care aveai datoria să-i declari în 7 zile și pe care nu-i declarasei nici după 7 luni, în octombrie? Aveam dreptul să-ți luăm și nu ți i-am luat. Vezi? — Păl i-am declarat la recensămînt, în februarie anul ăsta. — Eu vorbesc de perioada dintre recensăminte. Iar după recensămîntul din februarie ai declarat miei fătați în primăvara asta? — O să-i declar. Dar mie de ce nu mi se dau măcar miei fătați de oile sechestrate?

E loc și pentru gesturi frumoase. Gheorghe Girmiceanu, plutonier major de miliție la Alimpești: „Anul trecut, prin septembrie, a venit Andronie la mine să-l ajut să contracteze un minzat de 350 de kilograme. Am vorbit cu primarul și, chiar dacă n-avea rol în registrul agricol, pină la urmă a dat minzatul. L-a dat pe numele Lucreției Tomescu“. Andronie ține la teșcherea dovezile, mai multe, ale contractelor încheiate și la Alimpești și la Mateești.

Un fel de tîrg. Nicolae Andronie e tre-

cut în registrul agricol de la Mateești și cu cele 12 oi sechestrate în octombrie '83, pe care el le-a declarat în februarie '84 că ar mai fi ale lui. Secretarul primăriei Mateești zice: „Îți scădem cele 12 oi și în locul lor îți înregistram miei fătați în primăvara asta. Sau nu-ți mai scădem oile și atunci nu mai e nevoie să vii să înregistrezi miei. Adică miei! Aștia ar compensa, în registrul agricol, cele 12 oi.“

Nici un fel de tîrg. Pavel Banu: „Să i se scadă cele 12 oi sechestrate iar el să declare miei. Altfel se ivesc încercături cu contractele. Dacă miei sint trecuți în registrul drept oi, cum o să dea omul de pe urma lor lină?“. În urma revelației că se poate vorbi, iată, și limpede despre situația lui, Andronie parcă prinde curaj: — Dar oile sechestrate n-aș putea să i iau înapoi și să plătesc cei 4 000 de lei. — Despre alea nu mai e de vorbit decit dacă deschizi proces. Faci cum vrei.

Ce e de făcut? Mă aflu în biroul tovarășului Vasile Crețan cind vorbește cu secretarul primăriei Alimpești și-i spune să deschidă lui Nicolae Andronie rol în registrul agricol din moment ce are cerere. Două ore mai tirziu, la Alimpești, Dumitru Vlăduțescu zice: „O să facem imediat o adresă către Mateești, să transfere aici rolul lui Andronie“. După alte cîteva ore, la Mateești, secretarul primăriei, Nichit Drăghici, spune la rîndu-i: „Să facă o cerere-declarație cu soția și copiii majori și să arate că nu e a lui casa din Mateești ci a părinților lui, precum susține. Asta pentru că are și la Alimpești casa moștenită de soția lui și va trebui să înstrăineze una. Biroul Executiv va analiza și decide să rămînă casa din Mateești la rolul tatălui lui Andronie. După asta se poate transfera la Alimpești. — Am vorbit cu cei din Alimpești, ei vor cere chiar azi-mîine să le transfereți rolul. — Perfect, acum el trebuie să se grăbească.“

Încă o întrebare. Nicolae Andronie: „— Și buletinul? Fără el mă sint neutralizat. Pină la mijlocul lui martie, cind mi s-a mutat domiciliul stabil la Mateești, mi-a fost reținut buletinul aproape 5 luni, fără să fi comis nici o infracțiune. De ce?“. Răspunsul e așteptat, desigur, din partea organelor în drept județene. Și putem să ne mai întrebăm și dacă a ajutat la ceva mutarea domiciliului stabil al lui Andronie la Mateești, cind el vrea — și are dreptul să vrea — ca în toate actele, și de evidență a populației, și de evidență a registrului agricol, să se numere printre țărani din Alimpești.

Nici o confuzie între județ și comună. De bună seamă, „story Andronie“ n-ar mai fi reținut nimănui atenția dacă primăriile din cele două comune s-ar fi conformat dispozițiilor primite de la autoritățile județene. Lămurirea în primul rînd a acestui fapt credem că este de așteptat din partea Consiliilor populare județene Vilcea și Gorj. Avem certitudinea că o astfel de operație e necesară precum ni se pare că e necesar să se știe la Mateești și Alimpești că județele Alimpești și Mateești nu există.

DUMITRU ELIADE

Ascultă cu plăcere și nu vorbi mult

FĂRĂ
PREJUDECĂȚI

• Dorul de întinderile albastre • Prima stație sturionicală românească • Cum pot fi realizate câștiguri fabuloase? •

La poalele muntelui Consulu, un cioban domesticește vântul

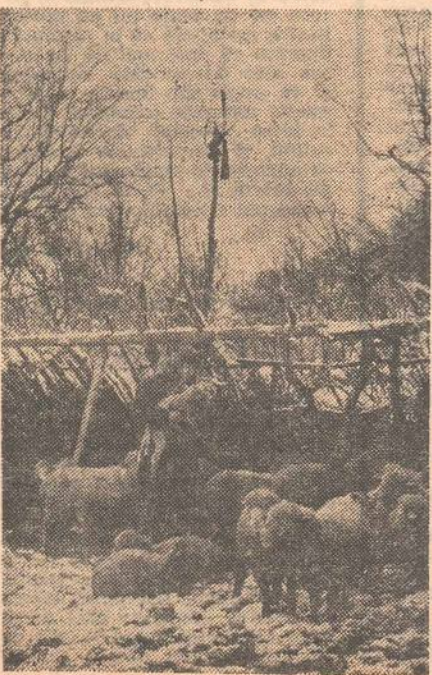

Ideea i-a venit mai demult. După ce a cutreierat oceanul planetar ca timoner pe un trauler de pescuit, Anastase Ruse din Izvoarele, județul Tulcea, a hotărât s-o rupă definitiv cu navigația și să se apuce de oierit. Intors în satul lui de la poalele Munților Dobrogei, el și-a vindut întâi, fără ezitare, mașina luată doar cu puțin timp în urmă, cumpărându-și, în schimbul cailor-putere, 33 de mioare de rasă țigăne. Și-a chemat apoi la el pe cel mai credincios ciine. Și-a luat ciurda și nevesta și și-a stabilit stina tocmai pe izlazul comunal — așa cum îi fusese înțelegerea cu reprezentanții administrației locale —, într-un luminiș al pădurii de carpeni de pe culmea stincoasă Lozova.

Au urmat multe zile de neodihnă. De muncă încordată. În răstimp de numai trei ani, prin truda lui și a soției sale Victoria, și-a mărit turma la aproape 180 de oi, devenind unul dintre cei mai de frunte oieri ai satului Izvoarele. Anul trecut, el a dat la contract însemnate cantități de produse animaliere, iar în '84 s-a angajat să livreze statului, tot pe bază de contract, peste o tonă carne ovină, șase sute de kg lână, două sute de kg de brinză și doi porci grași...

Spre surprinderea prietenilor și consăvenilor săi, astă iarnă Anastase Ruse n-a mai coborât de la stină. Cu ajutorul băciței, el și-a „construit” acolo un fel de adăpost încăpător, săpat adânc în costișa de pământ, ca să fie cât mai aproape de oi. La tentațiile civilizației nu a renunțat decât foarte puțin. Pentru a-și lumina „casa” și a putea beneficia și aici, la stină, de emisiunile de radio și televiziune, baciul, fire isteț și iscoditoare, a pornit să-și pună în aplicare un vis al său, mai vechi, care îl frământase ca o obsesie încă din copilărie.

Cotrobâind prin acareturile casei părintești a găsit două genți vechi de bicicletă și două alternatoare uzate de mașină. Cineva i-a procurat un acumulator de tractor scos la reformă. A mai răsfoit câteva reviste tehnico-științifice, a revăzut niște schițe rămase de pe vremea când era elev la liceul din Babadag... După,

aceea, așa cum s-a priceput, a mășterit două elice din tablă subțire, capabile să se orienteze singure după direcția de bătaie a vântului, le-a montat și le-a urcat în virful celui mai înalt copac, alături de antena tv. A tras de acolo până la acumulatorul recondiționat de sub masa televizorului patru cabluri subțiri, a făcut legăturile numai de el știute și cu aceasta mica instalație eoliană de produs energie electrică a fost gata. Vântul a fost strunit și pus la treabă.

Acum, când găsește puțin timp liber, mai ales seara după ce oile intră în țarc,

baciul și băcița lui privesc în liniște la televizor. Uneori, le vin în vizită neamurile din sat. Împreună vizionează filme sau ascultă la aparatul de radio instalat, ca și televizorul, în adăpostul lor improvizat. Cînd au văzut mașinăria cu sifirlează, prietenii, mai în glumă, mai în serios, i-au zis „morișca lui Anastase”, și așa i-a rămas numele.

Pe baciul Anastase Ruse și pe băcița lui i-am vizitat la începutul acestei primăveri. Ca să ajungem până la ei a trebuit să luăm pieptiș dealul și să tăiem de-a curmezișul teritoriul uneia dintre cele mai mari asociații viticole intercooperatiste din țară, care se întinde pe șapte sute de hectare. La capătul unui drum de șapte kilometri ne-a întâmpinat în prag băcița Victoria și un zăvod lătos și blind ca o oaie țurcană. N-a trecut mult și a sosit și Anastase. Bărbat încă tânăr și frumos, înalt și brunet, cu statura athletică, el ne-a mărturisit că ne-a văzut încă de departe și nu i-a fost greu să coboare la stină. Bucuros că ne interesăm de morișca lui, ne-a poftit în casă și ne-a făcut pe loc o demonstrație... A deschis televizorul... A aprins becurile...

— Acum, ziua, în amiaza mare, nu se vede prea clar! se scuză baciul. S-a ivit o afurisită de defecțiune la alternatoare. Li s-au ars carbunii ai mici ca pastilele și de vreo săptămână caut dar nu găsec alții să-i schimb... Cînd nu e vînt, energia acumulată îmi ajunge doar 12 ore...

— De-acum, nu mai aveți probleme. Gîndurile nu vă mai frământă...

— Ba, dimpotrivă! spune baciul, așezîndu-se pe-o botă de apă. Chiar în această primăvară vreau să-mi fac și o instalație de biogaz, după un proiect foarte bun primit prin corespondență de la unul Radu Văsăchescu din Valea Ciorii, județul Ialomița, căruia i-am trimis, în schimb, schița și staturile mele privind instalația eoliană.

— Nu vă apucă, așa, citeodată, dorul de întinderile albastre?

— Deloc. La treizeci și unu de ani cît am eu, sînt sătul. Am fost în peste 20 de țări, dar nicăieri, să știți și dumneavoastră, nu-i mai frumos și mai bine decît în satul în care te-ai născut și ai copilărit.

Două reportaje de Mihai Stănescu

Aventura gonadelor

Prin toamna anului '83, aflasem de la Axenia Dumitriu, șefa pescarilor de la Sfîntu Gheorghe-Deltă, unul dintre cei mai autorizați specialiști în materie, că, în pofda avîntului fără precedent pe care l-a luat în general piscicultura românească în ultimele două decenii, producția de sturioni a țării și implicit aceea de caviar (icre negre) a scăzut în mod cu totul îngrijorător. Concret, era vorba de soarta deloc de invidiat a unor specii foarte valoroase de morun, nisetru și păstrugă din zona de vărsare a brațului fluvial în Marea Neagră, unul dintre puținele sau chiar singurul loc de la noi unde se practica cu deplin succes, și încă se mai practică și acum, un astfel de pescuit profesionist, pescuitul la carnae.

Revenind la Tulcea pe la începutul acestei primăveri, am avut șansa să abordez din nou, dar de astă dată mai în profunzime, problema ce rămăsese pentru mine ca un mare semn de întrebare. Dinamica producției sturionice prezentată pe o perioadă îndelungată, de aproape un secol, de dr. economist Marin Nițu, directorul general al Centralei „Delta Dunării”, justifică într-un totu îngrijorarea pescărilor de care vorbeam la început.

Am voit, firește, să știm care sînt cauzele reale ce au condus la o asemenea stare de fapt necorespunzătoare și Marin Nițu ne-a spus că ele se rezumă în principal la trei: 1. Zdruncinarea mediului biologic, de vîietuire și reproducere a sturionilor, prin construirea barajelor ce împiedică migrarea peștilor în amonte, spre locurile de depunere a icrelor; 2. Creșterea gradului de poluare a apelor, și 3. Perfecționarea unetelor de capturare a acestor adevărați uriași ai adîncurilor, care ating uneori și 600-800 kg și peste 4 m lungime. Fenomenul de înpuținare a vinatului și de scădere a producției s-a observat nu numai la noi, ci și în alte țări care dispun de o asemenea avariție. Multe dintre acestea, între care și U.R.S.S., au stopat însă mai din timp necazul, fie construind lifuri speciale de trecere a peștilor peste marile obstacole (soluție foarte costisitoare), fie amenajînd stații de reproducere artificială a sturionilor.

Ne-am interesat direct la sursă despre măsurile ce se întreprind la noi, în baziul Mării Negre, pentru a redresa situația și a asigura în viitor o producție fermă de sturioni și caviar. Răspunsul ne-a fost oferit cu amabilitate și competență de doctorul biolog Ion Munteanu, director științific la Institutul de cercetări și

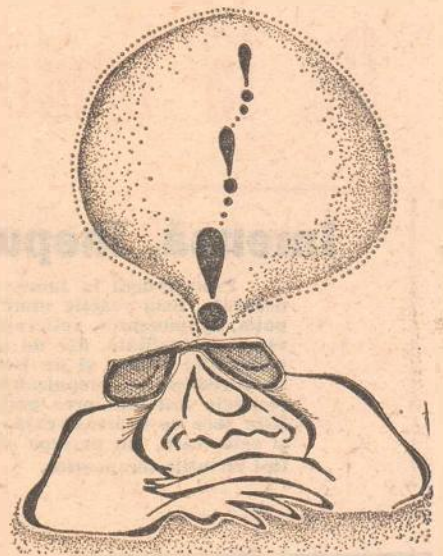
proiectări piscicole din Tulcea, și de inginerii specialiști Grigore Pirciog și Ștefan Pavel din cadrul Centralei „Delta Dunării”.

Prima stație sturionicolă românească s-a stabilit a se realiza pe Dunăre, la bifurcația fluviului în cele două brațe, Sulina și Sfîntu Gheorghe, în perimetrul satului Ceatalu și este prevăzută să aibă, în final o capacitate de 7 milioane pui de sturion. Gîndit într-o concepție unitară, modernă, proiectul a fost elaborat de Institutul Tulcean cu sprijinul unui grup de specialiști din Krasnodar. Conform acestuia, se prevede ca, în decurs de numai cîțiva ani, să fie amenajate în zona anume aleasă, care intrunește o serie de condiții pedologice indispensabile, 32 de bazine speciale, plus platforma de reproducere propriu-zisă, cu stații de incubare și de pompare a apei, cu hale și clădiri administrative, totalizînd o suprafață de 136 ha și necesitînd o investiție de aproape 90 de milioane lei.

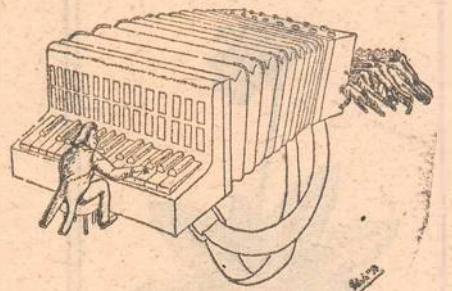
Este o întreprindere care nu mai suferă aminare. S-a pus, totuși, la timpul cuvenit, problema: e oportun și rentabil să facem noi o asemenea investiție, sau nu? Dacă nu se face, în decurs de numai zece ani — spun specialiștii — ne paște pericolul de a nu mai avea nici o producție de sturioni. Dacă se face acum — așa cum de altfel s-a și hotărît prin programul elaborat de partid cu privire la valorificarea rațională, economică și turistică, a inestimabilului potențial al Deltei, în cel mult două-trei decenii se va ajunge la refacerea fondului de sturioni și la redresarea respectivei producții. Adoptînd cu înțelepciune a doua soluție, unii neavizați s-au întrebant, și pe bună dreptate: de ce într-o perioadă atît de îndelungată? Pentru că — răspunde prompt ing. Grigore Pirciog — un sturion ajunge la maturitate, funcție de specie, numai după 12, 18 sau 20 de ani. Privită strict sub acest raport, de bună seamă, investiția nu se recuperează prea curînd, însă beneficiul peste ani este incontestabil și justifică cu prisosință eforturile.

Un proiect ingenios și o investiție pe măsură care răsplătesc din plin eforturile, pentru că ele conduc împreună, în viitorul nu prea îndepărtat, nu numai la salvarea de la dispariție a unor specii de pești foarte valoroși, ci și la redresarea unui sector important al pisciculturii românești cu vechi tradiții.

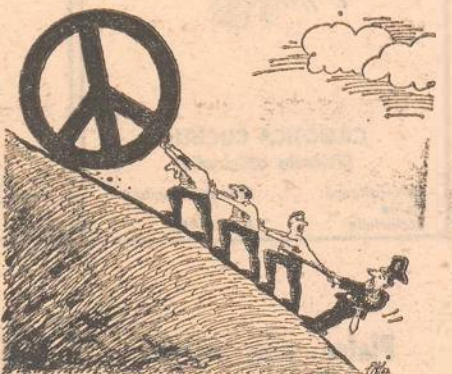
Foto: ION SBURLEA

T. BENȚA

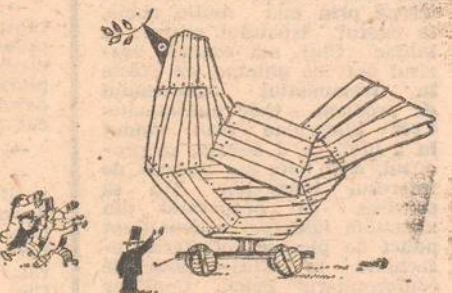
RADU POPOVICI

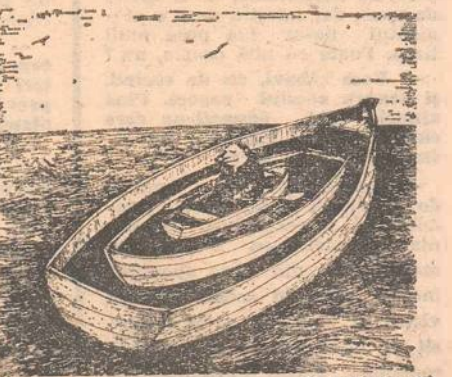
IULIAN PENA-PAI

CRISTIAN MARCU

ALEXANDRU MATEIAS

A. MERET

Timpul plantelor medicinale

● Ghimpele împotriva adenomului de prostată! ● 35 lei pentru un kilogram de sămînță de brîndușă ●

De la bunicii noștri citire: nici o casă fără mușețel!

Imensă, inepuizabilă: Farmacia naturii

Prețutindeni în lume, omul redescoperă valoarea și importanța remediilor naturale. Este reacția unui veac suprasaturat de droguri farmaceutice. Homeopatia, acupunctura, apiterapia și, în mod cu totul special, plantele medicinale revin în actualitate, dar de data aceasta prin mijlocirea omului de știință, a investigației clinice și de laborator. Imensă dar plină de taine, farmacia naturii se dovedește un inepuizabil izvor de sănătate. Din păcate, cei care îi prețuiesc meritele sînt încă prea puțini, iar cei ce-i nesocotesc meritele, mult prea mulți. Este ceea ce demonstrează, între altele, și paginile de față, dedicate fitoterapiei și celor care, din pasiune și osirdie profesională, se întrec în a-i cunoaște și folosi virtuțile terapeutice.

CIUBOTICA CUCULUI
(*Primula officinalis*)

Se recoltează: Rădăcinile
Momentul optim: Florile
Aprilie-Mai

CERENȚELUL
(*Geum urbanum*)

Se recoltează: Rădăcinile
Momentul optim: Martie-Mai
Septembrie-
Octombrie

BRUSTURELE
(*Arctium lappa*)

Se recoltează: Rădăcinile
Momentul optim: Martie-Mai
Octombrie-
Noiembrie

Plafar: pași înainte. pași pe loc

— Tovarășe director general Florentin Crăciun, lată-ne din nou la Trustul Plafar și din nou cu problema plantelor medicinale. Înainte de a intra în subiect, v-am ruga să vă întoarceți la interviu pe care ni l-ați acordat în urmă cu un an. Ne-ați spus atunci, vă mai amintiți?, că e aproape gata un medicament împotriva adenomului de prostată, realizat, fi-rește, pe bază de plante. A intrat el în farmacii?

— Îmi amintesc și vă răspund: n-am stat degeaba. Dacă drumul unui medicament e, se știe, mai lung, el trebuind să treacă prin mai multe etape, în cadrul trustului nostru, la Plafar Cluj, am realizat așazisul ceai de ghimpe, cu efecte în tratamentul adenomului de prostată. Cele aproximativ 7 000 kilograme s-au vîndut în 3 luni, ca o dovadă ca produsul, deși nou, s-a bucurat de interesul bolnavilor. Țin să precizez că preparatul din xanctium (ghimpe) a avut drept punct de plecare cercetările efectuate la Cluj-Napoca de conferențiarul Petcu. Consider că pe această temă a realizării cercetării științifice privind plantele medicinale, ar fi multe de spus, dar nu știu dacă e momentul, ne-ar lua prea mult timp. Poate cu altă ocazie, nu?

— Vom zăbovi, cit de curînd, și asupra acestui aspect. Pînă atunci însă, spuneți-ne care sînt, la Plafar, cele mai importante probleme la zi.

— Desprimăvărarea implică două acțiuni hotărîtoare, însă-mînțarea și recoltarea. Campania de stringere a plantelor medicinale din flora spontană începe, chiar în aceste zile, cu viscul și saschiul, primul folosit ca hipotensor, celălalt recomandat, grație substanței ac-

tive numită vincamină, în afecțiunile sistemului cardiovascular. Se va declanșa în curînd campania de recoltare a mușețelului, „doctorul” plantelor medicinale. Chiar dacă, în 1983, rezultatele au fost, în ceea ce privește recoltarea, superioare celor din alți ani, apreciem că nu s-a făcut totul și că multe disponibilități au rămas neexploitate. Acțiunea aceasta de recoltare are nu doar o valoare educativă, în rîndul elevilor mai ales, ci și una strict economică, în ideea satisfacerii nevoilor industriei de medicamente.

— Aveți dreptate, dar problema se mai pune, veți fi de acord cu noi, și altfel. Școlile cu ce se aleg de pe urma recoltării de plante medicinale?

— Plafarul, prin cele 41 de centre răspîndite în toată țara, plătește plantele adunate de elevi, drept pentru care, de pildă Casa de copii Beiuș, județul Bihor, a încasat anul trecut peste 50 000 lei.

— Așa mult? — Cifrele sînt exacte, se pot verifica. Acțiunea este, repet, deosebit de rentabilă, pe lîngă latura ei patriotică, educativă. Un alt exemplu: școlile generale din comunele Moftin și Cic, din județul Satu Mare, au cîștigat, în 1983, cite 18 000 lei. Pentru un kilogram de sămînță de brîndușă, ca să fiu și mai concret, plătim 35 de lei.

— Ne-am lămurit. Cum a început campania de însămînțări pe cele 50 000 de hectare prevăzute a fi cultivate cu plante medicinale?

— Nu-s decît 40 000, iar rezultatele de pînă acum sînt multumitoare. Trebuie însă mărit ritmul în așa fel încît, pînă la 25 aprilie, întreaga suprafață să fie însămînțată. Trebuie acționat repede și temeinic intrucît, datorită desprimăvărării bruste și oarecum întîrziate, epocile optime de însămînțare și plantare se supra-

pun. Sperăm că, față de alți ani, structurile de plante medicinale vor fi respectate integral, mai ales în cooperativele agricole de producție. În 1983, într-o serie de județe, Călărași, Brăila, Galați etc., s-au semnalat nu doar încălcări ale structurii, ci chiar evaziuni de suprafață.

— Ne vedem obligați la o altă întrebare: e rentabilă pentru C.A.P.-uri cultivarea plantelor medicinale? Cîștigă cooperatorii de pe urma, să zicem, mentei sau pierd?

— Cine aplică tehnologia și termenele, cîștigă. Sigur, cooperativele au alte sarcini prioritare, griul, porumbul etc., dar cele care posedă suprafețe cu plante medicinale, repartizate după un plan întocmit cu realism, cu justificări, n-au de ce să regret. Cu o condiție: să-și facă treaba la timp și cu seriozitate. Am să mă folosesc de un alt exemplu. C.A.P. Dumbrăveni, din județul Suceava, a scos de pe fiecare hectar cu valeriană, și a avut 13. peste 38 000 lei! E ceva, nu?

— Este. Ca să fim și mai la obiect: pentru anul în curs există sămînță suficientă?

— Da, cu excepția rizomilor de mentă. Planta respectivă a suferit, anul trecut, din cauza secetei, motiv pentru care Plafarul a rămas dator și la mentă față de industrie, în principal față de cea de medicamente.

— Și la mentă?!

— N-am livrat, în 1983, 7 produse în cantități cerute de economie. Mentă, capete de mac, corn de seacă etc. și, din flora spontană, salcim japonez. Vina n-a fost în exclusivitate a Plafarului, ci ea a aparținut și diversilor parteneri, care nu s-au achitat integral de obligațiile contractuale. Mai ales C.A.P.-urile au livrat sub angajament, sub plan. Aș dori însă să menționez că numărul produselor neacoperit a fost mai mic în 1983 decît în anii

anteriori, cînd ne-au lipsit 15 produse, în 1982, 22, în 1981 și așa mai departe. Lucrăm mai bine, e evident, dar putem și trebuie să lucrăm și mai bine. Posibilități sînt. În altă ordine de idei, o serie de produse stau în stoc.

— Din ce cauză?

— N-aș vrea să par subiectiv, dar le-aș reproșa această situație și medicilor. Aceștia, îmi asum riscul afirmației care urmează, nu acordă suficientă atenție „farmaciei verzi”, uitînd că, în multe cazuri, plantele medicinale, ușor de procurat și, implicit, ieftine, pot acționa cu aceeași eficacitate ca și medicamentele de sinteză de care sînt pline toate rețetele! În răceală, de exemplu, uleiul de mentă face cit 10 aspirine! Sănătatea și armurariul sînt excelente hepatoprotectoare etc. etc. Firește, schimbarea mentalității durează, dar mi se pare, și m-aș bucura să mă înșel, că doctorii, o parte din ei, privesc prea de sus plantele medicinale! Merg mai departe și zic că nu trebuie să existe o casă fără mușețel!

— Iarăși aveți dreptate. Din cite cunoaștem, a intrat în acțiune un program de cultivare a plantelor medicinale, îndeobște a celor cu efecte ornamentale, în spațiile verzi, în grădini, în parcuri. Cum se prezintă acest program?

— Pentru anul în curs s-a contractat numai 80 la sută din suprafață și cantitate. Unele județe, între care Tulcea, Mehedinți, Vilcea, Maramureș etc, manifestă o inexplicabilă rețineră față de această inițiativă, al cărei rol e estetic și, deopotrivă, economic. Va trebui să insistăm și în această direcție.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

La Plantavorel a început numărătoarea inversă

— Dacă vreți să ne faceți un serviciu — ne spune doctorul Victor Caisân, directorul adjunct al Direcției sanitare Neamț, care răspunde și de organizarea laboratorului PLANTAVOREL din Piatra Neamț — atunci scrieți despre noi cu prudență; fiindcă deocamdată nu avem cu ce ne prezenta pe piață. În curînd, lucrurile se vor schimba, produsele noastre urmînd a pătrunde în farmacii.

Această rețineră este poate justificată de faptul că bolnavi nerăbdători (trebuie și ei înțeleși) au inundat cu scrisori laboratorul nemțean cerînd informații sau chiar „reclamind” așa-numitele medicamente Bojor. Se impune însă o dublă precizare. În primul rînd, după cum ne-a subliniat însuși Ovidiu Bojor, citeva din brevetele în cauză au mai mulți autori (ceea ce nu diminuează cu nimic meritele, dinamismul și dăruirea cercetătorului bucureștean). În al doilea rînd, materializarea brevetelor s-a datorat, în mare măsură, și contribuției aduse de doctorul farmacist Elena Ciobanu-Cărăc, de la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice, inginerul Ștefan Mureșan (întreprinderea de medicamente București), farmacistul Magdalena Cravenco (întreprinderea „Tableta II”, București) și alții. La loc deosebit trebuie evidențiate sprijinul și înțelegerea manifestate de Comitetul județean de partid Neamț, grație căruia, în mare măsură, s-au îndepărtat unele bariere birocratice și s-a găsit soluția pentru revitalizarea tradiției laboratoarelor care, cu multe decenii în urmă, purtau numele farmacistului Vorel. Desigur, nu trebuie uitate meritele aceluia om de bine, unul dintre promotorii în Moldova ai produselor medicale din plante, dar PLANTAVOREL-ul de azi are, firește, puține lucruri comune cu laboratorul de odinioară.

Utilajul modern, specialiștii și tehnicienii reușii în clădirea

renovată cu trei etaje, din centrul orașului, în apropierea hotelului „Ceahlău”, constituie nu numai o bază de producție a medicamentelor din plante pe baza brevetelor lui Ovidiu Bojor și ale colaboratorilor, ci și un posibil nucleu de cercetare științifică în acest domeniu relativ puțin studiat.

Iată motivul pentru care, ținînd cont de recomandarea doctorului Caisân, furnizăm cititorilor unele informații despre stadiul actual al medicamentelor cu pricina și principalele lor caracteristici. Cu noi amănunțit vom reveni la momentul oportun.

Hepatobil, o combinație de sunătoare, rostopască, hamei, ghînțură, se indică în hepatitele cronice și colecistite, ajutînd la regenerarea celulei hepatice. Textele clinice i-au confirmat din plin eficiența. În momentul de față se află în faza obținerii avizului de preț, apariția în farmacii fiind o chestiune de două-trei luni poate. De notat că experimentările clinice au dovedit că acest produs natural, administrat neasociat cu alte medicamente, nu dă efecte secundare negative.

Rhamnolax, un amestec de pulberi de crușin, „lemn dulce” (Liquiritiae), anason dulce etc., exercită o acțiune laxativ-purgativă; este de preferat medicamentelor de sinteză, fiind lipsit de efecte secundare adverse, destul de comune laxativelor obișnuite, mai ales după uz îndelungat. E foarte bine tolerat și cu acțiune promptă. Se găsește în stadiu de avizare de preț.

Vor mai intra în producție la PLANTAVOREL comprimate **antiidiareice** (din rostopască, mușețel, coajă de stejar) și **diuretice**, bazate pe flori și rădăcini de ciubotica cucului, rostopască, anason dulce. Deși s-a primit aviz de fabricație, drumul pînă în farmacii se anunță încă relativ lung.

Comprimatelor din plante cu acțiune împotriva hipertensiunii arteriale așteaptă avizul terapeutic, experimentarea clinică fiind în curs.

Ca o problemă a viitorului apropiat rămîne realizarea produsului **Normoponderol II** și **Sedocalm**, ultimul indicat pentru discopatii, nevropatii, tulburări ale sistemului nervos. Există avizul de necesitate, după care ar trebui să urmeze faza experimentului clinic. Conținînd un amestec de plante cu acțiune depurativă, diuretică și laxativ-purgativă, Normoponderol II este conceput ca adjuvant în tratamentul obezității... însoțit însă cu necesitate de o dietă alimentară cu aport scăzut de grăsimi și zaharuri. Altfel spus, nici cel mai formidabil medicament nu se poate substitui alimentației raționale.

Așadar, stimați cititori, inutil să adăugați noi misiive celor o mie de scrisori primite pînă acum la PLANTAVOREL și căroro cei de acolo nu au posibilitatea materială să le răspundă. Sperăm că informațiile de mai sus sînt deocamdată suficiente și că unele din aceste medicamente naturale românești unice în lume (tocmai de aceea au primit și respectivele brevete) se apropie de momentul lansării pe orbită. La PLANTAVOREL a început numărătoarea inversă.

N. LIONEL ■

Drumul de la rumeioară la Rumeyn!

În primul număr din acest an al revistei noastre, anunțăm că în laboratorul Aicis din Timișoara, condus de dr. Ionel V. Dinu, a început microproducția unui nou medicament vegetal antiinflamator, în special anti-reumatismal, creat de biologul Constantin Iercescu de la Centrul de chimie din localitate. Revenim, dat fiind faptul că testările efectuate pînă acum pe o cazuistică de circa 300 le bolnavi sînt nu numai promi-

este tot timpul!

DEPINDE
DE NOI

● Are din nou cuvântul doctorul Ovidiu Bojor, „părintele“ multor medicamente naturale ● Cătina albă pe un drum bun ●

țătoare, ci ele certifică valoarea terapeutică remarcabilă a produsului. Denumit **Rumeyn**, al cărui nume evocă atât planta din care este obținut, dar și țara unde a fost pus la punct, specialiștii îi prevăd o carieră strălucită în terapeutică, acordându-i toate șansele de a deveni o marcă înregistrată internațional.

Este rodul unei munci de studiu și cercetare științifică desfășurată cu minuțiozitate de un om cu o serioasă pregătire profesională. Constantin Iercescu este posesorul a două diplome universitare — în științele naturii și agricultură, pe de o parte și în biologie, pe de alta — și, din 1979, lucrează într-un laborator de biologie specializat pe culturi de celule in vitro, unde testează și urmărește tocmai sensibilitatea acestor microparticule ale organismelor animale, inclusiv ale omului, la diverse substanțe chimice ori alți factori externi de agresiune, gradul de toxicitate al unor compuși, ca pesticidele, antibioticele etc. Cu alte cuvinte, în domeniul biologiei celulare, acolo unde se află misterele vieții, domeniul de mare anvergură în cercetarea medicală mondială și de la care omenirea așteaptă dezlegarea a unor enigme legate de producerea, evoluția și posibilitățile de vindecare ale altor boli. Cum însă munca îi era îngreunată de lipsa unor reactivi, care se procurau cu multă dificultate din import, a început să se preocupe de posibilitatea de a și-i prepara singur, izolând dintr-o serie de plante substanțe mitogene, capabile să înmulțească celulele. Tot căutând prin tratatele de floră a României, prin diverse farmacopee naționale și internaționale se oprește la citeva de la care speră să obțină ceea ce îi trebuia. Pe lângă anumite varietăți de fasole din care reușește să pună la punct un reactiv terapeutic — P.H.A. Timiș —, **phitoemaglutinina**, un mitogen foarte puternic, care determină o înmulțire spectaculoasă a celulelor in vitro (și de care ne vom ocupa într-un articol viitor), îi atrage atenția o altă plantă consemnată în unele farmacopee și cunoscută de medicina populară încă de pe la anul 1400 și ceva, dar insuficient studiată. Trebuie să mai amintim că biologul a ajuns prima oară la facultatea de științele naturii tocmai datorită unei pasiuni și inclinații din copilărie pentru plantele medicinale, a misterului acestora, în satul său natal — Iercea, din județul Mehedinți — existind o bogată tradiție de etnoiastric populară, de vindecare a unor boli prin remedii vegetale. De altfel, știa că și în județul Timiș planta era cunoscută, numeroși bătrâni săteni aducând la piață rădăcinile ei și recomandându-le în fierturi contra reumatismului. E vorba despre populara **rumeoară**. Studiind planta din aproape în aproape, izolează și identifică pe linie chimică și biologică principiul și constituenții cu alte proprietăți (decât mitogene) pentru celula vie a organismului animal. Întreprinde studii asupra efectului lor citotoxic la nivelul culturilor de celule, după care trece la experimentarea pe animale de laborator și, pe parcursul acestui travaliu, apare și se desăvârșește ideea medicamentului. Se dovedește că principiile active extrase din rumeoară, prin procedeul său, original, prezintă un efect deosebit în afecțiunile de tip inflamator „ceea ce ne-a condus la realizarea medicamentului anti-reumatismal, anti-dematos și cicatrizant“, precum ne spune, oprindu-se numai la variantele pe deplin testate, fiind în curs de experimentări și pentru alte afecțiuni (asupra cărora vom reveni, cind se vor finaliza cercetările). „Produsul, sub formă de unguent, nu este toxic, chiar și în concentrații mai mari, respectă calitățile de gel ale pielii și are o eficiență farmacologică ridicată“, consemnează referatele de specialitate ale medicilor care l-au testat. Se bucură deci, fapt foarte important, de atenția unor specialiști renumiți din centrul universitar timișorean, fiind preluat spre testare în clinica medicală condusă de prof. dr. Băcanu, rectorul Institutului de medicină, sub directă supraveghere

a conf. dr. Lucia Anghelescu, directoarea Direcției sanitare a județului, de către medici reumatologi, în clinică și secții de fizioterapie, unde este urmărit după toate regulile științifice și legislația medicală în vigoare. (De altfel, medicamentul este studiat și pus la punct în așa fel încât să se încadreze în normele generale prevăzute de Organizația Mondială a Sănătății.) A dat rezultate, chiar neașteptate, în aproape toate formele bolii reumatice, precum și în nevralgii, sciatică, ulcere varicoase, în tot felul de edeme. Doctorul Ionel V. Dinu, a cărui competență și exigență sunt recunoscute, afirmă că **Rumeyn**, bine pus la punct, poate să reprezinte un avans pentru terapeutică românească.

Autorul însuși l-a supus perfecționării, lucrind acum la două noi variante cu calități îmbunătățite sub raportul absorbției mai rapide la nivelul pielii, al reactivității prelungite asupra organismului. De asemenea, caută noi variante din extracte selective de rumeoară, sub forme farmaceutice diversificate — loțiuni, emulsii, suspensii și în perspectivă, la purificarea substanței în vederea infuzării. Una dintre bătăliile sale cele mai importante fiind la ora actuală asupra tehnologiilor, pentru ca acestea să fie cât mai simple, cât mai puțin costisitoare și fără importuri. A utilizat o varietate de rumeoară pusă la punct împreună cu custodele parcului dendrologic din com. Macea, jud. Arad, prof. Pavel Covaci, iar în prezent, dr. Ionel V. Dinu a luat măsura cultivării ei pe cîteva hectare din suprafața polinariului pe care l-a organizat în comuna Pișchia. O cultură și ea bine studiată, cu o agrotehnică specială pentru a nu-și pierde din substanțele valoroase terapeutice.

Dacă pe plan local, iată, noul medicament a găsit toate porțile deschise, cercetările biologului Constantin Iercescu punind în valoare un potențial vegetal deosebit al farmaciei noastre verzi, sintem convinși că, în cel mai scurt timp, el va întâlni aceeași receptivitate și din partea forurilor centrale de specialitate, pentru avizarea, omologarea și introducerea lui în producția farmaceutică a țării. Pentru a intra cât mai repede în circuitul rețelei farmaceutice, în slujba sănătății întregii populații.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Viitorul învață și din trecut

Doctorul în farmacie Ovidiu Bojor, posesor a vreo 30 de brevete de invenție, pasionat cercetător al plantelor medicinale care, în dorința de a le identifica și cartă, a parcurs în decursul a trei decenii 40 000 km pe jos (cam de trei ori ocolul lumii cu piciorul!) a plecat de citeva zile într-o nouă expediție științifică în îndepărtatul Nepal. Am mai scris în „Flacăra“ despre acest neobosit cercetător de la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetării farmaceutice, încât ar fi inutil să mai evocăm aci drumurile care, după ce l-au dus de-a lungul și de-a latul României, l-au purtat apoi, în calitate de expert al Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială, până în Ruanda Burundi, Uganda, Tanzania, Afganistan și Nepal, pe culmile Hindușului, ale Himalayei și în Pamir. Discuția pe care am avut-o înainte de plecare s-a centrat asupra utilizării medicamentelor sale naturale în România — principala sa preocupare.

— **Tovarășe Bojor, probabil că peste citeva săptămîni primele medicamente preparate pe baza brevetelor dv. și ale colaboratorilor se vor găsi, sperăm, în farmaci. Altele vor urma. În altă parte a grupajului de față vom da lămuririle necesare. Am dori însă ca, în acest moment care încununează îndelungi eforturi, să reliefați concepția de bază a acestor medicamente, fiindcă nu este vorba doar de un nou produs sau altul „din plante“, ci de o linie directoare. Vorbiți-ne despre cele două principii de bază care v-au călăuzit — în afara virtuților**

generale ale fitoterapiei, asupra cărora nu mai revenim.

— Medicamentele (naturale sau de sinteză) necesită tehnologii de mare productivitate, pentru a face față „conurenței“ și a satisface cerințele unei pieți și ea în expansiune. Eu și colaboratorii ne-am orientat spre acele tehnologii care protejează integral structura naturală a substanțelor active din plante. Iată de ce în procesul de producție nu se folosește acțiunea căldurii, se evită ingredientele și aditivii chimici, întrucît ele pot altera structura naturală. Chiar într-o banală infuzie (deci apă încălzită la 100 de grade) se ivesc din această cauză efecte nedorite, diminuind eficiența terapeutică. În unele cazuri, modificările sînt de mare finețe, totuși se fac simțite. De aceea am preconizat utilizarea plantelor sub formă uscată, comprimată și sterilizată la rece. Astfel, extragerea substanțelor active o efectuează organismul însuși, prin suc gastric și cel intestinal, eliminându-se pe cit posibil, în circuitul producției industriale a medicamentului, agenții externi nocivi. Diferența dintre un asemenea medicament natural și altul, tot extras din plante, dar pe căi convenționale, este aceea dintre o piersică și un compot de piersici de pildă. Mai exact: diferența dintre o prună sau alt fruct uscat și compotul respectiv. Deși faptul se cunoaște prea bine, merită totuși reamintit că prin fierbere și alte asemenea intervenții brutale, până la 80 la sută din substanțele active biologice suferă modificări sau chiar se distrug: iată prețul ridicat pe care omenirea îl plătește proceselor sofisticate folosite — în multe cazuri, în mod inevitabil — în industriile alimentare și farmaceutică.

— Care este al doilea principiu care v-a călăuzit?

— Pretul de cost scăzut. Evident, un medicament scump, oricît de eficient ar fi, nu este larg accesibil, abdicînd deci de la rosturile unei medicații moderne. Am conceput deci tehnologii economice, cu un consum redus de energie și solvenți și fără aparatură complicată, costisitoare. Să vă dau un exemplu. Același medicament pentru afecțiuni hepatice preparat din plante prin metoda mea revine cam de opt ori mai ieftin decît alte medicamente naturale comparabile, preparate prin metode „clasice“. Curios, unele rețineri pe care le-am înțeles în materializarea brevetelor au provenit și din „neîncrederea“ față de medicamente... atît de ieftine. Dănuie pe undeva prejudecata că ele nu pot fi la fel de eficiente ca altele mai scumpe și, de preferință, de import.

— Din cele ce am aflat la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetării farmaceutice (tovarășe doctor farmacist Elena Ciobanu-Cărăc) ar urma ca primele medicamente să apară în farmacii în curînd. Cel puțin așa se prezintă situația în momentul de față. Drumul lor a fost, în citeva cazuri, lung: cel dintîi brevet al dv., HEPATOBIL, a fost acordat în 1972; ne aflăm în 1984 și despre medicamentele dv. vorbim tot la timpul viitor. Cum explicați aceasta? Întrebarea ni se pare utilă tocmai pentru a ajuta la îndepărtarea cauzelor în calea unor viitoare produse din farmacia naturală.

— Intrați în orice farmacie. Cîte produse moderne pe bază de plante (nu simple ceaiuri), cite comprimate, drajeuri, amestecuri de tincturi, soluții de uz extern veți găsi? Mult prea puține față de posibilitățile țării noastre, de flora ei bogată și variată. Și oare nu este semnificativ că nomenclatorul „Produse farmaceutice în practica medicală“, editat de Ministerul Sănătății, conține atît de puține medicamente naturale? Cît despre „Farmacopea Română“ ediția IX, ea include mai puține plante și produse naturale decît edițiile precedente, de pildă a V-a. Această orientare exprimă atitudinile, prejudecăți, o oarecare neîncredere față de fitoterapie. De ce? ● Învațămîntul nostru medical și farmaceutic continuă să se axeze, sub aspect terapeutic, aproape exclusiv pe industria de sinteză, căbeia, după aprecierea mea, i se consacră peste 90 la sută din terapiele

predat în facultăți. Faptul că medicamentele de sinteză, cu acțiune rapidă și adeseori salvatoare, rămîn indispensabile, fundamentale într-o serie de afecțiuni grave nu scuză insuficienta atenție acordată în facultăți terapiei naturale, perfect adaptate — de pildă — uzului îndelungat pe care îl reclamă unele boli cronice. ● A doua cauză: subaprecierea fitoterapiei, vreme îndelungată, de către anumite cadre din Ministerul Sănătății, la diferite nivele, și de către medicii din rețeaua sanitară. Vorbindu-li-se atît de puțin în facultate despre această terapie, de ce să ne mirăm că o ignorăm sau manifestăm prea puțină încredere față de ea? Remediul este indicat de proverbul latin: îndepărtînd cauza, îndepărtăm efectul. Ne-am apropiat astfel de o linie de mare actualitate, promovată și în țările foarte dezvoltate din punct de vedere economic, unde se acordă o atenție sporită alimentației și medicației naturale. Numărul din Iunie 1983 al revistei Organizației Mondiale a Sănătății a fost închinat aproape în întregime medicinei tradiționale și fitoterapiei. Titlul unui articol sună, semnificativ: „Viitorul învață și din trecut!“

LIONEL NIȚESCU ■

Ce se intîmplă cu

„Micul îndreptar“?

De un interes deosebit s-a bucurat relatarea noastră în legătură cu „Micul îndreptar de medicină naturală“, operă în manuscris datorată rădăuțeanului Viorel Olivian Pașcanu. Ca urmare, lucrarea — dedicată terapiei prin infuzii, decocturi și alifii din plante medicinale — a fost solicitată de numeroși cititori, care s-au adresat în acest scop autorului. Mai mulți beneficiari ai tratamentului au ținut să semnaleze apoi redacției noastre efectele benefice constatate în combaterea astmului, bolilor cardiace, reumatismului și afecțiunilor gastro-intestinale. Toți aceștia, împreună cu alți peste 400 de corespondenți, ne-au rugat să semnalăm forurilor medicale importante micului tratat și să intervenim pentru publicarea lui. Am inserat aceste doleanțe colective într-un precedent articol. Ne-am interesat totodată de soarta lucrării și am aflat că autorul a depus-o la Editura „Sport-Turism“. Spre regretul nostru, redactorul șef al editurii ne-a informat că referatele de specialitate, solicitate unor cadre medicale, s-au dovedit defavorabile Micului îndreptar de medicină naturală. S-a apreciat că este vorba de o lucrare eclectică, lipsită de originalitate, că asocierea tratamentului cu plante medicinale unor proceduri de presopunctură și psihoterapie este lipsită de suport științific.

Ei bine, fără să fim specialiști, ne îndoiim că repudierea „Micului tratat“ reprezintă concluzia unei judecăți serioase, profunde. Spunem acest lucru deoarece cunoaștem prea bine tendința de absolutizare a drogurilor farmaceutice, faptul că nu puțini medici sînt dispuși să respingă ab initio orice recomandare sosită din partea medicinei populare. Noi rămînem la convingerea că orice izvor de sănătate merită să fie luat în considerare, că nimeni nu are dreptul să combată sau să promoveze o nouă idee în afara investigației riguroase. Tocmai de aceea am încredințat lucrarea unui expert în materie, medicul neurolog Dumitru Constantin, cunoscut între altele ca autor al volumului „Inteligența materiei“ și al unor studii de acupunctură. Iată mai jos răspunsul primit: „Lucrarea lui Viorel Olivian Pașcanu se înscrie pe linia preocupărilor tot mai intense pentru redescoperirea procedurilor de medicină naturală, într-un veac intoxicat, suprasaturat de droguri farmaceutice.

Dat fiind oarecum caracterul popular al lucrării, cred că ea ar trebui să vadă lumina tiparului nu la o editură medicală. Apreciez de asemenea că lucrarea să fie revăzută de un

medic, cel puțin pentru acuratețea termenilor. Mi se par mai puțin relevante exercițiile de respirație, pozițiile corporale și punctele de masaj indicate de autor. Asemenea proceduri, făcute la întimplare, implică anumite riscuri. Sînt de părere apoi că un singur punct masat nu poate rezolva o problemă medicală. Ar fi prea simplu ca să fie adevărat. În ansamblu însă lucrarea merită atenție și sînt convins că ar putea fi utilă multor oameni aflați în suferință.“

S-a depășit stadiul

promisiunilor

Descoperirea profesorului dr. Ion Brad, extractul de cătina (ulei și pulbere) — produs investit cu variate virtuți terapeutice și cu rezultate demonstrabile în tratamentul bolilor oculare, în dermatologie, neurologie și în combaterea unor afecțiuni gastro-intestinale — s-a bucurat în ultima vreme de o mai largă atenție din partea institutelor de cercetări și a unor întreprinderi de medicamente.

Beneficiind de atenție, cătina albă nu mai constituie o simplă promisiune, ci, așa cum vom arăta de îndată, un dar al naturii, acceptat și recunoscut prin mîltocirea cercetărilor de laborator.

Sîntem informați, astfel, că la întreprinderile de medicamente „Biofarm“ a fost deja realizat un spray destinat combaterii arsurilor și altor afecțiuni dermatologice. S-a trecut de asemenea la fabricarea perlelor de cătina, comprimate cu ulei de hippophae rhamnoides, recomandate în tratamentul traectului gastro-intestinal, precum și a unui colir pentru ochi. Specialiștii întreprinderii și în mod special directorul dr. Iacob Barbos (interesati încă de la început de descoperirea profesorului Brad) au mai anunțat și realizarea unor produse cu regim farmaceutic cu rol și efecte energizante.

La Institutul de cercetări chimico-farmaceutice, un colectiv condus de dr. Viorela Tamaș a finalizat caracterizarea din punct de vedere analitic al uleiului și prafului de cătina. Pe această bază produsele vor fi transferate pentru testare unor unități ierarhic superioare.

Mai notăm în continuare interesul manifestat pentru virtuțile cătinei albe de către mai multe unități de cercetare zootehnică. La Stațiunea de cercetări zootehnice Rușești din județul Buzău sînt în curs de finalizare investigațiile folosirii preparatelor de cătina în amestec cu nutreții sau produse de sinteză.

De un larg succes s-au bucurat în continuare cremele și loțiunile pe bază de ulei și praf de cătina, toate elaborate în cadrul întreprinderii de cosmetice „Miraj“. Multe din acestea sînt în prezent cerute la export. „Descoperirea profesorului Brad, au ținut să ne declare directoarea întreprinderii, inginer Rozalia Speteanu, și cercetătoarea inginer Stanca Clzmaru, reprezintă una din cele mai prețioase achiziții ale unității noastre. Vom continua tocmai de aceea diversificarea preparatelor noastre pe bază de cătina albă.“

În colaborare cu I.L.F. Băiculești, județul Argeș, și I.L.F. Buzău, autorul descoperirii a pus la punct mai multe rețete pentru prepararea unor siropuri cu efecte energizante, cu gust deosebit de plăcut, și care urmează să fie în curînd omologate. Virtuțile și întrebuințările banalelor fructe de hippophae rhamnoides sînt într-adevăr nelimitate.

Iată deci că revista noastră are, în sfîrșit, fericitul privilegiu de a semnală publicului larg și citeva noutăți fericite privind destinul cătinei albe. Este o nouă dovadă că adevărul nu poate fi învins ci doar aminat sau răstălmăcit, că, mai devreme sau mai tîrziu, el își croiește drum și dincolo de barierele ridicate de inerție, indolență și birocrație.

● Vom mai reveni.

LIVIU TIMBUS ■

„Lună, ce aștepti?”

„Aștept să salut soarele și să dispar în fața lui”

• Duel între două șahiste ambițioase • Cind intră în joc dragostea •

Levitina

Finala meciurilor candidatelor la titlul mondial începută la 8 martie la Soci, a reprezentat un duel între două șahiste sovietice foarte ambițioase. Tragerea la sorți a oferit piesele albe jucătoarei ucrainiene Lidia Semenova, șahistă puțin cunoscută, până nu demult, în arena internațională, lansată după turneul interzonal de la Bad Kissingen din 1982, afirmată apoi în meciurile candidatelor, cind a eliminat în semifinale pe Nana Ioseliani, finalista ciclului precedent, Ira Levitina, marea maestră din Leningrad, a mai fost candidată la titlul mondial în anul 1976, cind a pierdut în fața Nanei Alexandria, apoi fiind absentă două cicluri. Invingind-o în mod surprinzător pe fosta campioană mondială, Nona Gaprindasvili, în sferturile de finală, la Lvov, în luna martie a anului trecut, iar apoi, la Dubna, pe Nana Alexandria într-un meci plin de peripeții, Levitina deține avantajul de-a fi condus cu multă ambiție adversarele avute. Rezultatele din partidele directe dintre cele două candidate sînt favorabile Levitinei.

În prima partidă a meciului s-a jucat Deschiderea italiană. Semenova a jucat mult mai prudent, dar și mai pasiv ca de obicei, încercînd să îngreuneze jocul de figură al adversarei, dar s-a ales cu un pion central, izolat, aflat sub tirul „artileriei” adverse. Partida s-a încheiat remiză la propunerea negrului, care consumase prea mult timp de gîndire și în cele 17 minute rămase pentru efectuarea a 13 mutări, planul cel mai exact de valorifi-

care a avantajului minimal era greu de găsit. Partida a doua: Levitina — Semenova. 1. Cf3 Cf6 2. e4 g6 3. Ce3 Ng7 4. e4 d6 5. d4 00 6. Ne2 Cbd7 7. 00 e5 8. Te1 Te8 9. d5 h6. În Indiana regelul s-a jucat noul plan al lui Kasparov, aplicat de acesta în partida sa cu Andersson de la interzonalul de la Moscova din 1982. Levitina a obținut avantaj din deschidere: 10. Nf1 Ch7 11. g3 f5 12. Ch4 Cd6 13. e:f5 g:f5 14. Nh3 f4 15. N:c8 D:c8 16. Ce1 Cg5 17. Dh5 Ch7 18. Dg6 Tf8 19. Rh1 Dh3 20. N:f4! Semenova, aflată în plin atac, s-a trezit brusc sub contraatac necrutător al albului, care, printr-un sacrificiu momentan de piesă, a expus decisiv regele negru. Au urmat o serie de schimburi de piese: 20... C:e4 21. N:h6!! C:f2 22. Rg1 Dd7 23. Tf1 Ch3 24. Rg2 Cf4 25. g:f4 e:f4 26. Tf4 Tf4 27. N:h4 Tf8 28. Nh6 Rh8 29. D:g7 D:g7 30. N:g7 R:g7 31. Tf1 Tf1 32. R:f1 Rf6 33. Re2. S-a intrat într-un final de cai cu un pion în plus (liber pe coloana h) pentru Levitina, care a jucat foarte exact: 33... Rg5 34. Cf3 Rg4 35. Cd4 Cf6 36. Cb5 Rh3 37. C:c7 a6 38. a4 R:h2 39. a5 Rg3 40. Ce6 Cd7 41. Rd3. Aici partida s-a întrerupt, iar la reluare Levitina a înscris prima victorie în meci la mutarea 48. Partida a treia s-a desfășurat urmînd linia de dezvoltare a pieselor specifică Deschiderii Ponziani. Semenova, cu piesele albe, a renunțat la perechea de nebuni și s-a lansat în atac încercînd egalarea scorului. După rocadele inverse, poziția a devenit specifică formelor de atac din Indiana regelui. Negrul a respins atacul de flanc asupra propriului rege, schimbînd jocul pe aripa damei. La mutarea 33, prin schimbarea damelor, negrul a dobîndit un pion, avantajul material fiind valorificat după intrerupere la mutarea 63 într-un final de nebulă contra cal. Scorul a urcat: 2,5:0,5 pentru Levitina. După o remiză de mare luptă survenită în partida a patra. Semenova a utilizat dreptul de time out. Partida a cincea s-a desfășurat sub semnul inițiativei mării maestre Semenova. La mutarea 40 s-a convenit asupra egalității. În partida a

șasea, Levitina s-a expus nejustificat, datorită unor mici inexactități în calcul, unui atac al negrului și Semenova a câștigat, reducînd din scor. Partida a șaptea s-a întrerupt la mutarea a 41-a. Semenova, cu piesele albe, a jucat foarte bine intrînd într-un final avantajos cu șanse de câștig dar a fost din nou remiză. În partida a opta, Levitina a căutat să se desprindă din limita avantajului de un punct, dar a comis o greșeală psihologică, asumîndu-și în mod rațional riscuri prea mari. Partida s-a întrerupt, Semenova deținînd avantajul unui pion în plus intr-un final fără complicații tactice. După intrerupere Semenova a punctat, egalînd scorul total în meci: 4:4.

Galopul primelor partide câștigate de Levitina i-au slăbit atenția, marea maestră din Leningrad favorizîndu-și singura greutățile. Obișnuită probabil cu ideea deținerea avantajului în meci, Levitina a încercat să aplice și cu marea maestră Semenova aceeași tactică, folosită și în partidele anterioare, cu Gaprindasvili și Alexandria, dînd șanse adversarei pentru a învinge pe contraatac. Levitina a exagerat în apreciere propriilor șanse fiind dominată de planul ales și omînd posibilitățile ambițioase ale adversare. Succesiunea greșelilor Levitinei din a doua jumătate a meciului a dus la un echilibru stresant al meciului. Semenova a obținut avantajul psihologic al jucătorului ce a refăcut handicapul de două puncte. În partida a noua, nici una dintre jucătoare nu și-a asumat riscul de-a juca la câștig. Partida s-a întrerupt la mutarea 41. Într-o poziție relativ egală, oșlilitățile s-au încheiat la mutarea 51 prin remiză.

Finalul însă a aparținut Levitinei care, mai atentă, mai precaută, și-a valorificat șansele, obținînd calificarea la scorul general de 7-5. Astfel, multipla campioană unională (de patru ori), în vîrstă de 30 de ani, a devenit șalungera Malei Ciburdanidze. Se anunță o luptă acerbă, dar vom mai vorbi despre asta.

MARGARETA MUREȘAN ■

FAIR PLAY

Victoria voinței

Arbitrul de rugby Gheorghe Deac din Sibiu ne-a scris: „În cel peste 10 ani de prezență, ca jucător, în divizia A de rugby, l-am întîlnit ca adversar în numeroase partide, fie cînd juca la Știința Petrosani, fie la Dinamo București. Mi-l amintesc ca pe un excelent jucător, viguros, cu mare putere de luptă, spirit de sacrificiu și dragoste de echipă, corect și cinstit. Apoi l-am urmărit în jocurile susținute în echipa tricolorilor și nu o dată a fost cel mai bun dintre cei mai buni. Dar nori grei s-au abătut asupra acestui sportiv și o boală nemiloasă, cauzată de dese accidente din timpul meciurilor, l-a trîntit la pat pe un placat necrutător. Dar el, ENCIU STOICA, căci despre el este vorba, a avut puterea să lupte, ajutat de minunata sa soție, de medici și oameni de suflet, toți la un loc ca o ade-

vărată ECHIPĂ care în luptă cu moartea a învins! Enciu Stoica nu s-a mulțumit cu această „victorie”, cu bucuria de a trăi. Nețărnutul lui dragoste pentru sport, dublată de o voință educată în ani de zile, l-au făcut să revină pe terenul de rugby”.

Regretăm că atunci cînd comisia de acordare a premiilor Fair play-Flacăra a discutat evenimentele anului 1983, am uitat să semnalăm exemplul „echipei” care l-a ajutat pe Enciu Stoica să revină în arenă. Adresăm acum, niciodată nu e prea tîrziu, mulțumirile noastre tuturor celor care au contribuit cu fapta sau numai cu o incurajare la recuperarea pentru viață și pentru rugby a OMULUI DE SPORT ENCIU STOICA, pe care îl felicităm pentru că este un exemplu privind virtuțile sportivului și comportarea lui în momente critice, decisive!

Extraordinara forță interioară a lui Enciu Stoica își are sigur izvorul și în acest poem al bărbăției și al dinamicii mișcării care este rugbyul. Un sport dur, în care partenerii de joc nu se cruță, dar nici nu se lovesc. Pare aproape de necrezut ca atîtea faze de întîlniri directe, om la om, să nu se soldeze cu penalizări. Cînd se joacă un rugby curat, deschis, fair, atunci loviturile de pedeapsă sînt

foarte puține, iar eliminările rarissime.

Poate nici o disciplină sportivă nu este alit de aproape de noțiunea de fair play ca rugbyul. De aceea, după meciurile cele mai aprige, jucătorii rămîn prieteni. Își string camaradereste miinile, își schimbă tricourile și pe toți îi așteaptă la sfîrșit culoarul prieteniei. Altfel, în istorie, pentru vinovați și învinși — furcile caudine. Acum, dimpotrivă, pentru învinși și învingători — culoarul prieteniei. Echipa care iese întii nu se repede, oboșită, spre vestiar. Jucătorii rămîn în culoarul subteran, cîte unul în dreapta și în stînga. Adversarii, frații lor de luptă, trec, oboșiți și ei, dar miinile întinse prietenește pe umeri sau vagile alintări pe creștet și pe pîr sînt un preludiv al dușului binefăcător și mult așteptat.

Așa am văzut că se întîmplă mereu la rugby. Cînd se va întîmpla și la fotbal? Poate că atunci cînd ideea de fair play îi va domina și pe cei care slutesc fotbalul, indiferent ce atribuție au. Pentru că, dincolo de orice titlu, de orice fel, învingătorul sau învinsul trebuie să-și apere corect șansa și mai ales să aibă tăria să recunoască chiar și în cele mai grele momente că partenerul său l-a învins. Fiindcă, miine, poate fi invers.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

OVIDIU IOANIȚOIA ■

O viață ratată

Chiar și într-un sat unde casele sînt relativ depărtate una de alta, în miez de noapte, zgomotul se propagă ușor, mai ales cînd e vorba nu de o singură vioară ci de o întreagă orchestră, care imprăștie în eter sute de decibeli. Treziți din somn în plină noapte, oamenii deschid ferestrele încercînd să identifice mai întii direcția și apoi, pe cît posibil, casa de unde se aude patos, vioara, țambalul și acordeonul au trecut tocmai acum la „Lume, lume”! Cu scurtele îmblănite pe umeri, căci noaptea de martie nu prea-i răsfață pe locuitorii satului de deal, cei doi vecini, leșiți la porțile caselor, se întrebă care o fi sursa acestui exces de veselie la acea oră tîrzie de noapte. „După cîte știu, Petrică, nu e vorba de nici o nuntă în sat și mai ales că azi e joi”. „Aha, acum îmi dau seama de unde se aude muzica. Uite, mă Ștefan, e de la casa de pe deal de lingă cramă, de fapt singura cu lumini aprinse la ora asta, cînd toată lumea doarme”.

„Păi acolo e gospodăria văduvei lui Buzdugan. Doar n-a căpiat să-și aducă lăutari la miez de noapte. Ea și feciorii ei sînt oameni liniștiți, serioși. Nu prea îi văd eu pe cei doi tineri, care pleacă la uzină cu noaptea-n cap, ca să facă petrecere la ora asta, în timpul săptămîinii. Afară doar dacă n-au vreo vizită, ceva. L-am văzut acasă, prin comună, pe feciorul cel mare al văduvei, inginerul. Era tare bine dispus. Luase ceva mai mult la

bord, cum se zice”. „Care fecior? Ala care a fost șef, a făcut afaceri și a stat cinci ani la...?” „Da, el. De fapt a ajuns acolo plecînd tot de la cheful cu lăutari, care țineau cîte trei zile. Din beție în beție pînă cînd, la urmă, l-au imbrobodit șnapanii. Și ce băiat cuminte era cînd a venit de la facultate. A ajuns director prin munca lui în mici patru ani. Cîcă de fiecare dată, după ce încheiau cîte o afacere murdară, o făceau lată. El, probabil, conduce „ostilitățile” și acum. De, cum îți așterni, așa dormi”.

Arestarea feciorului cel mai iubit dintre copii, mindria ei și a întregii familii, a fost pentru văduvă ca o lovitură de trîsnet. Nici prin cap nu i-ar fi trecut ca el să facă așa ceva, să se coboare atît de jos. Cei cinci ani au trecut greu pentru ea. I se ucaseră lacrimile, înălțase complet. Se părea că inginerul a învățat ceva din degingolada prin care trecuse. Lăra acum într-un județ vecin și, din cîte se auzeau, își vedea de treabă. De un singur lucru nu se dezbatuse: de chefulurile interminabile însoțite de lăutari. Pentru văduvă, venirea fiului cel mare, o dată la două săptămîni, era o adevărată sărbătoare. Ochii scufundați în orbite de supărările adunate în ultimii ani, deveneau triști în momentul în care inginerul, în stare avansată de beție, trimitea după lăutari și începea să mărească numărul invitațiilor cu oameni care parcă atîta așteptau, semnalul lui Mircea. „Decît să nu-l văd deloc, cu anii, mai bine așa. Măcar e lingă mine”, gîndea bătrîna. Ceilalți doi băieți, care beau puțin, stăteau ce stăteau, apoi se retrăgeau în camera vecină și se culcau. „Pe noi să ne ierțai,

dimineața la șase trebuie să fim la cursă”. Băieții, frinți de oboseală, adormeau pe loc, în cluda zgomotului infernal. Mircea, care săruta lăutarii ca recompensă pentru calitatea execuției, făcea un semn cu mîna zicîndu-le „Liber, puștimea la culcare!” Deși „puștii” aveau unul 25 și altul 27 de ani. Pe la cinci dimineața, neobosit, inginerului îi venise deodată poftă de melodii de dor, de jale. Potrivit fazelor clasice ale beției, după excesul de veselie, urma plînsul. Printre sughițuri, Mircea începea să evocă tristele episoade din ultimii ani. „Cine am fost și cine sînt acum, un zero!” „Bine că ești sănătos, asta-i important dragul mamei!” „Al dreptate mamă, la ziceți, greierilor, ceva mai vesel!” Pe la cinci dimineața, cînd din casa bătrînei se auzeau încă cîntece de pahar, Mircea, acompianînd cu un veritabil solist, lăutarii pe jumătate adormiți, primele grupuri de săteni se îndreptau grăbiți către gara ori spre unitățile agricole unde lucrau.

„Acum gata, hai la treabă”, zice Mircea sculîndu-se în picioare. Bătrîna, trezindu-se din picoteală, se uită zăpăcită de nesomn în jurul ei, nerealizînd la început despre ce-i vorba. „Da, mamă, plec. La șapte trebuie să fiu la slujbă, n-am lipsit niciodată de la program”. „Cum adică, băiatul mamei, în halul ăsta?” „Dau pe față cu apă rece și îi sun de muncă. Știi că eu rezist la băutură”. „Știu mamă, știu”. Bătrîna, împreună cu ceilalți doi feciori, pregătiți de plecare, se străduiesc să-l rețină. „Hai mă, Mircea, culcă-te cîteva ore și pe urmă pleci. Da cu trenul, nu cu mașina”. Mircea se smulge din brațele firave ale bătrînei și o la spre poar-

Două goluri pînă la marea finală!

(Urmare din pag. 24)

decît de gazdă! Fără să fim pesimiști, dar încercînd, din cele ce-am văzut și citit la Liverpool, să dăm o mină de ajutor tehnicienilor dinamoviști (de fiecare dată, spre lauda lor, temeinic pregătiți, realiști și inspirați!), trebuie să repetăm că formația lui Joe Fagan e, fără exagerare, o adevărată „mașină de fotbal”, angajată la un efort competițional maxim. De pildă, din august 1983 pînă acum, ea a susținut 57 de confruntări oficiale (inclusiv cu Dinamo), cîștigînd 34, terminînd la egalitate 16 și pierzînd (numai) 7! Calculînd după sistemul nostru (în Anglia punctajul are alte criterii), ar rezulta un impresionant +30 în așa-zisul clasament al adevărului, în condițiile în care cele 84 de puncte (68+16) au fost obținute din 27 de partide jucate acasă și 30 în deplasare (sau pe terenuri neutre). Ba mai mult. Omogenitatea echipei lui Fagan, recunoscută de toți comentatorii, provine și din faptul că 5 titulari (Grobelaar, Neal, Hansen, Kennedy, Lee) au evoluat în toate cele 57 de meciuri, alți 3 (Lawrenson, Rush, Souness) lipsind într-unul sau în două! Doar Dalglish a jucat mai puțin (39), el fiind, o vreme, accidentat.

De ce spunem ce spunem? Simplu: pentru a atrage atenția că minimalizarea unui adversar ca Liverpool, judecat strict după întîlnirea din 11 aprilie, mai bine zis după rezultatul ei, n-ar fi decît dăunătoare. Invingătoarea de la Odense, Bilbao și Lisabona vine și la București cu o șansă importantă, să fim lucizi! Prima? A doua? Cine să se hazardeze într-un pronostic? Cert e că, la București, Dinamo va trebui nu doar să dejoace planurile adversarului, ci și să construiască, mai mult decît în meciul tur, să înscrie. Să reediteze, altfel vorbind, evoluția din partida de referință cu Hamburger. Dar stă în puterea dinamoviștilor, de atîtea ori dovedită, să răstoarne calculul hirtiei și, totodată, raportul de forțe, cîștigînd la o diferență de două goluri, singura în măsură să le ofere intrarea în finală. Va fi greu, știm, mai ales că vor lipsi Andone (suspendat) și Movilă, dar va fi, repetăm, posibil, căci deși tare și, în plus, avizată față de Hamburger (care n-a bănuț ce-o așteaptă la București!), Liverpool nu-i o echipă de neînvin. Cum, prin forța imprejurărilor, aceasta, revenire ține loc și de avancronică, ne facem purtătorii speranțelor tuturor iubitorilor fotbalului românesc, urîndu-le bravurilor noastre campioni mult succes miercuri, dorindu-le o zi fastă! Adică, spre a încheia, o victorie care să-i ducă la Roma! Hai, Dinamo!

OVIDIU IOANIȚOIA ■

tă. Intervin cei doi frați, însă fără nici un succes. Bețivii, ca și nebunii, au uneori o forță de nebănuț. Pînă și lăutarii, slabi și negri la față, care, după o noapte albă, par niște jalnice arătări, își dau seama de pericol. „Nu plecați, domn inginer. Stați și vă odihniți un pic, că n-o fi moarte de om”.

Mircea nu putea fi împiedicat să se urce la volan. Nimerește cu greu orificiul cheii de contact. Apoi pornește, în timp ce unul din frați, fiind ușa deschisă, încearcă să-l convingă să coboare din mașină. Ingerul, vinjos, îi aplică acestuia o lovitură de karate peste braț, reușind să se debaraseze de acest ultim obstacol. După 200-300 de metri de mers drept, șoferul imprimă autoturismului un traseu sinuos. Oamenii se ferec sîrînd de pe poteci în șanțurile șoselei. „Asta ori e nebun ori e beat”, se aude vocea unui tînar. Capul îi cade din cînd în cînd pe volan. Apoi, după ce realizează că e pe cale să intre în vreun obstacol, copac, parapet de pod, șanț, Mircea își revine din moțială. „În momentul cînd am lovit biclulul, parcă m-am mai trezit din beție. M-am uitat împrejur, să-mi dau seama dacă m-a văzut cineva. Nu era nimeni. Omul horcăia în șanț. Îl cunoșteam, era din sat de la noi. Tată a cîncopli. Muncitor la sere. N-am avut putere să rămîn acolo. Mă gîndeam că mă așteaptă alți ani de detenție, după ce abia ieșeam din închisoare.

Un viclu de care nu m-am putut dezbăra, m-a dus la pierzanie. Săraca bătrîna, nu mai rezistă, probabil, de data asta”.

VICTOR BEDA ■

Pe îndelete, cu trimișii noștri speciali la Liverpool

Ion

Am zis și nu retractez: Ion Marin a făcut la Liverpool meciul vieții sale! Și la Tbilisi a strălucit, dar acolo „croul“ a fost Moraru și jocul fără artificii al fundașului central, chiar dacă exact și sigur, a trecut în planul secund.

În orașul Beatlesilor, Marin s-a impus prin clarviziune și sințire, el fiind socotit, pe bună dreptate, cel mai bun jucător de pe teren. Laudele ce i se cuvau nu pot și nu trebuie micșorate de avertismentul ce l-a primit, pe care arbitrul Daina (în general, imparțial, cu excepția cartonașelor arătate dinamoviștilor cu ușurință) i l-a dat pentru o imaginată tragere de timp, la o fază la care Ion Marin venise să execute o lovitură liberă „bilbită“ de Rednic. Au existat, pe „Anfield Park“, mai multe faze care au probat valoarea de excepție a apărătorului bucureștean, dar una a fost reținută în mod special, cea din minutul 70: scăpat de sub „escorta“ lui Andone, scoțianul Dalglish, un atacant extrem de puternic, s-a trezit față-

față cu Ion Marin pe un spațiu liber, la 25-30 de metri de poarta lui Moraru. A zvicnit spre gol, dar Ion Marin l-a barat calea, reușind o deposedare pe cât de eficientă, pe atât de corectă. Altfel pătimasă, tribuna a oftat prelung după care, sportivă, a pornit să aplaude!

Și totuși, nu mă ascund, excelența serviciu al lui Ion Marin ar fi trecut, în ceea ce mă privește, neobservat. Aș fi scris, cum am făcut-o de atâtea ori, că el a jucat fără greșală și aș fi pus, probabil, punct. S-a întâmplat însă ca, după meci, Franco Mentana de la „Gazzetta dello Sport“ din Roma (unul din cei 5 ziariști italieni prezenți la Liverpool) să mă roage să-i verific statistică referitoare la numărul de selecții în națională ale fotbalistilor români. Ceva-ceva știam, 26 A Moraru, 27 A Rednic etc., dar omul vroia exact. Luându-i la rând pe dinamoviști, am ajuns, fleșcă, și la Ion Marin. Deși epuizat, a găsit țaria să zîmbească, nu fără amărăciune: „eu în națională?! Glumiti?! N-am jucat niciodată?!“ Mentana însuși s-a mirat, întrebându-mă dacă nu cumva am greșit?!

Nu greșeam. Pînă la 29 de ani, pe care i-a împlinit în 25 martie, fiind născut, ca și Costică Ștefănescu, în apropierea Capitalei, Ștefănescu la Săbăreni, el la Clorogiria, Ion Marin n-a cunoscut încă satisfacția de a fi fost selecționat în echipa reprezentativă. Cu toate că joacă la Dinamo de 12 ani (debutat la 30 august 1972), după ce își va fi început cariera, în 1971, la Electromagnetica. M-am gândit atunci, și mă gândesc și acum, dacă fotbalul nostru n-a comis cu Ion Marin o nedreptate similară cu aceea făcută cîndva lui Nicolae Lupescu, pe care l-a descoperit de asemenea tirziu pentru națională, la 28 de ani?

Dar l-a descoperit, ca să zic așa. Ce se va întâmpla cu acest „libero“ de clasă, harnic și modest, care e Ion Marin, nu știu, pentru că nimeni nu e profet în fotbalul lui, dar nu-mi lese din mîntă nedumerirea lui Mentana, ziarist care se pregătește să iasă la pensie din fotbal, „cum, Marin nu va merge la europene?!“ La această întrebare, nu-l așa, cel mai în măsură să răspundă e Mircea Lucescu, dar mă tem că pînă la această oră, el nici măcar nu și-a pus-o! Greșesc?

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Două goluri pînă la marea finală!

Așa-i fotbalul: greu a trecut, greu urmează! Nu-l nici un paradox, meciul de la Liverpool a fost extrem de dificil, dar nici returul lui, programat la București, miercuri, 25 aprilie, nu se anunță altfel, chiar dacă Dinamo, comportându-se foarte bine în prima mînsă (0-1), păstrează reale șanse de a juca la 30 mai, la Roma, finala celei mai prestigioase competiții a fotbalului european! Înainte de a face unele comentarii, se cuvine să elogiem, o dată în plus, prestația campionilor noștri care, după ce au eliminat pe Huusysi Lahti, Hamburger S.V. și Dinamo Minsk, s-au apropiat la numai două goluri de finala mult visată, ei demonstrînd, nu încapă nici o îndoială, că alcătuiesc o echipă cu adevărat de elită europeană. Felicitări lor, antrenorilor Nicușor și Dinu, tuturor celor ce, din club sau din ministerul tutelar, au înlesnit, printr-un sorijin competent, această minunată performanță, fără precedent în istoria fotbalului românesc!

Se știe că, pe „Anfield Park“, sarcina dinamoviștilor a fost dintre cele mai dificile. Adversarul era de primă mărime, nu doar prin palmares (14 titluri naționale, 3 cupe ale campionilor europeni, două ale câștigătorilor de cupe, două ale Angliei, tot atîtea ale Ligii etc.), ci și prin poziția lui, de lider la zi, într-unul dintre cele mai puternice și mai aspre campionate de pe continent. O formație deci, lesne de dedus, deopotrivă aureolată de izbîni mai vechi și mai noi, cit și în formă, neînvinși în actuala ediție a C.C.E. unde a trecut, la pas, de Odense B.K. (1-0, 5-0), Athletic Bilbao (0-0, 1-0) și Benfica (1-0, 4-1), marcînd 12 goluri și primînd unul singur! Suficiente motive, veți zice, ca

Dinamo să se teamă, mai ales că mai intrau în discuție, pentru confruntarea de pe „Anfield Park“, alte câteva dezavantaje: diferența de fus orar (-2h), lipsa de jocuri a lui Muțescu (indisponibil 12 zile), lățimea neînchipuit de mare a terenului (78 m l), jena lui Stănescu (cu dureri după o mai veche operație de hernie) etc., etc.

Dar Dinamo a știut să depășească toate aceste obstacole. Jucînd cu ardoare, cu abnegație, luptînd exemplar, aplicînd cu strictețe sarcinile trasate la cabine (mai ales Rush și Dalglish au acuzat marcajul foarte strîns efectuat de Nicolae și, respectiv, Andone), campionii noștri nu s-au lăsat intimidați nici de faima englezilor, nici de jocul lor tare, la limita regulamentului (cărui l-au căzut victime Movilă, cu maxilarul fracturat de Souness, Dragnea și Orac, cu contuzii serioase), făcînd un meci foarte bun și lășînd o impresie deosebită. Dacă la Tbilisi, de pildă, Moraru a strălucit, la Liverpool el n-a avut decît 4-5 intervenții, mai degrabă de rutină, căci gazele n-au reușit, în pofida tuturor eforturilor, să-și creeze, în 90 de minute, nici o ocazie de gol! Liverpool a dominat mai mult, e drept, dar a întîlnit o formație decisiv și sigură care, în afara erorii de la gol (ce nu trebuie pusă pe umerii lui Moraru), și-a interpretat perfect partitura de echipă aflată în deplasare, apărîndu-se calm și atacînd inteligent și viclean, cea mai mare ratare a partidei aparținînd lui Augustin!

Nu vom relua datele meciului de miercuri trecută, ce-am avut de spus, am transmis de la fața locului. Se cade însă, înainte de a trece mai departe, să subliniem că, deși i-a dezavantajat pe

dinamoviștii la capitolul avertismentelor (poate doar cartonașul galben arătat lui Andone a fost justificat), arbitrajul elvețianului Daina a păstrat o line imparțială, corectă. Surprinzător e că după meci tocmai englezii, prin glasul lui Joe Fagan, s-au plîns de brutalitățile românilor?! De unde pînă unde ale românilor cînd, lovit de Souness, Movilă a trebuit să părăsească terenul și să fie, după întoarcerea în țară, operat pentru (reproducerea din foaia de observație) „dublă fractură de mandibulă cu deplasare 1 cm“?! Imobilizat cu atelă elastice fixată cu sîrmă, cu tracțiune ondulată intermaxilară, Movilă va fi indisponibil 3 luni!

Dacă socotim că Dinamo merita, după cum a evoluat, superior, dezinvolt, un rezultat egal, să punem această neîmplinire mai degrabă pe seama nenorocului decît a unui arbitru care, deși a comis unele greșeli, n-a influențat în nici un fel deznodămîntul partidei!

Un meci pierdut, fie el și pe nedrept, rămîne, din păcate, un meci pierdut. Asta vrea să însemne că, întorcîndu-se cu 0-1 de la Liverpool, unde mulți sceptici anticipau o „catastrofă“, Dinamo își păstrează șansa de a intra în finală. O șansă, veți fi de acord cu noi, mai mare decît înaintea întîlnirii -tur (care, teoretic, se putea termina mai rău), dar mai mică decît, obiectiv vorbind, cea existentă la returul cu Dinamo Minsk, cînd pînă și un 0-0 le-ar fi adus campionilor noștri calificarea. Dinamo se află în situația de a înscrie două goluri în poarta unei echipe care, în 3 deplasări din ediția în curs a C.C.E. (Odense, Bilbao, L'abona), n-a primit decît unul, cîștigînd de fiecare dată, în două situații (Athletic și Benfica) izbutînd mai mult în calitate de vizitator

(Continuare în pag. 22)

Antrenorul Joe Fagan este un bărbat înalt și vioi. Miinile în buzunare însă nu-l prind. Nu-l avantajează nici haina descheiată la nasturi. Pare exuberant și sigur pe sine. Ride mult și sarcastic. Privirea lui, în care o impresie de teamă apare și se stinge aproape imediat, șterge grabită figurile gazetarilor. Reprezentanții presei rid și ei, dar eu nu-mi dau seama dacă rid de ce spune Joe Fagan sau chiar de el. Parcă ar citi risul acesta în carnețelele pe care tot și le răsfoiește. Joe Fagan continuă să răspundă la întrebările lor. Între un răspuns și altul zîmbește, Surd și gazetarii și pun alte întrebări... Ele par și chiar sint copilărești: „Dacă mister Fagan crede că va învinge Dinamo la București?“ Mister Fagan meditează și tot așteaptă fals concentrați răspunsul care în cazul că ar putea fi sincer ar fi și el tot la fel de corăros. Mister Fagan a găsit: Rezultatul rămîne deschis...

Conferința de presă continuă. Zgomotul de lingă mine provine de la Fănuș Neagu. E ca un cloceț la început apoi se transformă în hîrîit. Cred că e vorba de sufletul marelui scriitor care se înăbușă. Mister Fagan este de părere că arbitru a defavoizat echipa pe care o antrenează și întregul joc trebuie analizat la UEFA. Nimeni nu înțelege ce vrea să spună mister F. Mister F. repetă răspunsul și ride satisfăcut. Crede mister F. că UEFA ar putea transforma bara lui Augustin în gol? Întrebarea aparține gazetarului român Fănuș Neagu. Mister F. nu mai ride. Este suficient de limitat ca să nu ridă decît la glumele lui și destul de înțeles că să creadă că numai el are voie să fie sarcastic. Deci mister F. nu mai ride. Ce jucători i-au plăcut de la echipa Dinamo? Răspunsul e promt: 5, 6, și 8. Adică jucătorii care au primit cartonașe galbene, și mister F. se crede iarăși în vînt. Numărul cinci este Ion Marin. Cel mai bun jucător de pe teren. Dar mister F. nu-l citează fiindcă a fost lovit în decît toți elevii lui, ci pentru că a primit cartonaș galben. Mister F. ca și gazetarii cărora le vorbește, cu toți am văzut același meci, inclusiv momentul cînd Rednic ezită de două ori la o lovitură liberă pe care urma să o execute și atunci Ion Marin s-a dus și a bătut el acea lovitură de pedepșă. Pentru asta luase Ion Marin cartonașul galben de la arbitru despre care mister F. este convins că i-a

defavorizat echipa. Și acum mister F. îl citează pe Ion Marin în deridere. Nu știu cine l-a invățat pe domnia-să să mintă și să sfideze, pentru că mister F. intră în contradicție cu spectatori englezi înșiși, cu acele minunate tribune care reacționau ca la gimnastică, cu sufletul la gură sau aplaudind ca la teatru execuțiile subtile, rezolvările ingenioase, indiferent dacă aparțineau jucătorilor englezi sau celor români. Este prima oară în viața mea, de pildă, cînd văd gazele aplaudind un apărător advers care reușește să trimită mingea la portar după o luptă corp la corp de o rădă frumusețe bărbătească. Este vorba de Alexandru Nicolae, adică numărul 6.

La peluză

All right?

Mister F. este un perfect tip de antrenor neenglez. Pentru noi, tipul de antrenor englez rămîne nemuritor prin imaginea lui sir Alf Ramsey. Un gentleman. Ceea ce nu poate fi mister F. care peste o săptămînă, vrea nu vrea, va trebui să vină la București și să privească în ochii dumneavoastră. Eu unul nu vreau să-l mai văd. I-aș plăni pe frumozii docheri britanici dacă aș zice că așa cum gEDA, descheiat la haină și cu miinile în buzunare, hînzindu-se, mister F. seamăna cu un docher.

Dinamo? se întreba domnia-să. Dinamo este o echipă dură și cinică. În vreme ce, numai la doi pași de străfundurile minții sale, în vestiarul echipei noastre, Movilă era hrănit cu furtunul și Movilă nu fusese lovit în timp ce juca mingea și nici de duritatea unei lupte corp la corp, ci pur și simplu cu pumnul. Stadionul întreg amuțise, se auzeau trosnind uimirea, dar și frica pentru ce avea să urmeze și n-a mai urmat fiindcă arbitru n-a văzut nimic. Ceea ce nu se poate spune despre mister F. Mister F. a văzut totul și încă foarte clar, și ce mai știa mister F. era că Souness este elevul dumneavoastră, și nu i-a plesnit obrazul de rușine și pen-

tru că nu i-a plesnit obrazul de rușine, cu obrazul rumen ca un poponeț de copil a putut afirma că Dinamo este o echipă dură și cinică.

Dacă gestul lui Souness ar fi avut loc pe stradă, huliganul ar fi fost închis pentru fapta sa care iese din codul britanic al manierelor elegante și intră direct într-o altă severitate, aceea a codului penal. Iar dacă fapta respectivă ar fi fost comisă de un străin, acesta ar fi fost imediat expulzat. Dar ceea ce nu s-a petrecut pe stradă, în prezența a cîtorva martori, s-a petrecut pe un stadion cu zeci de mii de oameni și numai pentru simplul motiv că exact în clipa aceea un singur om din peste 50 000 de oameni nu era atent și că acesta se numește arbitru, golănescul gest rămîne nepedensit și mai mult considerat ca inexistent de chiar profesorul, părintele, fratele mai mare etc.

Iar peste toate acestea, mister F. are tupeul să vină în fața unor gazetari și să numească dură și cinică o echipă care a fost lovită cu pumnul în față, cu capul în gură (Johnston împotriva lui Stănescu), al cărei jucător au trebuit să primească în repetate rânduri îngrijiri medicale și asta pentru ce? Numai fiindcă mister F. a crezut că echipa sa va înregistra un scor fluviu și lucrurile n-au stat așa cum a crezut mister F. Nici un singur elev al lui mister F. n-a văzut doctorul la față după meci și cu atît mai puțin în timpul meciului. Ce s-ar fi întîmplat dacă Stănescu l-ar fi lovit cu capul în gură pe Johnston? Cum ar fi vorbit atunci mister F.?

Ce mi-e foarte greu să mă dumiresc este cum va sosi Souness pe pămîntul omului pe care l-a lovit mișelește cu pumnul, șteculînd neatenția arbitrului, numai fiindcă i-a luat mingea? Cu ce sentimente, cu ce se va lumina privirea sa cînd o va întîlni pe a noastră?

Zic eu, să ne cunoască domni Fagan și Souness, mai bine și mai dureros decît țaria brațului, minia generozității! Să fiarbă stadionul, să cînte tribunele, să bubuie piepturile de bucuria de a lupta cîștit! Nu vorbește noastre să-i mustre, ci cîntecetele noastre, bucuria noastră! Să fie Stadionul 23 August ca la marile noastre sărbători sportive.

NICOLAE CRISTACHE ■

Flacăra. Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, audiențe — 25 58); PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Cornel Nistorescu, Ilie Purcaru, Nicolae Grigore, Ion D. Goia, Dumitru Constantinescu — 25 66); PROBLEMELE CULTURII (George Arion, Adrian Dohotaru, Horia Pătrașcu, Victor Niță — 14 57); PROBLEMELE NOULUI (Ovidiu Ioanițoia, Opră Georgescu, Liviu Timbus, Linnel Nițescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 21 28); PROBLEMELE REVISTEI (Dorin Gherghinescu, Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei“. Citiții din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM — Departamentul Export Import Presă. P.O. Box 136—137, telex 11 226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU